

Puževim korakom

Izvršni odbor Hrvatskog nacionalnog vijeća u danu kada zatvaramo ovaj broj (srijeda) održao je sastanak na kojemu je na dnevnom redu bio, među ostalim, i prijedlog kriterija za izbor glavnog urednika TV programa na hrvatskom jeziku i zahtjev za formiranje redakcije na hrvatskom jeziku Radiotelevizije Vojvodine. O ovoj temi pišemo već, može se reći, godinama, jer se i »rješavanje« ovoga problema vuče već godinama. Stjecajem okolnosti i prva tema kojom je potpisnica ovih redova započela svoju novinarsku karijeru u »Hrvatskoj riječi« davne 2003. godine bilo je novo programsko rješenje TV Novi Sad. Prema toj novoj programskoj shemi, kojom je navodno trebalo biti riješeno informiranje na manjinskim jezicima, na Drugi program su prebačeni svi nacionalno-manjinski programi, no za hrvatsku redakciju ni tada, pa sve do danas, nije bilo mjesta.

Od tada se mnogo toga promijenilo, promijenjeno je vodstvo RT Vojvodine, promijenjeno je vodstvo Hrvatskog nacionalnog vijeća, usvojen je Statut AP Vojvodine kojim je hrvatski postao jedan od službenih jezika u pokrajini i, što je u ovom slučaju najvažnije, donesen je Zakon o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina. Zakon daje mnogo veće ovlasti nacionalno-manjinskim vijećima u oblasti informiranja na materinjem jeziku, tako što utvrđuje kriterije i daje prijedlog za izbor odgovornog urednika u ustanovi javnog servisa, daje prijedloge i preporuke o programima na jeziku nacionalne manjine...

Kao što smo naveli na početku, za srijedu je bilo najavljeno održavanje sjednice IO HNV-a na kojoj je trebalo razmatrati i usvojiti zahtjev za formiranje redakcije i prijedlog kriterija za izbor urednika. Dakle, nepuni tjedan prije održavanja sjednice Upravnog odbora RTV-a na kojoj bi, prema našim saznanjima, trebala biti usvojena nova sistematizacija kojom je predviđeno i formiranje redakcije na hrvatskom jeziku. Bolje ikad nego nikad, može se reći.

No, priča se tu ne završava. Iako smo pokušali, nismo uspjeli saznati koliko je uposlenika u novoj redakciji predviđeno, ima li HNV ikakvih ideja i zahtjeva o programu, uredniku... Uspjeli smo jedino saznati da RTV ima puno problema i da bismo trebali biti strpljivi i da ne bismo trebali puno pritiskati. A onda se postavlja pitanje, ako već postoji Nacionalno vijeće s plaćenim dužnosnicima, nije li njihov posao da pripremaju i upućuju prijedloge iz oblasti kulturne autonomije, kako je to zakonom i predviđeno, pa i da pritiskaju kad je to potrebno, umjesto što prepuštaju odlučivanje drugima i čekaju da se problemi rješavaju sami od sebe.

J. D.

**BOLJA POLITIČKA KLIMA
MOGLA BI POSPJEŠITI
GOSPODARSKU SURADNJU..12-13**

TEMA

Rast nezaposlenosti i niske plaće najveća briga građana

**NEMA BUDUĆNOSTI BEZ
BOLNIH REZOVA.....14-16**

Komentari poslije tenzija između aktera subotičke političke scene

**NEOPREZNA ISTRČAVANJA ILI
PROMIŠLJENI POTEZI.....17-19**

DOPISNICI

HKPUD »Matoš« iz Plavne održao godišnju skupštinu

**PREPOZNATLJIVI NA KULTURNOJ
KARTI ZAJEDNICE.....25**

Tradicionalna manifestacija u Zagrebu

SRIJEMSKA SVINJOKOLJA.....27

REPORTAŽA

U Subotici održano III. prelo Mladeži DSHV-a

**PRILIKA ZA ZAJEDNIŠTVO I
BOLJE UPOZNAVANJE.....28-29**

KULTURA

U Zagrebu otvorena izložba crteža »Repeticije« Gorana Kujundžića

**RITMIČKO POLJE
PONAVLJANJA.....32**

SPORT

Boris i Bojana Fačol, odbojkaš i odbojkašica Spartaka

TALENTIRANI BRAT I SESTRA..47

SADRŽAJ

AKTUALNO

Rješavanje pitanja programa na hrvatskom jeziku na RT Vojvodine

**BRANKO HORVAT:
BUDIMO STRPLJIVI I
VJERUJMO JEDNI DRUGIMA....7**

Željko Pakledinac, član koordinacijskog tijela HNV-a za formiranje posebnog biračkog popisa hrvatske nacionalne manjine

**ZAJEDNICA PRED TESTOM
ZRELOSTI.....10-11**

INTERVJU

Goran Masnec, direktor Predstavništva Hrvatske gospodarske komore u Srbiji

U PRODAJI ZBIRKE ZADATAKA ZA UPIS U SREDNJU ŠKOLU

Uskoro pred đacima i publikacije na hrvatskom jeziku

Zbirke zadataka iz srpskog (materinjeg) jezika i matematike za upis u srednje škole u prodaji su od ponedjeljka, 18. siječnja, po nepromijenjenoj cijeni od 340 dinara, objavio je ministar prosvjete *Žarko Obradović*. Otisnute su i također su u prodaji i zbirke zadataka na jezicima mađarske, albanske, rumunjske, rusinske i slovačke nacionalne manjine, a ove će godine prvi put izaći i zbirke na hrvatskom jeziku. Prodaja zbirki na hrvatskom jeziku počeo će ipak kasnije, jer Hrvatsko nacionalno vijeće treba dostaviti prijevod na hrvatski jezik, kako bi one krenule u tisk. Publikacije će se moći kupiti u knjižarama Prosvetnog pregleda, Zavoda za udžbenike i nastavna sredstva, a i škole se mogu pretplatiti na zbirke. Priručnici za upis u srednju školu po sadržaju su isti kao i prošle godine, rekao je *Obradović* a prenosi Tanjug, i istaknuo kako će o sadržaju kvalifikacijskog ispita i o promjeni zadataka na samom testu biti odlučeno blagovremeno. Ovo je posljednja godina u kojoj će daci prilikom upisa u srednju školu polagati kvalifikacijski ispit, jer će već od sljedeće imati završni ispit, kako predviđa novi Zakon o osnovama sustava obrazovanja i odgoja.

STANISLAVA STANTIĆ-PRČIĆ, ČLANICA IO HNV-A ZADUŽENA ZA OBRAZOVANJE

Matematika u tisku, hrvatski se priprema

Mnogi su roditelji već u ponedjeljak požurili kupiti zbirke kako bi im se djeca počela pripremati za prijamni ispit, a roditelje djece koja osnovnu školu pohađaju na hrvatskom jeziku zabrinula je informacija o kašnjenju zbirki na hrvatskom jeziku. Zbog čega je došlo do kašnjenja i kada se na prodajnim mjestima mogu očekivati zbirke na hrvatskom jeziku, zapitali smo članicu Izvršnog odbora Hrvatskog nacionalnog vijeća Stanislavu Stantić-Prčić.

»U ožujku prošle godine s predsjednikom Hrvatskog nacionalnog vijeća *Brankom Horvatom* i predsjednikom Odbora za obrazovanje *Stipanom Stantićem* bili smo u Beogradu kod pomoćnice ministra prosvjete *Vesne Fila* i po pitanju prijemnih ispita. Tada nam je ona rekla kako je to obveza Ministarstva a ne HNV-a, i da će nas za sve što bude trebalo pravodobno obavijestiti o tome što i kako će se dalje raditi. U studenom smo ponovno bili u Ministarstvu. Sa mnom su tada bili i predstavnici Veleposlanstva Republike Hrvatske u Beogradu – veleposlanik *Željko Kuprešak*, ministar savjetnik *Filip Damjanović* i savjetnica *Nives Tiganj*. Tada nam je pomoćnica ministra *Vesna Fila* rekla kako HNV ništa ne treba uraditi, da je za to zaduženo Ministarstvo i da su tekstovi za prijamni ispit već u izradi. U međuvremenu smo se obraćali i pokrajinskoj administraciji, gdje su nam rekli kako za sada ništa ne treba raditi, da bi nam u prosincu viša savjetnica u pokrajini *Jelena Krišpiger* rekla kako to treba uraditi HNV. Testove za matematiku i zbirku zadataka smo preveli i pripremili u PDF formatu i to je poslano za Beograd u Prosvjetni pregled, gdje je za to zadužena *Biljana Stupar*. Hrvatski jezik radi *Miranda Glavaš-Kul* uz konzultaciju s drugim profesorima, s obzirom da to treba raditi netko tko nije u izravnoj nastavi s djecom koja pohađaju osmi razred i koja će raditi prijamni. S obzirom da za to treba više vremena, očekujemo da će do konca ovoga tjedna i to biti završeno«, kaže Stanislava Stantić-Prčić.

ISTJEČE ROK ZA PRIJAVU DRŽAVNE MATURE ZA BUDUĆE STUDENTE U REPUBLICI HRVATSKOJ

Kašnjenja ne smije biti

Državna matura u Republici Hrvatskoj samo što nije krenula. Vojvodanskim maturantima koji žele studirati u Hrvatskoj preostalo je manje od deset dana za popuniti potrebne dokumente nakon čega slijedi polaganje ispita u matičnoj zemlji. Prijava se može obaviti na internetskoj stranici www.postani-student.hr. Budući studenti iz Srbije maturu će polagati u Osijeku.

Zainteresirani učenici četverogodišnjih srednjih škola, koji u trenutku prijave još pohađaju završni razred srednje škole, do 31. siječnja uz dokumentaciju trebaju poslati i ovjereni prijemni ocjena koji trebaju tražiti od škole. Ova dokumentacija se šalje preporučenom poštom na adresu Središnjega prijavnog ureda (Agencija za znanost i visoko obrazovanje), Donje Svetice 38/5, 10 000 Zagreb. Ukoliko dokumentacija ne stigne do naznačenog roka, ili je pak nepotpuna ili neovjerenog prijepisa ocjena, prijava za polaganje državne mature smatrat će se nevažećom.

Ovo je prva akademska godina u Hrvatskoj kako se uvodi novi sustav upisa na visoka učilišta. Za razliku od prijašnjih godina, od ove akademske godine visoka će se učilišta, radi rangiranja kandidata za upis na studijske programe, koristiti rezultatima ispita državne mature, koje kao jedinstvene ispite na nacionalnoj razini organizira i provodi Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja Republike Hrvatske.

Kada se radi o maturantima iz Srbije, oni se trebaju prijaviti putem spomenute internetske stranice www.postani-student.hr, a članica Izvršnog odbora Hrvatskog nacionalnog vijeća zadužena za obrazovanje *Stanislava Stantić-Prčić* skreće pozornost na još jedan važan korak u prijavljivanju:

»Bilo bi dobro da se svi koji žele studirati u Hrvatskoj i polagati državnu maturu, prijave i u Hrvatsko nacionalno vijeće. To će omogućiti pomoć pri davanju dodatnih informacija, nostrificiranju diploma ili prijevoda srednjoškolskih svjedodžbi. Potrebno je da imamo popis budućih studenata kako bismo mogli pomoći u onoj mjeri u kojoj HNV ima ovlasti.«

Više maturanata se u HNV prijavljuje iz okolnih naselja u odnosu na Suboticu, kaže Stanislava Stantić-Prčić za program na hrvatskom jeziku Radio Subotice. »Djeca iz okolnih mjesta su upućena i okrenuta k HNV-u kao instituciji u kojoj mogu dobiti više informacija. Djeca koja žive u Subotici su međusobno više povezana i na taj način razmjenjuju informacije.«

Prijava HNV-u će kasnije biti bitna zbog pomoći oko stipendija i smještaja u domove, kao i moguće pomoći koju budući studenti ne mogu sami osigurati, dodaje Stanislava Stantić-Prčić. Inače, ona je u prostorijama HNV-a u Preradovićevoj ulici 13 četvrtkom od 12 do 16 sati kada zainteresirani mogu osobno doći ili se informirati putem telefona 024/554 623. Novi sustav olakšat će budućim studentima natjecanje za mjesto na visokim učilištima jer će se jednokratnim polaganjem odabranih ispita državne mature moći istodobno natjecati za mjesta na svim visokim učilištima u Hrvatskoj za koja su zainteresirani. Raspored ispita iz pojedinih predmeta te ispitni katalozi po kojima su izrađena pitanja za ispite državne mature dostupni su na internetskim stranicama Nacionalnog centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja www.ncvvo.hr.

PREDSTAVNICI MAĐARA, BOŠNJAKA I ALBANACA TRAŽE VEĆI UDIO U DRŽAVNIM SLUŽBAMA REPUBLIKE SRBIJE

Zastupljenost samo simbolična

Politički predstavnici Mađara, Bošnjaka i Albanaca traže veće sudjelovanje u državnim tijelima Srbije. Taj će zahtjev iznijeti 21. siječnja i izjaviteljima Monitoring komiteta Parlamentarne skupštine Vijeća Europe. Prema pisanju Večernjih novosti, ključne stranke nacionalnih manjina u Srbiji suglasile su se s tim da je sadašnja zastupljenost manjina u javnom sektoru simbolična i od Vlade zahtijevaju da im se otvori prostor, prije svega, u policiji, sudstvu i drugim važnim službama.

Dužnosnik SVM-a *Bálint Pásztor* pojašnjava za Novosti kako manjine čine oko 18 posto stanovništva, a da je njihov udio u državnim tijelima puno ispod toga.

»Taj je broj doista zanemariv i kada je riječ o takozvanim običnim činovnicima u raznim ministarstvima, ne računajući imenovane osobe«, navodi Pásztor. »Zato ćemo inzistirati na tome da se poštuje Vladin zaključak iz 2004. koji manjinama jamči veći udio u državnom sektoru. Na sastanak s predstavnicima Parlamentarne skupštine Vijeća Europe ide i zastupnik Bošnjačke liste za europski Sandžak *Esad Džudžević*: »Izjaviteljima ćemo uručiti i Deklaraciju o položaju Bošnjaka u Srbiji iz lipnja prošle godine, gdje smo taksativno nabrojili sve što nas tišti. Smeta nam, recimo, što je naš materinji jezik u školama sveden na izborni predmet i što je Sandžak podijeljen na dva radiodifuzna područja.« U izaslanstvu manjina bit će i jedini predstavnik Albanaca s juga Srbije *Riza Halimi*. On najavljuje da će izjaviteljima prenijeti kako nije ispu-

Branko Horvat

Branko Horvat: Budimo strpljivi i vjerujemo jedni drugima

ODGOĐENI SASTANCI

Kako smo pisali u prošlom broju, povodom formiranja hrvatske redakcije s predstavnicima Hrvatskog nacionalnog vijeća trebao se sastati direktor RUV Radio-televizije Vojvodine *Blažo Popović*. Međutim, dva njegova posjeta sjedništu HNV-a, najavljena za 14. siječnja a potom i za srijedu 20 siječnja, bila su otkazana. Novi susret, kako saznajemo u HNV-u, najavljen je za 28. siječnja, dva dana nakon ranije spomenute sjednice Upravnog odbora RUV-a.

Predsjednik HNV-a *Branko Horvat* odlaganje sastanaka ne vidi kao problem, ističući kako se nada pozitivnom ishodu glede pokretanja redakcije. »Radio televizija Vojvodine je veliki i složen sustav koji ima puno problema i nismo mi jedini koji ih sa svojim zahtjevima 'pritisakaju'. Oni su nam dali obećanja, a mi imamo svoja ustavna i zakonska prava, te međudržavni

sporazum, na kojima inzistiramo. Budimo strpljivi i vjerujemo jedni drugima. Imamo svakakvih iskustava s RT Vojvodine iz prošlosti, ali klima je sada drukčija i vjerujemo u novo vodstvo te kuće«, kaže Branko Horvat.

BROJ UPOSLENIH - NEPOZNANICA

Broj uposlenika koji bi radio u novoosnovanom hrvatskom uredništvu nitko ne želi licitirati.

»Važno je da redakcija krene, a koliko će biti uposlenih vidjet ćemo kasnije«, kaže Branko Horvat. »Mi tražimo 5 ili 7, a oni će dati svoj prijedlog. RTV sada usvaja organizacijsku shemu poslovanja. U toj organizacijskoj shemi je hrvatska redakcija. Radit će se popuna hrvatske redakcije. Oni mogu početi s tri, a naš je plan vremenom ostvariti uvjete rada kao kod redakcija drugih manjina sa sličnom brojnošću pripadnika«, dodaje on.

Upitan – je li imao uvid u prijedlog nove sistematizacije radnih mjesta u RUV-u, Branko Horvat kaže: »Sistematizaciju nismo vidjeli i nemamo je što gledati. To je njihov interni dokument, kojeg moraju ili ne moraju pokazati«.

Iz svega navedenog postavlja se pitanje – u koliko se mjeri vodstvo hrvatske zajednice, posebice glede kadrovske infrastrukture, pripremilo za formiranje redakcije na kojoj inzistira? Izvršni odbor HNV-a je na svojoj sjednici, održanoj u srijedu, najvjerojatnije usvojio zahtjev za formiranjem hrvatske redakcije na RTV-u, kao i prijedlog kriterija za izbor glavnog urednika televizijskog programa na hrvatskom jeziku RT Vojvodina. U tom zahtjevu, u čiju smo preliminaru verziju imali uvid, HNV od RT Vojvodine traži raspisivanje natječaja za radna mjesta urednika i novinara redakcije programa na hrvatskom jeziku do kraja siječnja 2010. godine, ali nigdje ne precizira broj uposlenih već navodi da on treba biti »približan drugim redakcijama«.

Da je pitanje kadrova jedan od glavnih problema ističe i član IO HNV-a zadužen za informiranje. »Manji je problem tko će se pojaviti kao novinar iz subotičke regije, već tko će izvještavati iz Sombora, Podunavlja ili Srijema. Ipak, od nečega se mora početi. Kako do jučer praktički nismo imali ništa, prostor na RTV-u moramo osvajati korak po korak i graditi sustav«, smatra Mato Groznica.

D. B. P.

Nedostupne informacije

Nakon što smo saznali da je i drugi najavljivani sastanak vodstva RUV-a i HNV-a odgođen za idući tjedan, dokle se stiglo s formiranjem hrvatske redakcije pokušali smo početkom tjedna saznati od generalnog direktora RUV-a *Blaže Popovića*, no do srijede, kada smo zaključili ovaj broj, s njime nismo uspjeli stupiti u kontakt. Također, od uprave RUV-a dopisom smo zatražili uvid u broj uposlenika u televizijskim i radijskim redakcijama na jezicima nacionalnih manjina, ali nam je rečeno da nam te podatke ne mogu dostaviti.

Sjednica Upravnog odbora Radiodifuzne ustanove Vojvodine (RUV), na čijem se dnevnom redu treba naći usvajanje nove sistematizacije radnih mjesta kojom se predviđa formiranje redakcije na hrvatskom jeziku na Radioteleviziji Vojvodine, bit će, kako doznajemo, održana u utorak, 26. siječnja. O potrebi osnutka ove redakcije već smo mnogo pisali, baš kao i najavama njezina pokretanja. Pisali smo također i kako je prema nedavno usvojenom Zakonu o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina vijećima (pa tako i HNV-u) omogućeno da, među ostalim, utvrđuju kriterije za izbor i daju prijedlog kandidata za odgovornog urednika programa na jeziku nacionalne manjine u ustanovi javnog servisa, daju prijedloge i preporuke o programima na jeziku nacionalne manjine i drugo. Također, usvajanje novog Statuta AP Vojvodine, čime je hrvatski postao jedan od službenih jezika u pokrajini, dalo je dodatnu snagu ovakvim i sličnim zahtjevima hrvatske zajednice.

njeno obećanje o povećanju broja njegovih sunarodnjaka u sudskom sustavu. Požalit će se i da Srbija ne priznaje diplome Prištinskog sveučilišta.

ODRŽAN SASTANAK KOORDINACIJE NACIONALNIH VJEĆA NACIONALNIH MANJINA

Obrazovanje i posebni birački popisi glavne teme

»Priprema tema i dnevnoga reda za konačno zakazani sastanak s ministrom za obrazovanje *Željkom Obradovićem* i ministrom za ljudska i manjinska prava *Svetozarem Čipčićem* u Beogradu, te za sastanak s predsjednikom pokrajinske Vlade *Bojanom Pajtićem*, bila je na dnevnom redu sastanka Koordinacije nacionalnih vijeća«, kaže predsjednik Nacionalnog vijeća hrvatske nacionalne manjine *Branko Horvat*.

»Formirali smo pitanja za sastanak s ministrom Obradovićem, jer je

pitanja koja opterećuju obrazovanje jako puno i zbog toga neće biti predstavljena u usmenom obliku nego u pismenom, a inzistirat ćemo na sporazumu da se nalazimo mjesečno ili dvomjesečno, jer za dvije i pol godine nismo imali niti jedan sastanak s njim, a ovo je područje najbremenitije problemima. S druge strane, tema je bila i priprema za sastanak s predsjednikom Pajtićem oko formiranja posebnih biračkih popisa i također smo zajednički dogovorili da idemo sa zahtjevom Ministarstvu i pokrajinskim tajništvima koja su tu uključena, s obzirom da je izostala financijska potpora i ozbiljnija potpora države i njezinih institucija u ovom procesu, koji je veoma značajan kako za manjine, tako i za državu«, kaže Horvat i dodaje, kako je za hrvatsku manjinu u području obrazovanja u ovome trenutku najbitnije pitanje udžbenika, njihovog tiskanja i uvoza.

Sastanak Koordinacije je održan u utorak u sjedištu Nacionalnog vijeća rumunjske nacionalne manjine u Novom Sadu, a sastanak s ministrima Obradovićem i Čipčićem zakazan je za četvrtak, 21. siječnja, u Beogradu.

J. D.

OBLIJEŽENA 18. OBLJETNICA MEĐUNARODNOG PRIZNANJA REPUBLIKE HRVATSKE

Ostvarenje povijesnih težnji

U čestitki građanima, novoizabrani predsjednik Ivo Josipović rekao, među ostalim, kako je tog 15. siječnja 1992. godine zajednica europskih naroda dala svoj puni legitimitet težnji, odluci i pravu hrvatskog naroda za samostalnošću, te time definitivno uctala hrvatsku suverenost na kartu suvremenog svijeta

Republika Hrvatska obilježila je 18. obljetnicu međunarodnog priznanja, prisjećajući se 15. siječnja 1992. kada je njezinu neovisnost priznalo 12 tadašnjih članica Europske zajednice, datuma koji se smatra jednim od najvažnijih događaja u hrvatskoj povijesti. Priznanje Hrvatske dogodilo se u trenutku kada je gotovo trećina zemlje bila pod okupacijom jugoslavenske vojske i srpskih paravojnih postrojba, u jeku Domovinskog rata. Hrvatska je na svoje granice, u kojima je međunarodno priznata, izašla tek nakon šest godina, nakon završetka mirne reintegracije istočne Slavonije i Podunavlja. Primanjem u Ujedinjene narode 22. svibnja 1992. Hrvatska je definitivno postala jednakopravnom članicom međunarodne zajednice.

Izabrani predsjednik Republike o Ivo Josipović uputio je 15. siječnja građanima Hrvatske čestitku u povodu 18. obljetnice međunarodnog priznanja Republike Hrvatske, prenosi Hina. U čestitki se ističe kako su vladavina prava, gospodarski razvoj, kulturni napredak, rast standarda i blagostanje, hrvatski prioriteti, a put u Europsku Uniju jedini put istinske

Predsjednica Vlade R. Hrvatske Jadranka Kosor

afirmacije moderne hrvatske države na međunarodnom planu kao zrele demokratske zemlje.

»15. siječnja 1992. godine zajednica europskih naroda dala je svoj puni legitimitet težnji, odluci i pravu hrvatskog naroda za samostalnošću, te time definitivno uctala našu suverenost na kartu suvremenog svijeta. Na današnji dan 12 članica Europske zajednice, kojima su se pridružile Austrija, Bugarska, Kanada, Mađarska, Malta, Norveška, Poljska i Švicarska zauzele su jedinstven

stav i priznale pravo Hrvatske na samostalnost. Island, Njemačka i Vatikan svoj su veliki doprinos Hrvatskoj, njenim priznanjem kao nezavisne i slobodne zemlje, dale nekoliko dana ranije.

Ovim velikim događajem ostvarene su povijesne težnje, a hrabrošću hrvatskih branitelja san o slobodi postao je stvarnost. Kao priznata, ravnopravna članica međunarodne zajednice naroda, Hrvatska ispisiuje prve stranice svoje moderne povijesti koju temelji na demokratskim

načelima ravnopravnosti, slobode i prava. Na tim načelima izgradila je svoju državotvornost, a na istim, danas na pragu europskih integracija, treba ustrajati još jače i čvršće«, kaže se među ostalim u poruci Ive Josipovića koju prenosi Ured novoizabranog predsjednika.

Bečarski križ, najstarije i prvo vukovarsko kameno raspelo iz 1805., uništeno u Domovinskom ratu i prije dva mjeseca ponovno postavljeno na Trgu hrvatskih branitelja, na kojem se nalazilo i prije Domovinskog rata, blagoslovljeno je prošloga petka, na 18. obljetnicu međunarodnog priznanja Hrvatske. Blagoslovu je uz brojne Vukovarce nazočila i predsjednica vlade Jadranka Kosor s ministrima Petrom Čobankovićem, Tomislavom Ivićem, Božom Biškupićem i Božidarom Pan-krećem, te potpredsjednik Hrvatskog sabora Vladimir Šeks. Blagoslovivši Bečarski križ, vukovarski županik fra Ivica Jagodić pozvao je Vukovarce da se svaki put kad prođu pokraj križa, sjete Krista koji je svojom krvlju uklonio svaku podijeljenost i od različitih naroda načinio jedan, Božji narod.

H. R.

PONOVNO OTVARANJE GRANIČNOG SPORA NA DUNAVU IZMEĐU HRVATSKE I SRBIJE

Susjedsko forsiranje granice

Osječko-baranjski župan Vladimir Šišljagić zatražio je pokretanje pregovora o graničnom sporu sa Srbijom, zbog planova Apatina da gradi riječnu luku. Šišljagić tvrdi da se to radi na hrvatskom teritoriju i zahtijeva da se »otimačina hrvatskog teritorija mora zaustaviti«.

Beogradska Politika navodi kako je riječ o spornom dijelu državne granice na Dunavu, odnosno oko 11.000 hektara zemlje uz vojvodansku stranu ove velike rijeke, uključujući i Vukovarsku i Šaregradsku adu. Problem je prouzročio prirodni fenomen pomicanja Dunava prema zapadu i u tom pravcu erozije obala, što traje stotinama godina, dakle od vremena kada na tom području nije bilo međudržavnih granica. Svoje pravo na tih 11.000 hektara zemlje i ritova Hrvatska dokazuje katastrima još iz doba austrijske carevine. Po istom principu, vlasnici iz Srbije na desnoj obali imaju uknjiženih oko 3000 hektara.

Hrvatska inzistira da se poštuju postojeće zemljišne knjige i da granica ide linijom vlasništva, dok Srbija ne dovodi u pitanje vlasništvo prema katastru, ali zastupa stav da granica ide sredinom Dunava.

U Vladi Srbije je za Politiku rečeno kako je sada pravi trenutak za obnavljanje razgovora o ovom pitanju, koje ne samo što opterećuje bilateralne odnose nego stoji na europskom putu obiju država.

Sporne enklave na lijevoj obali Dunava, u Vojvodini, nalaze se na nekoliko mjesta. Najveća je uz samu granicu, gdje Dunav dolazi iz Mađarske. Tako bi, ukoliko bi granica išla prema hrvatskom prijedlogu, Hrvatska kontrolirala tok najveće europske rijeke na strateški najosjetljivijem mjestu. Uz nekoliko manjih enklava posebice je značajna ona koja zahvaća i predgrađe Apatina, a upravo je to područje i povod najnovijeg »potpaljivanja« ovog graničnog problema, piše Politika. Naime, Šišljagić traži pokretanje ovog pitanja zbog namjere Općine Apatin da nekoliko kilometara od središta grada izgradi veliku riječnu luku koja bi zahvaćala sporni teritorij.

Izaslanstva Srbije i Hrvatske posljednji su put razmatrala ovo pitanje 2003. godine, ali bez rezultata. Navodno je krajem devedesetih, na sastanku koji je organizirao upravitelj tadašnjeg područja UNTAES Jack Klein, postignut dogovor da granica ide sredinom rijeke, ali pisanog sporazuma o tome nije bilo.

Hrvatska, inače, ima loša iskustva o graničnom natezanju sa Slovenijom, koja je zahvaljujući činjenici da je već članica EU to koristila kao pritisak na Hrvatsku usporavajući njeno priključenje toj bogatoj zajednici država. Nekoliko je puta do sada tadašnji hrvatski premijer Ivo Sanader isticao kako se u tom pogledu »Hrvatska neće ponašati prema Srbiji kao Slovenija prema njoj«, a slično je protekle godine izjavio i bivši predsjednik Stjepan Mesić.

Srbija, osim ovog spora, ima i problem oko statusa Kosova koji otvara i granični spor na jugu.

Dogovor bolji od tužbi

Jedna od prvih destinacija novog hrvatskog predsjednika bit će Beograd, a on se nada da će prvi njegov susret s predsjednikom Tadićem biti na inauguraciji u Zagrebu 18. veljače, premda je službeni Beograd takvu mogućnost odlučno odbacio »ukoliko tamo bude i Fatmir Sejdiu

I skreno želim poboljšanje odnosa sa Srbijom, a dobrosusjedski odnosi će biti jedan od prioriteta moje politike, više je puta izjavio novi hrvatski predsjednik Ivo Josipović ovoga tjedna, izražavajući nadu da će »izvjestan pomak« biti napravljen već na prvom susretu s predsjednikom Borisom Tadićem. Ono što je, međutim, i dalje nejasno, jest hoće li se taj »prvi susret« dogoditi 18. veljače na svečanosti inauguracije u Zagrebu, ili će i ta inauguracija postati jedna od stvari koja će se kasnije morati peglati.

Ivo Josipović je, naime, kako to protokol i nalaže, na predsjedničku inauguraciju pozvao sve predsjednike država iz regije, uključujući i predsjednika Republike Kosovo Fatmira Sejdiu, na što je Beograd odgovorio najavom da predsjednik Tadić u slučaju dolaska Sejdiu u Zagreb neće ići.

»Ja sam predsjednika Tadića najljubaznije pozvao i volio bih da on dođe«, rekao je Josipović. »Razumijem probleme koje Srbija ima s proglašenjem neovisnosti Kosova, ali ne želim da mjera odnosa Srbije i Hrvatske budu odnosi s trećim zemljama. A pozive na inauguraciju uputili smo svim zemljama s kojima imamo diplomatske odnose, pa i Kosovu.«

I Hrvatska i Srbija imaju svoje službene politike, koje se po pitanju Kosova dijametralno razlikuju. Hrvatska je priznala Kosovo i s tom bivšom pokrajinom uspostavila diplomatske odnose, a Srbija odbacuje neovisnost Kosova i pred Međunarodnim sudom pravde u Haagu nastoji odluku o samoproglašenju oboriti kao nelegalnu. I jedna i

Novi predsjednik Hrvatske
Ivo Josipović

Na pitanje beogradskih novinara tko će biti lider u regiji, Hrvatska ili Srbija, hrvatski predsjednik Ivo Josipović je odgovorio:

»Tko bude vodio izolacionističku politiku, tko bude držao povez na očima, taj neće biti lider. Bit će lider onaj tko bude vodio bolju politiku. Ja se nadam da će to biti Hrvatska.«

druga država dosljedno slijede svoje politike, pa će očito trebati puno diplomatskih vještina s obiju strana da bi se prepreka zvana Kosovo ostavila po strani, radi poboljšanja odnosa koji već dulje vrijeme nisu na zavidnoj razini.

Na pitanje srbijanskih medija hoće li eventualna presuda Međunarodnog suda pravde u Haagu u korist Srbije promijeniti stav Hrvatske prema Kosovu, Josipović je odgovorio odrečno.

»Ne mislim da će ta odluka išta promijeniti. Državnost i priznanje Kosova je faktička stvar. Ne bih želio Srbiji dijeliti lekcije kako da riješi taj problem. Razumijem frustracije koje u Srbiji postoje zbog toga, ali realnost je takva. Ipak, podržao bih eventualne nove pregovore Beograda i Prištine i sve što se Beograd i Priština dogovore. Ali ne bih ništa gurao. Nije stvar Hrvatske da uređuje te odnose. Isto kao što i kad bih mogao, ne bih nametao rješenja za BiH. To bi dalo loš rezultat.«

Nadovezujući se na temu Bosne i Hercegovine, predsjednik Josipović kaže kako očekuje da sva tri konstitutivna naroda u toj zemlji nađu formulu ravnopravnosti sva tri naroda i svakog pojedinca u cijeloj BiH.

»Kako će to oni napraviti, s tri, pet ili pedeset entiteta, neću se miješati. I mislim da nitko sa strane nema pravo forsirati rješenja koja netko neće u BiH, jer ta se rješenja uvijek pokazuju pogrešnim i obiju se o glavu. Tri konstitutivna naroda neka pregovaraju stotinu godina, ali neka nađu rješenje. Taj moj stav podrazumijeva i bolje odnose s Republikom Srpskom.«

Novi je hrvatski predsjednik Ivo Josipović, inače, najavio kako će jedna od tema njegovog prvog službenog sastanka s kolegom Borisom Tadićem svakako biti međusobne tužbe za genocid, koje su dvije zemlje jedna protiv druge pokrenule pred Međunarodnim sudom pravde.

»Tužbe apsolutno ne pridonose poboljšanju odnosa«, naglašava Josipović. »Zato je i bolje problem riješiti bez sudskog procesa. I bilo bi bolje da se problem već riješi.

Predložiti ću predsjedniku Tadiću da se problemi riješe tako da tužbe budu nepotrebne.«

Uvjeti koji bi, po Josipovićevu mišljenju, morali biti ispunjeni kako bi Hrvatska tužbu protiv Srbije povukla, jesu rješavanje sudbine nestalih u ratu, povratak svog kulturnog blaga i puna suradnja s Haškim sudom, odnosno uhićenje i sprovođenje u Scheweningen Ratka Mladića i Gorana Hadžića, budući da su oni optuženi za zločine i na teritoriju Republike Hrvatske. Ipak, čak i da ne dođe do dogovora oko tužbi, novi hrvatski predsjednik siguran je da Srbija nema šanse dokazati navode svoje tužbe protiv Hrvatske, dok, s druge strane, budući da je u pisanju hrvatske tužbe protiv Srbije i sam sudjelovao, u njen uspjeh, jasno, vjeruje.

Josipović je najavio i kako će Beograd biti jedna od prvih njegovih službenih destinacija, ponovno podvlačeći kako se nada da će se s Tadićem prvi put susresti u Zagrebu na inauguraciji.

U razgovoru sa srbijanskim medijima Ivo Josipović je iznio i svoje stavove prema dvama stratištima, onima u Jasenovcu i Bleiburgu.

»Jasenovac je poprište strašnih zločina. Ja sam tamo išao i ranije i ići ću i kao predsjednik. Bleiburg je bio nepotreban zločin. Ljudi su pobijeni bez suda. Ali ono što mora biti jasno jest to da ja neću tamo ići dokle god se to zlorabi. I mora ipak biti jasno tko je tko i da su čast hrvatskog naroda spasili antifašisti koji su bili na pravoj strani. I mislim isto tako da je vrijeme da se konačno završi Drugi svjetski rat«, rekao je Josipović.

Z. P.

STJEPAN MESIĆ PONOVO UZBUDIO DUHOVE U BIH I SRBIJI

Ležerna prijetnja odlazećeg predsjednika

Hrvatski predsjednik Stjepan Mesić potvrdio je da je 18. siječnja u neformalnom razgovoru novinarima kazao kako je u slučaju referenduma o odcjepljenju u Republici Srpskoj spreman vojno prekinuti koridor u bosanskoj Posavini, ali i ocijenio kako ne vjeruje da u ovom trenutku postoji netko tko će pokušati razbiti cjelovitost BiH, prenosi Hina.

U Novom listu je objavljen članak u kojem se prepričava neformalni razgovor što ga je Mesić vodio s dijelom novinara tijekom tradicionalnog primanja za novinare u povodu Božića i Nove godine. Navodi se kako je Mesić kazao da bi odmah vojno prekinuo koridor kod Brčkog ukoliko bi premijer Republike Srpske Milorad Dodik raspisao referendum o odcjepljenju RS. Referendumom bi došlo do rušenja Daytonskog sporazuma i nestanka RS, objasnio je Mesić, a prenosi list.

»Moja jučerašnja izjava je poruka da potpisom na Daytonski sporazum imamo određene obveze, a to imaju i svi oni koji su ga potpisali, da BiH mora

opstati u svom prostoru«, kazao je Mesić. »To je bio neformalan razgovor, ali vi znate da smo mi jamac Daytonskog sporazuma, a on jamči opstanak BiH. Raspad BiH Hrvatska ne može prihvatiti, a ne vjerujem da se netko u takvu avanturu može upustiti«, dodao je Mesić ponovivši kako Daytonski sporazum obvezuje sve države potpisnice da jamče teritorijalnu cjelovitost BiH.

Na primjedbu novinara kako je i srbijanski predsjednik Boris Tadić izjavio da ne bi podržao referendum u BiH, odgovorio je kako mu je to drago čuti, ali i dodao kako je također čuo Tadićevu izjavu »da u potpunosti podržava RS, drugim riječima Milorada Dodika«. »Sad se on mora dogovoriti što podržava«, kazao je Mesić.

Mesićevu izjavu komentirao je i novi predsjednik Republike Hrvatske Ivo Josipović: »Slanje Hrvatske vojske u susjednu zemlju nikako nije opcija«, rekao je Josipović. »Predsjednik Mesić je ponekad ležerniji u izražavanju jer je to njegov stil. Takve izjave ne želim komentirati.«

ŽELJKO PAKLEDINAC, ČLAN KOORDINACIJSKOG TIJELA HNV-A ZA FORMIRANJE POSEBNOG BIRAČKOG POPISA HRVATSKE NACIONALNE MANJINE

Zajednica pred testom zrelosti

Ovim popisom rješavamo sudbinu nas, naše djece i pokoljenja koja dolaze i zato pozivam sve pripadnike naše hrvatske zajednice da se upišu na poseban birački popis, jer na ovaj način jasno stavljamo do znanja svima tko smo, što smo i da to i ostajemo

Razgovor vodio: Zvonko Sarić

Akcija upisa u poseban birački popis hrvatske nacionalne manjine odvija se od studenoga prošle godine, od kada je popis izjava u fokusu hrvatske manjinske zajednice. U pitanju je demokratski proces sukladan proeuropskim zakonima Republike Srbije, a formiranje posebnog biračkog popisa, koji omogućuje izravne izbore za novi saziv Hrvatskog nacionalnog vijeća, test je zrelosti i organiziranosti hrvatske nacionalne manjine.

Željko Pakledinac, član Izvršnog odbora HNV-a i član koordinacijskog tijela HNV-a za praćenje i pomoć za upis u poseban birački popis, ističe kako slijedi obilazak birača »od vrata do vrata«, da bi se ovaj važan posao, čiji je cilj prikupljanje 28.241 izjave građana hrvatske nacionalnosti, što omogućuje izravne izbore za novi saziv HNV-a, obavio do kraja.

HR: Jesu li poduzete koordinirane aktivnosti HNV-a s hrvatskim udrugama kulture u aktualnom procesu formiranja posebnog biračkog popisa?

Nakon nedavnog donošenja Zakona o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina i njegovog stupanja na snagu, Hrvatsko nacionalno vijeće je poduzelo određene aktivnosti glede formiranja posebnog biračkog popisa pripadnika hrvatske nacionalne zajednice, kao uvjeta za provođenje izravnih izbora za novi saziv našeg vijeća. Tako je 21. studenoga prošle godine, u suradnji sa Zavodom za kulturu vojvodanskih Hrvata, održan jednodnevni seminar na ovu temu, kao i upoznavanje sa Zakonom o udruženjima, koji je također od značaja, jer su udruge od donošenja tog zakona u obvezi u sljedećih 18 mjeseci obaviti preregistraciju i uskladiti svoje normativne akte s novim zakonom. Na ovome su sastanku bila nazočna 23 predsjednika, odnosno predstavnika naših udruga. Na koncu ovoga sastanka-seminara svaka je od udruga dobila paket od 600 evi-

Željko Pakledinac

dencijskih listića za upis na poseban birački popis, tako da je već tada u opticaju bilo preko 13.000 tisuća evidencijskih listića, te je dogovoreno da svaka udruga održi sastanak sa svojim članstvom i da ih upozna s obvezama koje proistječu iz novoga zakona. Nakon ovoga, došlo je do sastanka Izvršnog odbora HNV-a na kojem je formirana radna skupina za praćenje i pomoć oko formiranja posebnog biračkog popisa hrvatske nacionalne manjine. U ovo koordinacijsko tijelo izabrano je nekoliko pojedinaca, među kojima dopredsjednik DSHV-a Dujo Runje i ravnatelj Zavoda za kulturu vojvodanskih Hrvata Tomislav Žigmanov, sa zadatkom da prate odvijanje ovoga posla u udrugama. Nešto kasnije, ovoj se skupini pridružio i Darko Sarić Lukendić, koordinator DSHV-a za upis u poseban birački popis, a sve u cilju da ne dođe do dupliranja potpisa i stvaranja zabune među pripadnicima naše zajednice.

HR: Kakve su još aktivnosti poduzete od početka ove akcije i tko je zadužen kao nositelj posla u pojedinim udrugama glede formiranja posebnog biračkog popisa?

Napravljen je i raspored obilaska udruga da se vidi kako ovaj posao ide. Tako je spomenuta radna skupina nekada u punom sastavu, a nekada s nekoliko članova, u razdoblju od 30. studenoga do 22.

prosina prošle godine održala sastanke s dužnosnicima i članovima udruga u Plavni, Baču, Sonti, Somboru, Srijemskoj Mitrovici, Golubincima i na koncu u Subotici, kako bi se još jednom upoznali s novim zakonom i poslovima koje je potrebno uraditi i eventualnim nejasnoćama po tim pitanjima. Na tim je sastancima dogovoreno da glavni nositelji aktivnosti glede formiranja posebnog biračkog popisa budu predsjednici i članovi predsjedništava udruga. Istodobno s odlaskom na teren bili smo u kontaktu s predsjednicima ili predstavnicima udruga po ovome pitanju i neke nejasnoće rješavali i na taj način. Na početku je bilo dogovoreno da se do konca prošle godine prikupljanje izjava najprije uradi među članstvom i članovima njihovih obitelji i prijatelja, susjeda, a da nakon božićnih i novogodišnjih blagdana uslijedi obilazak birača »od vrata do vrata«. Do konca božićnih i novogodišnjih blagdana iz udruga smo dobili informacije da su svi zahtjevi podijeljeni i da će se poslije novogodišnjih praznika krenuti s njihovim prikupljanjem.

HR: Koliko procjenjujete da hrvatske udruge kulture imaju članova i raspoložete li s podacima o broju prikupljenih izjava do sada?

Želim istaknuti kako je daleko bolja situacija glede prikupljanja i popunjavanja ovih zahtjeva u sredinama gdje istodobno djeluju i udruge i DSHV, jer je onda taj posao podijeljen i postoji koordinacija. Ovu činjenicu ističem iz razloga što su podacima do kojih je došao Zavod za kulturu vojvodanskih Hrvata samo nepunih 5 posto Hrvata u Vojvodini članovi neke od udruga ili ako to izrazimo brojkom, to je nešto više od 2500 osoba. Zato udruge ne mogu same iznijeti ovaj posao, jer ne treba zaboraviti kako je među članstvom u udrugama i veliki broj djece mlađe od 18 godina, koja se ne mogu upisati u ovaj

popis, i zato još jednom ponavljam važnost suradnje udruga i u prvom redu DSHV-a, kao vodeće političke stranke u Hrvata. Zbog zajedničkog djelovanja i prikupljanja potpisa od strane udruga i DSHV-a teško je ovoga momenta reći točan broj prikupljenih izjava, ali pravu informaciju imat ćemo koncem ovoga mjeseca, kada će udruge ponovno kontaktirati i kada će se evidencijski listići koji su dani pripadnicima naše zajednice ponovno vratiti u udruge.

HR: Kakvu važnost za hrvatsku zajednicu ima rad HNV-a?

Formiranje novog saziva HNV-a je od posebnog značaja, jer vijeće djeluje u četirima značajnim područjima, a to su obrazovanje, kultura, informiranje i službena uporaba jezika. U svakom od ovih područja vijeće ima značajnu ulogu. Tako u obrazovanju vijeće sukladno zakonu može osnivati ustanove odgoja i obrazovanja, učeničkog i studentskog standarda i vršiti prava i obveze osnivača. U kulturi utvrđuje koja su pokretna i nepokretna kulturna dobra od posebnog značaja za nacionalnu manjinu i isto tako osniva ustanove kulture radi očuvanja i unapređenja i razvoja. Na polju informiranja vijeće samostalno ili s drugim pravnim osobama može osnivati ustanove za obavljanje novinsko-izdavačke i radio-televizijske djelatnosti, tiskanja i reprodukcije snimljenih medija kao što i usvaja strategiju informiranja na jeziku nacionalne manjine i daje mišljenje o kandidatima za odgovornog urednika programa na jeziku nacionalne manjine. Što se, pak, tiče službene uporabe jezika i pisma značaj vijeća se ogleda u utvrđivanju tradicijskih naziva jedinica lokalne samouprave, naseljenih mjesta i drugih zemljopisnih naziva na jeziku nacionalne manjine.

HR: Jesu li građani dovoljno informirani o akciji upisa u poseban birački popis?

Kada govorimo o tome jesu li građani dovoljno informirani o ovoj akciji, moram istaknuti kako se o ovome na državnim medijima jako malo govori, ali još nije kasno da se u udarnim terminima na državnoj televiziji govori o važnosti upisa na posebne biračke popise, dakle ne samo glede naše zajednice, nego mislim na pripadnike i ostalih manjinskih zajednica. Nasuprot državnim medijima, i pokraj nedostatka sredstava, HNV je putem spota s poznatim glumcem *Aljošom Vučkovićem* na RT

Vojvodini uradio pravu stvar - da se naše poznate ličnosti obraćaju i na ovaj način pozivaju na upis u poseban birački popis. No, ovo nije kraj, jer prema razgovorima koje vodi predsjednik HNV-a *Branko Horvat*, i druge poznate ličnosti iz društvenog života pojavljivat će se u medijima pozivajući na upis u poseban birački popis. Ista tako urađen je i radijski džingl koji se emitira na lokalnim postajama, a o važnosti formiranja posebnog biračkog popisa piše se u svakom broju »Hrvatske riječi«. Istaknuo

bih i da se glede ovoga pitanja u našem tjedniku pojavljuju predsjednici lokalnih samouprava koji se jako pozitivno izražavaju o ovome pitanju i pozivaju na upis. Ne smijemo zaboraviti činjenicu da je kod brojnih pripadnika naše zajednice još uvijek prisutan određeni strah od upisa na posebne evidencijske listiće i zbog toga mislim da čestim i blagovremenim informiranjem možemo taj strah ublažiti. Upravo to postojanje straha, a koji nije od jučer, jest izazov s kojim se susreću popisivači na terenu, jer

čim se spomenu »popisi«, naviru sjećanja na devedesete godine. Zato još jednom ponavljam kako je vrlo važno što više pojavljivanja i razgovora s ljudima na ovu temu i objašnjavanja što ovaj upis znači za našu zajednicu. Mi ovim popisom rješavamo sudbinu nas, naše djece i pokoljenja koja dolaze i zato na kraju još jednom pozivam sve pripadnike naše hrvatske zajednice da se upišu na poseban birački popis, jer na ovaj način jasno stavljamo do znanja svima tko smo, što smo i da to i ostajemo.

ZVONKO TADIJAN, PREDSEDNIK KPZH »ŠOKADIJA« IZ SONTE

Očekujem pojačan angažman operativaca HNV-a

»Aktivnosti glede prikupljanja potrebnih izjava za upis na poseban birački popis hrvatske nacionalne manjine započeli smo po dobivanju obrazaca od HNV-a«, kaže predsjednik KPZH »Šokadija« iz Sonte *Zvonko Tadijan*. »Uz upute kako ih tehnički obraditi, dio obrazaca razdijelili smo našim aktivnim članovima. Kako smo tijekom prosinca bili prezauzeti zbog već ranije preuzetih obveza, doista i nismo mogli uraditi više.

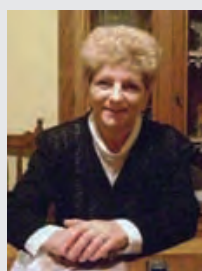
Morali smo se dobro pripremiti, tako da su nam probe bile intenzivnije i češće no što ih održavamo u redovitim situacijama. Realno, mi smo amateri i ne možemo od našega članstva očekivati provođenje hiperaktivnosti u udruzi nauštrb osobnih obveza. Prikupljanje izjava pojačat ćemo u budućem razdoblju. Ovih dana održat ćemo godišnju skupštinu na kojoj će se okupiti cjelokupno članstvo i tada ćemo obrasce podijeliti i pomažućim članovima. Nadam se da će ova akcija biti uspješno realizirana i da ćemo ovu odgovornu zadaću apsolvirati na najbolji mogući način. Svakako, u predstojećem razdoblju očekujem i pojačan angažman na terenu od strane operativaca HNV-a.«

I. A.

KATA PELAJIĆ, PREDSEDNICA HKUPD-A »MATOŠ« IZ PLAVNE

Nastojimo doći do svakog pripadnika zajednice

»Članovi naše udruge dobro su informirani o procesu upisa u poseban popis birača hrvatske nacionalne zajednice i pokušavaju stanovnicima Plavne pojasniti o čemu se zapravo radi«, kaže predsjednica HKUPD-a »Matoš« iz Plavne *Kata Pelajić*. »Formirali smo skupinu aktivista koji nastoje doći do svakog pripadnika naše zajednice, jer krajnje je vrijeme za svakog pojedinca u Srbiji da se izjasni tko je i što je. U ovom poslu očekujemo maksimalan uspjeh, ali i suočenje sa stvarnom istinom: Hrvata je u Plavni tek 0,8 posto od onoga broja koji je potreban na području cijele Srbije za izravan izbor predstavnika u HNV! U posljednjih dvadesetak godina mnogo je Hrvata napustilo ovaj kraj, a da nismo osnovali ovu udruhu u Plavni, mnogi preostali postupno bi izgubili svijest o svom nacionalnom, kulturnom i duhovnom identitetu.«

Z. P.

VLADA ČAČIĆ, KOORDINATOR PRIKUPLJANJA OBRAZACA ZA POSEBAN BIRAČKI POPIS GOLUBINCIMA

Pojašnjavamo ljudima zašto je popis važan

»U prvoj fazi popune obrazaca za upis u poseban birački popis hrvatske nacionalne manjine u Golubincima je prikupljeno 150 potpunjenih

obrazaca«, kaže *Vlada Čačić*, koordinator za prikupljanje obrazaca za Golubince. »To je otprilike oko 50 posto ljudi koji su se opredijelili za upis, a u drugoj fazi treba još pokupiti ili posjetiti one koji su uzeli obrasce i obići preostale domove u kojima se još nije bilo. Postoji jedan krug ljudi koji su nezainteresirani za posebne biračke popise, ali dobar dio ljudi shvaća potrebu za upisom u poseban birački popis hrvatske nacionalne manjine. Postoje ljudi koji nisu informirani o zakonima koje je usvojila Skupština Republike Srbije o izborima za nacionalna vijeća, ali uz pravi pristup i pojašnjenja ljudi su spremni popuniti obrasce za upis u posebne biračke popise. U akciju prikupljanja i popune obrazaca za posebne biračke popise u Golubincima uglavnom su uključeni članovi HKPD-a 'Tomislav' koji uglavnom koliko mogu, u nedostatku medijske popraćenosti, ljudima objašnjavaju potrebu da se upišu u poseban birački popis.«

I. R.

IVICA DULIĆ, KOORDINATOR ZA UPIS U POSEBAN BIRAČKI POPIS U HKPD »MATIJA GUBEC« IZ TAVANKUTA

Vjerujemo u doprinos hrvatskoj stvari

»Sakupljanje potpunjenih obrazaca za upis u poseban birački popis hrvatske nacionalne zajednice na području Tavankuta traje nešto više od mjesec dana«, kaže *Ivica Dulić*, koordinator za upis u poseban birački popis u HKPD-u »Matija Gubec« iz Tavankuta. »HKPD 'Matija Gubec' aktivno sudjeluje u sakupljanju obrazaca od samoga početka, paralelno s mjesnim odborom DSHV-a. Što se tiče načina organizacije sakupljanja potpisanih obrazaca naše se društvo odlučilo započeti sa skupljanjem potpisa od punoljetnih članova, koji su kasnije postali ujedno i naši aktivisti na terenu. Sakupljanje provode na adresama rodbine, prijatelja i poznanika, dakle nismo do sada primjenjivali obilazak 'od vrata do vrata'. Drugi način sakupljanja potpisanih obrazaca odvija se u suradnji s roditeljima malodobnih članova. Smatramo da će naše društvo na ovaj način sakupiti nešto više od 300 obrazaca, od kojih je već jedan dio predan Hrvatskom nacionalnom vijeću na obradu, dok će se drugi dio zbrojiti nakon što sakupimo već razdijeljene obrasce na terenu. S obzirom na činjenicu da potpise sakupljamo paralelno s aktivistima DSHV-a vjerujem da će Tavankut, kao i uvijek, dati priličan doprinos hrvatskoj stvari.

Kao eventualni nedostatak cjelokupnoga procesa vidim nedovoljnu informiranost ljudi o tome za što se potpisi uopće sakupljaju te strah da će se njihova imena iskoristiti u političke svrhe. Možda ne bi škodilo organizirati javne tribine na kojima bi se govorilo značaju ovih potpisa.«

LJ. V. D.

GORAN MASNEC, DIREKTOR PREDSTAVNIŠTVA HRVATSKE GOSPODARSKE KOMORE U SRBIJI

Bolja politička klima mogla bi pospješiti gospodarsku suradnju

U prvih deset mjeseci prošle godine između dviju zemalja ostvarena je trgovinska razmjena u iznosu od 669 milijuna dinara, sa suficitom od 221 milijuna dolara na strani Hrvatske

Intervju vodio: Zvonimir Perušić

Nakon pokidanih veza 90-ih, Hrvatska i Srbija krenule su, kao bliski susjedi, 2000-ih u snažnu trgovinsku razmjenu. Ta je razmjena svoj zenit doživjela u 2008. godini, kada je u oba smjera zajedno iznosila oko 1 milijarde dolara. Direktor Predstavništva Hrvatske gospodarske komore u Srbiji Goran Masnec kaže kako je ta razmjena u 2009. smanjena zbog svjetske recesije, ali prostor za daljnji razvoj postoji.

HR: U jeku smo zbrajanja rezultata u 2009. godini. Možete li reći koliko je iznosila trgovinska razmjena između Hrvatske i Srbije u prošloj godini? I na čijoj je strani suficit?

Robna razmjena Republike Hrvatske s Republikom Srbijom u razdoblju od siječnja do listopada 2009. godine iznosila je: u izvozu Republike Hrvatske u Republiku Srbiju 445,2 milijuna dolara, a u uvozu Republike Hrvatske iz

izvozu u Srbiju za prvih deset mjeseci 2009. godine u odnosu na prvih deset mjeseci 2008. godine smanjio se za 32 posto, a uvoz iz Srbije za 39 posto. U 2008. godini izvoz Hrvatske u Srbiju bilježio je rast u odnosu na 2007. godinu od 17 posto, a uvoz iz Srbije 30 posto. Također, u 2009. godini bilježi se pad hrvatskih investicija u Srbiju. Ostvarene su dvije značajnije greenfield investicije: Nexa grupa iz Našice investirala je u izgradnju betonare u Novom Sadu, a

Hrvatski kapital u Srbiji i srbijanski u Hrvatskoj

Danas u Srbiji posluje više od 200 hrvatskih poduzeća i predstavništava, što se može objasniti solidnim sudjelovanjem hrvatskih poduzeća u privatizacijskim procesima u Srbiji. Kada je riječ o prisustvu srpskih tvrtki na tlu Hrvatske taj broj je znatno manji – tek oko desetak.

Izravna ulaganja hrvatskih poduzeća u Srbiju ostvarena u razdoblju od 1999. do 2008. godine dostigla su iznos od oko 500 milijuna eura, što je više od 19 posto ukupnih hrvatskih ulaganja u inozemstvu, čime je Srbija zauzela drugo mjesto, odmah poslije Nizozemske, na listi zemalja u koje je Hrvatska najviše investirala. Najveći ulagači su Agrokor, Pevec, Vindija, Idea, Lura, Našice-cement, Krocija osiguranje i Magma.

Kad je riječ o protoku kapitala u obrnutom smjeru, odnosno iz Srbije u Hrvatsku, najveću investiciju od 20 milijuna eura realizirao je koncern Svislajon Takovo, koji je kupio tvornicu Eurofud market iz Siska.

Republike Srbije 223,8 milijuna dolara. U tih deset mjeseci Republika Hrvatska je u robnoj razmjeni s Republikom Srbijom ostvarila suficit, u iznosu od 221,4 milijuna dolara.

HR: U kojoj je mjeri svjetska ekonomska recesija utjecala na poslovanje između hrvatskih i srbijanskih poduzeća?

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku Republike Hrvatske,

DIV-Tvik iz Samobora u Tvornicu betonskih pragova u Svriljgu.

HR: S druge strane, u kojoj je mjeri zahlađenje političkih odnosa dviju zemalja utjecalo na međusobno poslovanje?

Kada bi politički odnosi bili bolji, sigurno bi i ukupna gospodarska suradnja bila bolja. Dobri politički odnosi mogu donijeti prevagu prilikom odlučivanja o dodjeli poslova na velikim infrastrukturnim projektima.

nim projektima, javnim nabavama i kapitalnim ulaganjima.

HR: U kojim se gospodarskim granama ostvaruje najveća razmjena između Hrvatske i Srbije?

Najveća razmjena ostvaruje se u područjima prehrambene industrije, trgovine, proizvodnje građevinskog materijala i metalno-prerađivačke industrije.

HR: Turizam je bez sumnje jedno od najznačajnijih gospodarskih područja Hrvatske. Ove je godine značajan novac uložen i u turističku promidžbu Hrvatske u Srbiji. Kako se to odrazilo na turističke aranžmane iz Srbije na hrvatskom primorju? Prema nekim procjenama, turisti iz Srbije zabilježili su značajan porast dolazaka na odmor u Hrvatsku.

Broj srpskih turista povećava se iz godine u godinu. U početku srpski su turisti većinom boravili u svojim vikendicama, kod rodbine i prijatelja, a u posljednje vrijeme sve češće se odlučuju za privatni ili hotelski smještaj. U svakodnevnim kontaktima sa srpskim građanima primjećujem da se mnogi sa sjetom prisjećaju svojih ljetovanja na hrvatskoj obali.

HR: Što mislite da bi trebalo učiniti kako bi se veći broj turista iz Srbije vratio na hrvatsko primorje, tamo gdje su do 1990. imali tradiciju ljetovati?

Predstavništvo Hrvatske gospodarske komore u Srbiji, zajedno sa Županijskom komorom Rijeke i Privrednom komorom Srbije, organiziralo je prije mjesec dana posjet srpskih turističkih agencija turističkim agencijama i hotelima s područja Primorsko-goranske županije. U idućoj godini planiraju se susreti sa Splitsko-dalmatinskom i Dubrovačko-neretvanskom županijom.

HGK je dvije godine zaredom organizirala nastup hrvatskih tvrtki na beogradskom Sajmu turizma, a u veljači ove godine očekuje se prvi put nastup Hrvatske turističke zajednice.

HR: Što mislite o čestim komentarima u beogradskim medijima kako se sustavno sprečava ulazak poduzeća iz Srbije na hrvatsko tržište?

U posljednjih šest godina Predstavništvo HGK u Srbiji zaprimilo je svega tri upita kako otvoriti tvrtku u Hrvatskoj. Do sada nismo dobili niti jedan prigovor da je neka srpska tvrtka imala probleme prilikom otvaranja ili poslovanja u Republici Hrvatskoj od lokalne, županijske ili državne uprave.

Mišljenja sam da će srpske tvrtke, koje imaju razrađenu strategiju širenja na strana tržišta i financijsku snagu, pronaći način kako da prodaju svoje proizvode i na hrvatskom tržištu. Posljednji pozitivni primjeri takvog poslovanja su

tvrtke Mona i Manuel, koje imaju prodajni prostor ili prodavaonice u strogom centru Zagreba.

Također je važno da tvrtke u stranoj zemlji imaju komorsko predstavništvo koje im pomaže od odluke da li ući na to tržište, do rješavanja problema koji se pojavljuju u kasnijem poslovanju. U tom segmentu hrvatske tvrtke su u prednosti, jer ih već sedam godina na ovom tržištu prati i servisira s informacijama Predstavništvo HGK u Srbiji.

Predstavništvo HGK zajedno sa središnjicom HGK i županijskim

Bolje je raditi nego svađati se

Izbor Ive Josipovića i rastuća popularnost Jadranke Kosor ukazuju na pozitivnu promjenu ozračja u Hrvatskoj, ocjena je britanskog lista Economist. Izbor Josipovića za predsjednika Hrvatske pozdravila je cijela regija, ističe Economist, koji piše kako će treći hrvatski predsjednik zasigurno popraviti bilateralne odnose sa Srbijom i donijeti stabilnost u regiju.

»Gotovo dva desetljeća nakon raspada Jugoslavije, vođe država koje su je naslijedile su shvatili da je bolje raditi zajedno nego svađati se«, zaključuje Economist.

U jednom od brojnih intervjua nakon izbora, Ivo Josipović je ocijenio kako neriješena pitanja u odnosima dviju zemalja neće usporiti napredovanje prema Europi i dodao kako je interes i Srbije i Hrvatske da »ona druga što prije uđe u EU«.

»Jedna od glavnih postavki moje vanjske politike je upravo činjenica da su dobri odnosi sa susjedima ključ i naše sigurnosti i razvoja ekonomije i Hrvatske i svih zemalja u regiji. Glavni napor će biti usmjeren upravo prema tome«, kaže izabrani predsjednik Hrvatske.

komorama također stalno promiče hrvatsko gospodarstvo putem organizacije desetak sajмова i nekoliko posjeta hrvatskih gospodarskih izaslanstava na području Republike Srbije. U konačnici, takav oblik suradnje Hrvatske gospodarske komore i njezinih članica pridonosi stalnom povećanju izvoza i stranih ulaganja iz Republike Hrvatske u Republiku Srbiju.

HR: Koliko je tvrtki u Srbiji u većinskom vlasništvu poduzetnika iz Hrvatske?

U Republici Srbiji prema našim saznanjima danas posluje 210 hrvatskih tvrtki kćeri i predstavništava. Prisutne su u gotovo svim gospodarskim granama i djelatnostima. Dio njih se okuplja jednom mjesečno u Beogradu na sastanku Hrvatskog poslovnog kluba, čiji rad organizira Predstavništvo HGK u Srbiji.

HR: Imate li prijavljeno bilo kakvo negativno iskustvo, s bilo čije strane, kad je riječ o hrvatskim ulaganjima u poduzeća u Srbiji?

Postoje negativni primjeri, međutim, Predstavništvo HGK ih nikada javno ne iznosi bez suglasnosti tvrtki koje su imale takva iskustva. Prema našim saznanjima, privatizacije izvršene od strane hrvatskih tvrtki u Republici Srbiji bili su uspješni primjeri privatizacije, kod kojih su ispoštovani svi zahtjevi, kao i preuzete obveze u pogledu kontinuiteta proizvodnje, investicija u razvoj i socijalnih programa. U većini slučajeva ulaganja u proizvodnju bila su daleko veća od iznosa koji je bio uvjetovan prilikom kupnje.

HR: Što očekujete od 2010. godine u trgovinskoj razmjeni između dviju zemalja?

Izlaskom iz ekonomske krize postupno će se povećavati i robna razmjena između dviju država. To je logičan slijed, jer smo mi susjedne zemlje, donedavno smo živjeli u istoj državi, govorimo sličnim jezicima, vežu nas brojne poslovne, prijateljske i obiteljske veze. Poslovne veze su izuzetno isprepletene u mnogim industrijskim granama, stoga je teško definirati u kojim će se djelatnostima odvijati daljnji razvoj, za koji prostor sigurno postoji.

RAST NEZAPOSLENOSTI I NISKE PLAĆE NAJVEĆA BRIGA GRAĐANA

Nema budućnosti bez bolnih rezova

Najzdravijim dijelom gospodarstva u Srbiji i ovoga se puta pokazao onaj u Vojvodini, gdje je, prije svega zahvaljujući mjerama pokrajinske administracije, u prošloj godini broj zaposlenih čak i povećan

Srbija je prošlu godinu završila s više od 730.000 nezaposlenih, što je 10 posto njenog ukupnog stanovništva. Takvo opterećenje teško može podnijeti gospodarstvo u dubokoj krizi, kakvo je ovo ovdašnje, pa je pokretanje proizvodnog ciklusa i otvorenje novih radnih mjesta životno pitanje. Kad tome dodamo i iznos prosječne mjesečne plaće u prošloj godini od 330 eura (31.734 dinara), dakako za sretnike koji imaju posao, jasno je kako je situacija alarmantna više nego ikad u posljednjih 10-ak godina.

Nije puno bolje niti oko u susjedstvu, ali to ne pomaže onima koji u naponu radne snage ili traže posao, ili od plaće dobivene na radnom mjestu ne mogu podmiriti troškove normalnog života.

POTICAJ POSLODAVCIMA DA ZAPOSŁJAVAJU

Tvrđnju da se danas živi bolje nego prije deset godina teško je opovrgnuti, jednako kao što je teško braniti tvrdnju da živimo mnogo bolje nego prije famoznog 5. listopada 2000. godine, piše u posljednjem broju Kvartalnog monitora, biltena Fonda za razvoj ekonomske znanosti. Puno je toga urađeno u ovih deset godina, prije svega na demokratizaciji društva i političkog sustava, ali tamo gdje su potrebni najdublji rezovi, u vladavini prava i odlučnosti da se bolne reforme provedu do kraja, krećemo se presporo.

Problem je iznimno loša startna pozicija Srbije i njen kasni ulazak u društvene promjene, ali i neodlučnost jedne od prethodnih vlada koja je ulazak u EU i pokretanje gospodarstva podredila iracionalnim ciljevima i nastavku miloševićevskog inačjenja sa svijetom.

Stručnjaci predviđaju kako je najgori dio ekonomske recesije na ovom prostoru prošao, te da će se srbijanski bruto društveni proizvod u ovoj godini oporaviti za 1,5 posto, a u 2011.-2012. rasti čak za 3 do 5 posto. Tome, naravno, prethodi obvezna reforma neefikasnog javnog sektora, poboljšavanje investicijske klime i povećanje

štednje i gospodarstva i stanovništva.

Najzdravijim dijelom gospodarstva u Srbiji i ovoga se puta pokazao onaj u Vojvodini, gdje je, prije svega zahvaljujući mjerama pokrajinske administracije, zaposlenost čak i povećana. Na taj je način, tvrdi ovih dana pokrajinski premijer *Bojan Pajtić*, Vojvodina jedina regija u širem okruženju koja bilježi pozitivan trend zapošljavanja. Pokrajina je prošle godine, podsjetimo, nizom mjera potaknula poduzetnike da zapošljavaju radnike, snoseći im u određenom roku najveći dio troškova za plaće i doprinose, čime je zapošljavanje postao neposredni interes i poslodavaca, a ne više samo nezaposlenih s biroa.

NE CVJETAJU RUŽE NITI U EU

Sve vrijeme kampanje na upravo završenim izborima za predsjednika Republike Hrvatske kandidati su, premda to nije u predsjednikovoj izravnoj ovlasti, u anketama građana stalno bili podsjećani na težak život, visoku nezaposlenost i niske plaće. Krajem studenoga u Hrvatskoj je evidentirano 282.936 nezaposlenih osoba, 6 posto uku-

pnog stanovništva i 3,5 posto više nego prethodni mjesec, a prosječna plaća iznosila je oko 720 eura (5267 kuna). Uz nešto veće troškove života nego u Srbiji, situacija je to koja također mora biti iz korijena promijenjena.

Ne cvjetaju ruže niti u EU, kad je o zapošljavanju riječ. Najveće povećanje stope nezaposlenosti bilježe Španjolska i Letonija, a najmanje Nizozemska i Austrija.

Prema podacima Eurostata, u 27 zemalja EU ima 18,4 milijuna nezaposlenih, od čega je nešto više od 13 milijuna nezaposlenih samo u eurozoni. Ipak, nezaposlenost u Hrvatskoj raste brže od one u EU, mada ne i od pojedinih zemalja EU, u Španjolskoj je, recimo, situacija još lošija. Najveći pad nezaposlenosti od zemalja EU ostvaruje Poljska, a zatim Bugarska.

Z. Perušić

Primjer Estonije

Prateći i križajući ekonomske podatke, analitičari zaključuju kako Srbija nije najgora zemlja u tranziciji, ali je daleko od najboljih. Kao primjer često se uzima Estonija, koja je po raspadu SSSR-a doživjela kolaps, inflaciju od 1000 posto i cijene goriva veće za 10.000 posto. A danas? Danas je Estonija četvrta ekonomski najslobodnija zemlja svijeta, s inflacijom od tri posto, niskim carinama, nultim porezom na neraspoređenu dobit i BDP-om koji u iznosu od 80 posto stvaraju privatna poduzeća. A promijenili su 13 vlada za 15 godina.

Mart Laar, prvi postkomunistički premijer Estonije, kaže kako su za uspjeh ključna tri čimbenika – vladavina prava, odlučnost da se bolne reforme provedu do kraja i, kao najvažnije, promjene u glavama ljudi. Upravo se te promjene u glavama u Srbiji dešavaju sporo, čak sporije od promjena u institucijama. Dobrim dijelom zbog toga Srbija u društvu zemalja u tranziciji zauzima prvo mjesto samo po cijeni nafnih derivata, zaključuje Kvartalni monitor, bilten Fonda za razvoj ekonomske znanosti.

SINIŠA ŠIMIĆ, RADNIK IZ PLAVNE**Zadovoljan bilo kakvim poslom**

Uposlen sam u Mjesnoj zajednici kao eko redar na određeno vrijeme. Iako mi je plaća minimalna, do sada sam je barem redovito primao. Od početka ove godine ustrojen je novi sustav financiranja mjesnih zajednica, a isplata naših zarada postala je upitnom. S mojim materijalnim primanjima sve mi je teže izdržavati obitelj i dvoje djece. Stoga sam primoran raditi dopunske poslove i čekati neka bolja vremena. U našem selu ima malo radnih mjesta na neodređeno vrijeme, pa sam zadovoljan da imam bilo kakav posao.

MARIJANA DŽANIĆ, TRGOVKINJA IZ PLAVNE**Plaća redovita, ali nedovoljna**

Radim u AD »Podunavlje«, plaća mi je redovita ali nije dostatna za normalan život. Zato pomažem suprugu u poljoprivrednim poslovima kako bismo popravili kućni proračun. Imamo dvoje djece, kći nam je studentica, a sin je u osnovnoj školi. Nadam se da će ova godina biti bolja od prethodne, jer poduzeće u kome radim sve bolje posluje, a valjda će se i u poljoprivredi nešto promijeniti na bolje. Redovita isplata naših zarada ipak stvara osjećaj sigurnosti.

ANDRIJA KOVAČ, RADNIK IZ VAJSKE**Ne očekujem bitno poboljšanje**

Kao kovinotokar u ovom kraju teško mogu dobiti posao u struci. Sve tvrtke koje su trebale ovakva zanimanja privatizirane su, a ta su radna mjesta ugašena. Zbog toga već više godina radim u metlari u Selenči, ali mi, kao i većini radnika u ovom kraju, ne uplaćuju doprinose za MIO niti sam prijavljen. Poslodavac nas isplaćuje dva puta mjesečno, a moje ukupno primanje je oko 20.000 dinara. Svaki dan putujem 20 km u jednom smjeru, a putne troškove snosim sam. S ovom plaćom mogu tek preživjeti, a s obzirom da ovakva situacija traje već dugo, ne vjerujem da će u ovoj godini doći do bitnijeg poboljšanja. Ovakvo stanje moglo bi se značajnije popraviti samo kada bi svi uposleni u našoj općini bili zdravstveno i socijalno osigurani i kada bi im se uplaćivali svi doprinosi.

MARKO ANIŠIĆ, PORTIR IZ GRADINE POKRAJ SOMBORA**Plaćama mogu biti zadovoljni samo ministri**

Deset godina radim kao portir, odnosno noćni čuvar, a što se tiče plaće, mislim da njome mogu biti zadovoljni samo naši ministri, dok mi obični radnici, smrtnici – malo teže. Zadovoljan sam radnim vremenom, a plaćom donekle mogu biti

zadovoljan jer ne izdržavam obitelj, još je nisam zasnovao. Za mene samog je dovoljno, ali moram napomenuti kako se pokraj spomenutog posla bavim i poljoprivredom, od koje se baš i ne može živjeti, ali kad se spoje ova dva posla nekako izađem na kraj. Kad bih imao obitelj, ne bi bilo lako.

**LIDIJA MARTALIĆ, DIPLOMIRANA INŽENJERKA
HIDROGRAĐEVINE IZ SOMBORA****Nezaposlenih je sve više**

Od 2006. godine sam u privatnom projektnom birou i zadovoljna sam plaćom, ali je situacija u našoj zemlji i u našem gradu jako loša. Jedna me je stranica u lokalnim novinama zgrozila kada sam pročitala koliko je ljudi ostalo bez posla, a tek u jednom malom pasusu piše koliko je ljudi dobilo posao. Mi zaposleni stoga moramo biti zadovoljni.

DALIBOR BERETIĆ, STROJARSKI INŽENJER IZ SOMBORA**Ima i onih koji biraju**

U privatnoj tvrtki radim sedam godina, poslom sam zadovoljan, ali bi primanja mogla biti malo veća. Dobivamo neka manja povećanja, generalno, može se preživjeti, ali bi za taj posao trebala biti veća plaća. Velika je nezaposlenost, mada se kod nas u tvrtki pojavljuje slučaj da ljudi biraju, jednostavno neće raditi. Od čega žive ne znam, nije mi jasno, ali eto ima i toga.

**VELIMIR BUKVA, UMIROVLJENIK
IZ NOVOG SADA****Sreća pa sam zdrav i mogu raditi**

U mirovini sam već nekoliko godina, ali sam zbog loše financijske situacije i male mirovine bio primoran naći još neki dodatni priljev novca, pa sam se zaposlio i evo već pet godina radim za tezgom kao trgovac. Imam 69 godina i u mirovinu sam otišao u ona sretna vremena. Mislim da ovo što su opet pomaknuli starosnu granicu za odlazak u mirovinu nikako nije dobro, nije dobro za mlade ljude koji su na ulici zbog nedostatka posla, a mjesto im zauzimaju ljudi u godinama, izrabljeni i umorni od posla. Kada će ti mladi doći na red da počnu raditi i da doguraju do mirovine? Sreća što sam zdrav pa još mogu raditi, a s plaćom moram biti zadovoljan jer u današnje vrijeme svaki je dinar dobrodošao.

MARINA KMICIKEVIĆ, FRIZERKA IZ NOVOG SADA**Potražit ću sreću u inozemstvu**

Bez posla sam oko tri mjeseca. Ostvarila sam zakonske uvjete za novčanu naknadu koju Nacionalna služba za zapošljavanje isplaćuje, ali ona kasni 5 mjeseci. Ovo sam vrijeme pokušavala naći posao, ali bez uspjeha. Tako se sve svodi na preživljavanje, a ne na život. Prinudena sam pokušati naći posao u inozemstvu jer se jedino tamo možemo nadati nekom malo boljem životu.

MARIJA BAČIĆ, KUĆANICA IZ SONTE Sezonski rad u Njemačkoj

Ne svojom voljom, danas sam kućanica. Bila sam uposlena u čarapari »Vukica Mitrović« u Apatinu 18 godina. Suprug mi je 2001. godine preživio infarkt, a ubrzo poslije toga i tešku operaciju srca. Naše su dvije kćerke bile još jako male, a trebalo je voditi brigu i o kućanstvu, njegovati supruga. Nisam željela poput mnogih uzimati lažna bolovanja, nego sam u poduzeću tražila neplaćeni dopust. Nisu mi izašli u susret, te sam bila prinuđena dati otkaz. Po oporavku supruga namjeravala sam se ponovo uposliti, no to je za moju generaciju u ovoj državi čista iluzija. Iako nas putem državnih TV-postaja stalno »informiraju« o mjerama države glede upošljavanja starijih od 35, starijih od 45, poticajima za samoupošljavanje, u stvarnosti je to čista fikcija. Nitko od poslodavaca ne želi uposliti osobe iz moje generacije, bez obzira na sve što im država obećava. Od suprugove plaće sve se teže živjelo, tako da smo morali naći alternativno rješenje. Spas sam, poput mnogih Sončana, našla u hrvatskim »papirima«. Na sezonski rad u Njemačku odlazim s proljeća i s jeseni na po dva do tri mjeseca. Teško se radi, a najteža mi je razdvojenost od obitelji, no drugoga rješenja za sada nemamo. Kako godine prolaze, sve manje se nadam bilo kakvom uposlenju.

IVAN VIDAKOVIĆ, NEZAPOSLENI IZ SONTE Izgubljena generacija

Pripadnik sam generacija koje su u našem društvu izgubljene. U nekakvom sam procjepu. Sa svoje 54 godine starosti osjećam se sposobnim za privređivanje, ali poslodavci nas starije nerado upošljavaju i pokraj svih beneficija koje daje država. Za mirovinu sam premlad, na nju moram čekati još 11 godina. Bio sam uposlen u oduvijek dobrom poduzeću, u Apatinskom brodogradilištu, sve do 2004. godine, kada sam otpušten kao tehnološki višak. Prijavljen sam na

tržištu rada, imam zdravstveno osiguranje i obvezu povremenog javljanja. Ukoliko se ne javim na vrijeme, prijete mi skidanjem s evidencije neuposlenih. Smiješno. Supruga mi je uposlena u privatnom poduzeću »Apo fahion system« u Sonti. Radno vrijeme im je kako gazda kaže, plaća koliko gazda da, radnička prava nikakva. Na svaki prigovor jedini odgovor je – kome se ne dopada, u svako doba može uzeti radnu knjižicu. S njezinom plaćom, koja je daleko ispod republičkog prosjeka, živimo skromno. Žao mi je samo što unučadi ne možemo pružiti više. Snalazim se, zaradim koji dinar u sezoni, obrađujem nekoliko jutara zemlje, međutim, u situaciji u kojoj je naše poljogospodarstvo danas i to je samo presipanje iz šupljega u prazno, a često se desi i da sam u čistom minusu. O bilo kojem obliku samoupošljavanja ne razmišljam. Sve to na TV izgleda privlačno, no čovjek mora biti realan. Nije teško nešto proizvesti, teško je proizvedeno prodati. Ne zbog nesposobnosti, nego zbog toga što živimo na selu, a selo propada. Sonta je puna neuposlenih, gospodarstvo joj je u

kolapsu, znači, novca u njoj nema, odnosno kupovna je moć žitelja jako, jako ograničena. A država traži svoje. Za promjenu sredine sam prestar, tako da svoju perspektivu nikako ne vidim u boljem svjetlu nego što mi je današnjica.

VLADIMIR ĐANIĆ, NEZAPOSLENI IZ SONTE Sve ide presporo

Ne samo ja, nego velika većina pripadnika mojih generacija imamo jako nezahvalan status tridesetgodišnjaka bez dana radnoga staža. Završio sam četverogodišnju poljoprivrednu školu, odslužio vojsku i postao statistička cifra na tržištu rada. U vrijeme kad sam već uveliko trebao zasnovati vlastitu obitelj, jedina preokupacija mi je rješavanje socijalnoga i profesionalnoga statusa. Česta su pitanja najbližih: »Pa što već čekaš?«. A što ću, oženiti se, pa roditeljima na vrat natovariti još jednu obitelj?

U sezoni se nađe posla, ali sve teže i sve slabije plaćenoga. Uz to i isplate kasne čak i po nekoliko mjeseci, a o upisivanju radnoga staža možemo samo sanjati. To ipak nije dovoljna sigurnost za zasnivanje obitelji. Moje generacije izlaz nalaze u sezonskim poslovima, poglavito u Hrvatskoj, Sloveniji, Mađarskoj, Italiji, Njemačkoj. Odradimo jednu ili dvije ture po dva do dva i pol mjeseca. Zarade za naše pojmove i nisu loše, za zarađeno u tih pet mjeseci u Sloveniji ovdje bih morao raditi dvije godine. Šarena je laža TV-priča o prosječnoj zaradi u Srbiji. Statistički možda i jest tako, ali u stvarnosti moji vršnjaci koji su se nekom srećom i uposlili u ovdašnjim poduzećima ili radnjama, mjesečno dobiju najčešće oko 150 do, u najboljem slučaju, 200 eura. Nadam se boljitku, vidim da se demokratski procesi polako odvijaju, ali sve to presporo ide. S druge strane, bojim se da, dok boljitak ne bude opipljiviji i mi ne postanemo dio već izgubljenih generacija.

Anketu proveli:
Zvonimir Pelajić,
Zlatko Gorjanac,
Ankica Mandić-Jukić
i Ivan Andrašić

Neoprezna istrčavanja ili promišljeni potezi

Imaju li Subotičani razloga za zabrinutost, može li biti ozbiljnijih posljedica ukoliko SVM bude isključen iz upravljanja gradom i je li ova stranka povukla gubitnički potez, jesu li DS-u bliži SPS i DSS i kome ide naruku ovakva situacija – neka su od pitanja koja komentiraju operativni direktor Cesida Marko Blagojević, te politolozi iz Novog Sada Dušan Radosavljević i Jovan Komšić

Premda koalicija Saveza vojvodanskih Mađara i Demokratske stranke u Subotici nije formalno raskinuta, nakon sjednice Skupštine Grada u ponedjeljak, 18. siječnja, politički odnosi u gradu su, blago rečeno, uzdrmani. Neposredni povod bio je prijedlog gradonačelnika *Saše Vučinića* (DS) da se, sukladno prethodno usvojenoj odluci o novom sastavu Gradskog vijeća, dva člana iz redova SVM-a razriješe dužnosti nakon čega je predsjednik SVM-a i vijećničke grupe *István Pásztor* predao ostavke svih SVM-ovih članova Gradskog vijeća, a ubrzo poslije toga vijećnici ove stranke napustili su sjednicu. Inače, tenzije između koalicijskih partnera rasle su od samog početka sjednice Skupštine, a odluke dnevnog reda usvajane su osim glasovima Koalicije Za europsku Suboticu (DS, G17, DSHV) i glasovima vijećnika Bunjevačke stranke Vojvodine, Socijalističke stranke Srbije i Demokratske stranke Srbije. SVM je optuživao demokrate da su »natpisali« koali-
cijski sporazum te da je riječ o osveti zbog toga što SVM nije podržao republički proračun, a iz DS-a su ponavljali kako je za sukob kriv SVM koji već duže vrijeme blokira rad Gradskog vijeća i time krivicu za nefunkcioniranje grada svaljuje na DS.

SAMO UPOZORENJE?

»Ovo može biti jednostavno samo upozorenje, odnosno stavljanje u izgled nečega većeg, nekakvog ozbiljnijeg problema koji bi mogao nastati u odnosima između dvaju koalicijskih partnera, jer Subotica je zapravo bila žrtva odnosa mađarskih stranaka prema republičkom proračunu. Hoće li se ta vrsta žrtve dogoditi na pokrajinskoj razini – ne znam, ali za sada još uvijek nije. Za sada su još uvijek zajedno

Marko Blagojević

u vlasti u Pokrajini. Moguće da je ovo stavljanje u izgled nečega što bi se moglo dogoditi«, kaže *Marko Blagojević* iz Cesida.

On kaže kako lokalna skupština može nastaviti funkcionirati s novom većinom, koja je već nastala, te dodaje da u Pokrajini zastupnici mađarske liste nisu bili

neophodni za većinu i bila je dobra volja koalicijskih partnera da ih prihvati kao koalicijske partnere. »Jednako tako u Subotici je bila dobra volja DS-a i njihovih koalicijskih partnera da se vijećnici mađarske liste priključe toj koaliciji, što je potpuno normalno i logično«, kaže Blagojević.

Kada je riječ o odluci mađarskih zastupnika da ne glasuju za republički proračun, on kaže kako su na to imali potpuno pravo, te da bi se o državnom proračunu zapravo svaki zastupnik ponaosob trebao izjašnjavati, a ne stranke kao cjeline.

»Zastupnici se ponašaju kao roboti i onda svi zajedno glasuju kako god da je to, i to je jedan od ključnih problema našeg parlamentarnog života, zato što zapravo pravog parlamentarizma nema, nego životom parlamenta upravlja ju stranke. One kontroliraju zastupničke mandate, a ne građani koji bi zapravo trebali preko zastupnika

vršiti nekakvu zakonodavnu vlast. I naravno da zastupnici imaju pravo ne glasovati za proračun, ali postoji na političkoj razini problem koji može odatle proisteći. Kada su odlučili ne glasovati, onda su valjda u tom trenutku bili svjesni da na jednoj drugoj političkoj razini u odnosima s koalicijskim partnerima mogu nastati nekakvi problemi. Jednako kao što oni imaju pravo ne glasovati za proračun, tako njihovi koalicijski partneri imaju pravo ne želiti ih uz sebe. Ali to su sve odnosi koji se odvijaju na političkoj razini.«

NIJE SAMO SUBOTIČKI INCIDENT

Događaj u subotičkoj skupštini očekivan je za politologa iz Novog Sada *Dušana Radosavljevića*, koji također ističe kako je riječ o revanšu Demokratske stranke zbog glasanja o državnom proračunu i pokušaju discipliniranja SVM-a.

Odmjeravanje snaga i zaoštavanje političkih pozicija: Subotička skupština

»S druge strane, očigledno je da SVM mora tražiti izlaz iz situacije u kojoj se nalazi već duže vremena, jer za SVM je Subotica strateški vjerojatno najbitnija sredina u Vojvodini u kojoj oni imaju dugoročne interese i očigledna je stvar da i po cijenu odnosa u Subotici, SVM traži novu opciju. Koja će to nova opcija biti? Stranke nacionalnih zajednica imaju, da tako kažem, otvorene sve opcije i one moraju surađivati s onim tko bude na vlasti. Tako je očigledno da SVM prakticira ovdje jednu veliku

Dušan Radosavljević

pragmatičnost, premda može djelovati na prvi pogled da je u subotičkoj skupštini povučen gubitnički potez.«

Radosavljević smatra kako nije isključeno da događaji na sjednici Skupštine Grada mogu utjecati na međudržavne srpsko-mađarske odnose.

»SVM je apsolutno reprezent interesu mađarske zajednice u Vojvodini, odnosno šire, u Republici Srbiji. To je stranka koja je vrlo respektabilna s brojem zastupničkih mandata kako u pokrajinskom, tako i u republičkom parlamentu. S druge strane, moramo biti apsolutno sigurni u to da takav svoj autoritet zasniva i na velikoj podršci mađarske države, koja je članica EU. Predsjednik Republike Mađarske *László Solyom* dolazi u ožujku u posjet Subotici, odnosno SVM-u, i to nije međudržavni posjet, već posjet svojim sunarodnjacima u drugoj državi. Tako da ne treba isključiti niti tu moguću priču. S druge strane, pokrajinska se Vlada ne može zamisliti bez pripadnika mađarske nacionalne zajednice. Tko je sad tamo stranački prisutan

to je druga priča, ali pokrajinska Vlada ne može imati atribute pokrajinske ako nema pripadnike više nacionalnih zajednica. Znači, ta priča koja je u subotičkoj skupštini, po mom mišljenju, dosta neoprezno urađena, a urađena je tako da se malim kolacijskim partnerima pokažu zubi, što se pokazuje već od donošenja proračuna, jest priča koja može dodatno usložiti ovu situaciju – najprije u pokrajinskoj skupštini i tijelima vlasti, a u republičkoj može dovesti do daljnje nestabilnosti republičke Vlade. István Pásztor, kao jedan vrlo ozbiljan i pragmatičan političar, jako dobro zna zašto je to uradio, odnosno sigurno zna i koje adute ima kad je to uradio«, smatra Radosavljević, te dodaje kako događaj u gradskoj skupštini nije bio samo subotički incident.

SUKOB JE ODOBREN IZ BEOGRADA

»Očigledno je da postoje takvi interesi u politici koje, recimo, DS može lakše izmiriti s pripadnicima svih onih stranaka koje su u Subotici od 1990. na ovamo bile ono što se zove protiv liberalnih, europskih i drugih tendencija, a da ne može naći dogovor sa SVM-om, u ovom trenutku najjačom strankom mađarske nacionalne zajednice i, moramo priznati, najjačom pokrajinskom strankom. U ovim sukobima s Demokratskom strankom često se zaboravi da su pripadnici SVM-a bili najjači reprezent interesa pokrajine Vojvodine. Mislim da se i ta dimenziju mora imati u vidu kad se govori o subotičkom sukobu, i meni nije jasno i uopće ne vjerujem da je lokalni odbor DS-a sam ušao u sukob s lokalnim odborom SVM-a u Subotici a da to nije bilo odobreno od tijela stranke, u ovom slučaju mislim iz Beograda, ne iz Novog Sada«, kaže Radosavljević.

Na pitanje što se može očekivati, on kaže kako se uzda u pragmatično viđenje i DS-a i SVM-a, jer ova situacija ne ide naruku ni jednima ni drugima.

»Vlast u Subotici iz koje bi bili isključeni pripadnici SVM-a sigurno ne bi mogla imati šire uporište u samoj Subotici. Kad kažem SVM mislim na pripadnike mađarske nacionalne zajednice. Prema tomu, ako se u Subotici drži vlast koja će isključivo biti monoetnička to neće biti dobro za razvoj i bilo koje perspektive Subotice, a to ugrožava i europske perspektive pokra-

jine Vojvodine, ali i Republike Srbije u cjelini.«

NEĆE RAZBIJATI ZAJEDNIČKI KRČAG

Politikolog *Jovan Komšić* smatra kako ipak nema velikih razloga za dramaturgiju, te da je ono što se dogodilo uobičajeni dio života u lokalnoj politici, pa i na višim razinama gdje postoji političko natjecanje među interesima različitih stranačkih i drugih organizacija.

»Mislim kako nema razloga da se ovaj događaj uzima kao indikator nekog lošeg početka nove faze politike u Subotici, Vojvodini, Srbiji, koja onda može rezultirati mnogo gorim posljedicama. Kada bi se akteri političkog konflikta u Subotici odlučili za jedan loš scenarij i za razinu kapriciozne politike koja bi eliminirala bilo kakve pretpostavke zajedničke suradnje, i ako bi stranka vojvođanskih Mađara odlučila posvađati se sa svim akterima u dosadašnjim koalicijama, znači na republičkoj,

pokrajinskoj i lokalnoj razini, onda bi dovela u pitanje i veliku koaliciju i europski kurs Srbije i raspisivanje novih izbora, i faktički, zbog neriješenih međusobnih problema, napravila mnogo veće nevolje i samoj sebi. Narod to kaže 'odsjeći granu na kojoj sjediš', smatra Komšić ali ističe, kako ni u interesu DS-a nije da se toliko uzburkaju političke vode, te da se ovo može smatrati »nekom vrstom, uvjetno rečeno, radikalizacije nekih konkretnih poteza i neriješenih problema od ranije u Subotici, i to će biti razlog da se svi akteri u Subotici vjerojatno u nekom sljedećem slučaju nađu na novoj poziciji koja neće značiti razbijanje zajedničkog krčaga iz koga piju vodu«.

SUBOTICA KAO ZAJEDNIČKA POLITIČKA KUĆA

Komšić smatra kako će dani koji dolaze ipak pokazati da će se poslije tog odmjeravanja snaga i zaoštavanja političkih pozicija, naći neki modus vivendi i za političke

stranke vojvođanskih Mađara i za Demokratsku stranku i ostale predstavnike, i da će Subotica ipak biti grad u kome je moguće živjeti s lokalnom samoupravom koja zastupa interese svih građana i njihovih zajednica.

On podsjeća kako komparativna iskustva i teorijska saznanja pokazuju da u etnički heterogenim i kulturološki složenim zajednicama jedini modus održive politike, koji se često čini neučinkovitim, jest maksimizacija političke većine, koja podrazumijeva da se svatko od aktera u tom političkom savezu odrekne uloge glavnog igrača i da svi ravnopravno dogovaraju politiku kojom rješavaju probleme građana.

»U ovom konkretnom slučaju to znači da se i DS i SVM slože s okolnošću da Subotica treba biti zajedničkom političkom kućom za političke predstavnike svih građana. Ona ne može biti metropola vojvođanskih Mađara u kojoj će oni imati ključnu riječ bez obzira na ostale zajednice, ali ne može

biti niti metropola nekih drugih političkih interesa koji neće respektirati interese trećine populacije Subotice i interese njihovih političkih organizacija, to znači vojvođanskih Mađara, s obzirom da se zajednički udružuju na političkoj

Jovan Komšić

Petar Kuntić, predsjednik DSHV-a

Kad se prašina slegne opet će se graditi bolji odnosi

Predsjednik Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini i zastupnik u Narodnoj skupštini Republike Srbije Petar Kuntić nazočio je cjelodnevnoj sjednici subotičke skupštine, kako kaže, »zbog važnosti tema koje su bile na dnevnom redu i zbog važnosti sjednice«.

»Naime, na dnevnom su redu bile veoma važne, tako reći najvažnije teme iz programa Koalicije Za europsku Suboticu, koje je ona prezentirala tijekom kampanje i na temelju toga dobila preko 34.000 glasova građana Subotice«, kaže Kuntić. »To je formiranje Poslovno-tehničkog parka i Parka Palić, zatim racionalizacija gradske uprave i drugo, a na kojima smo izgradili čitav koncept pobjede na prošlim izborima, ali koje u prošlim godinu i pol dana nisu mogle biti realizirane zbog toga što je jedan od partnera stalno kočio te inicijative. DSHV je nekoliko puta upozoravao većinskog partnera na redovitim sastancima koje imamo otprilike svaka tri mjeseca da će nas nečinjenje u gradu dovesti do poraza na sljedećim izborima i da će za to netko morati snositi odgovornost. Zapravo ovo se moralo dogoditi jer je ZES dobio ogroman broj glasova, a ovo je i neka realnost imajući u vidu da je Mađarska koalicija izgubila izbore i da je velika razlika između broja glasova koje je osvojio ZES i koje su oni dobili.«

Na pitanje je li Savez vojvođanskih Mađara glavni krivac za nečinjenje, Kuntić je odgovorio: »Ne smatramo to, ali smatramo da takav odnos kakav je bio zamišljen idealno, da se konsenzusom donose odluke, zapravo u praksi ne može funkcionirati i da se mora ispoštovati volja građana. Ništa ovdje nije urađeno mimo bilo kakvih demokratskih pravila u bilo kojoj drugoj državi, svugdje vlada onaj koji dobije više glasova«.

Kuntić smatra kako ne bi trebalo više produbljivati nespozrazume i da će se »kad se prašina slegne prići razgovoru i u nekoj daljnjoj perspektivi opet graditi bolji odnosi«.

J. D.

platformi koja treba Vojvodinu, Suboticu, Srbiju uključiti u bolju prekograničnu suradnju, u normalizaciju odnosa u regiji, približiti ih standardima EU da svi postanemo članovi EU, da granice budu otvorene, da se surađuje između Subotice i Segedina u realizaciji niza zajedničkih i to vrlo konkretnih interesa građana, između Subotice i Osijeka, itd.

Tako da u ovom kontekstu sve što se dešava može zabrinuti pro-

matrača, pa i građane Subotice, koji očekuju da njihovi interesi budu bolje respektirani, koji očekuju da gradska uprava bude jeftinija, racionalnija, da ima kvalitetnije uvjete, koji očekuju da gradska uprava prije svega misli na interese građana, a ne na interese jednog užeg političkog sloja koji stranke organiziraju i drže u lokalnom parlamentu«, kaže Jovan Komšić.

S. Mamužić

DANAS SE OTVARA CENTAR ZA DJECU »MJESEČINA«

Dnevni boravak kao obiteljski dom

Izvanškolski dnevni boravak za učenike funkcionirat će kao sigurno mjesto i obiteljski dom, a metode rada zasniivat će se na pedagoškom pravcu poznatom pod nazivom »Slobodna djeca Summerhilla«, britanskog pedagoga Alexandera S. Neilla, koja i dan-danas važi za najprogresivniju školu u svijetu

U Subotici će početi s radom prvi izvanškolski dnevni boravak za učenike osnovnih škola – Centar za djecu Mjesečina, koji će funkcionirati kao sigurno mjesto i obiteljski dom u kojemu će djeca provoditi svoje vrijeme prije ili poslije školske nastave. Centar je opremljen kao suvremeni obiteljski dom, a glavna obilježja uvjeta i metode rada, kako najavljuju osnivači – Fundacija »Mjesečina«, provodit će se na temelju demokratskog dogovaranja, poštovanja donošenja odluka, ravnopravnosti, uz zaštitu dječjih prava, uključujući i pravo na anonimnost pred javnošću, te izbjegavanje bilo kakvog stigmatiziranja djece.

Korisnici usluga dnevnog centra bit će djeca koja u svojoj obitelji nemaju uvjete za zdrav emotivni razvoj i socijalizaciju, za spontani razvoj svojih intelektualnih i drugih potencijala, i zato ne mogu u cijelosti ispoljiti svoja interesiranja, dispozicije i talente. Suvremeno opremljeni centar raspolaže s nekoliko prostora: dnevnom sobom, tihom sobom za učenje, potom sobama za igranje i rekreativne aktivnosti, a naglasak programa i rada s djecom stavlja se na njihov emocionalni razvoj i pospešivanje socijalizacije. Prema riječima koordinatora programa, pedagoga *Dezsőa Kisa*, kognitivni razvoj djece neće biti zapostavljen ali će se provoditi na temelju zainteresiranosti učenika, odnosno učenje neće biti obvezno. Još jedna razlika u odnosu na školski pristup i osobitost ovog centra je da u njemu neće raditi aktivni prosvjetni radnici već za to educirani koordinatori i roditelji volonteri.

PRIMJENA REFORMSKIH IDEJA

Projekt se zasniva na pedagoškom pravcu pod nazivom »Slobodna djeca Summerhilla«, britanskog pedagoga *Alexandera S. Neilla*, koja i dan-danas važi za najprogresivniju školu u svijetu. Zbog svog nekonvencionalnog programa nastave škola je bila često napadana, a u Engleskoj je svojevrjemenom čak bio pokrenut sudski postupak za njeno

zatvaranje. Danas u svijetu postoje stotine škola koje prate Neillova pedagoška načela. Zanimljivo je kako je kod nas Neillova knjiga objavljena već 70-ih godina prošlog stoljeća, a u Mađarskoj 2004. godine, no za primjenu ovih reformskih ideja u institucionalnoj formi nije bilo uvjeta, jer nisu postojale privatne škole.

Program Centra za djecu Mjesečina provodi se u suradnji s Koopeativom nizozemskih fundacija za Centralnu i Istočnu Europu (CNF CEE) i Balkanskog fonda za lokalne inicijative (BCIF) i prvi je takvog tipa u Srbiji, a realizirat će ga javna Fundacija »Mjesečina« iz Subotice, koju je prije oko mjesec dana osnovala Udruga za pozitivnu komunikaciju »Klub 21«. Inače, ova udruga već petu godinu zaredom provodi program koji se također zove »Mjesečina«, a riječ je o šest klubova noćnog sporta za mlade, osnovanih

u subotičkim školama te u Američkom kutku pri Gradskoj knjižnici.

»Kada smo započinjali program noćnih klubova za osnovu rada uzeli smo osnovne pedagoške principe A. Neilla, naravno u neinstitucionalnoj formi, i to je razlog što mnogi i u Subotici nisu sasvim u tijeku što se dešava u tim klubovima »Mjesečina«, jer kako bi to bilo sasvim očigledno trebalo bi poznavati teorijske osnove tog reformskog pravca pedagogije«, kaže *Dezső Kis* iz ove udruge. »Naime, i u novom Centru za djecu na prvi pogled neće se ništa dešavati. Glavna Neillova načela su strpljenje, vrijeme, sloboda, radost, zadovoljstvo, demokratska jednaka prava za djecu i odrasle u školi, i davanje vremena za otvaranje ličnosti djeteta, što vrlo često iziskuje ne mjesec, već godine. I to mi realiziramo, radimo to pet godina i po tome smo kao nevladina organizaci-

ja prihvaćeni, u inozemstvu možda više nego kod kuće.«

PAD BROJA MALOLJETNIČKIH PRIJESTUPA

Klubove »Mjesečina« godišnje posjećuje više od 300 djece, a riječ je o otvorenim, besplatnim večernjim i noćnim klubovima u kojima se djeca i mladi okupljaju oko sportskih, kulturnih, rekreativnih i drugih aktivnosti. Za ovaj program »Klub 21« dobio je najviše priznanje Jaferson instituta »Mjesta u srcu« za najuspješniju lokalnu inicijativu 2006. godine. Inače, ideja noćnog sporta za mlade rodila se u SAD prije oko 20 godina kada je grupa stručnjaka ustanovila da se prekršaji među mladima pretežno javljaju navečer kad padne mrak, te su predložili izgradnju uličnih terena za košarku. Tako su počeli i ponoćni košarkaški turniri, a broj maloljetničkih prekršaja ubrzo je značajno opao. U roku od dvije godine u svim državama SAD počeli su funkcionirati noćni klubovi, te je noćni sport postao svojevrstni pokret među mladima, koji se proširio i na Europu. Do nas stiže preko Mađarske, gdje su za razliku od američke prakse, osnivani noćni stolnoteniski klubovi. U Subotici je 2005. osnovana Sekcija noćnog sporta za mlade, ovu ideju podržala je lokalna samuprava, a prvom klubu »Mjesečina« prostor je osigurala *Eržebet Ivanović*, ravateljica Tehničke škole. Kako stoji i na internetskoj stranici udruge, cilj programa Mjesečina je omogućiti mladima, a osobito onima koji besciljno i bez novca u grupama ili usamljeno noću lutaju gradom, da barem jednu večer vikendom provedu u relativno kulturnoj sredini baveći se sportom, gdje će se prema njima ljudski ophoditi uz maksimalnu toleranciju.

Inače, Fundacija »Mjesečina«, čiji je suosnivač *Gábor Kovács*, vlasnik tvrtke »Fornetti«, uskoro će raspisati natječaj pod nazivom »Neka bude djece u školama i po mjesecini« za otvaranje klubova »Mjesečina« po središnjoj Srbiji.

S. M.

Koriste svi, a plaća samo seljak

Razgovor s pokrajinskim premijerom i državnim resornim ministrom nije donio rezultat, o sljedećim koracima Asocijacija poljoprivrednika Vojvodine odlučivat će idućih dana

Predstavnici Asocijacije poljoprivrednika Vojvodine, predvođeni predsjednikom Miroslavom Kišom, razgovarali su 18. siječnja s predsjednikom Vlade AP Vojvodine Bojanom Pajićem i državnim ministrom poljoprivrede, vodnog gospodarstva i šumarstva Sašom Draginom.

Na sastanku je bilo riječi o mogućnostima za smanjenje naknade za odvodnjavanje i olakšicama u pogledu plaćanja ove naknade za 2008. i 2009. godinu, kao i o sudjelovanju predstavnika ove asocijacije u budućem planiranju i kontroli utroška sredstava u JVP »Vode Vojvodine«. Dogovor, međutim, nije postignut.

BEZ DOGOVORA

Po riječima glasnogovornika Udruge poljoprivrednika Subotice Miroslava Ivkovića nisu usvojeni zahtjevi koje su oni tražili.

»Činjenicu da smo mi u Bačkoj već više godina unazad pogođeni sušom, u JVP »Vode Vojvodine« jednostavno ne prihvaćaju«, kaže Ivković. »Njihov je stav da ni općina, ni pokrajina, niti republika nisu proglasili sušu za elementarnu nepogodu, što je jedan od uvjeta za smanjenje plaćanja naknade za odvodnjavanje. Jednostavno, ne vidimo volju da se riješi ovaj problem koji je evidentan na područ-

Sastanak kod predsjednika Vlade Vojvodine

ju cijele Vojvodine, a osobito na sjeveru Bačke. Tražili smo i da se ne naplaćuje odvodnjavanje preko porezne uprave, nego da ide preko računa koji izdaje ovo javno poduzeće. Također, zahtijevali smo da ova naknada za odvodnjavanje ne bude uvjet za obnovu registracija gazdinstava, kao i za dobivanje subvencija. Nažalost, nijedan od zahtjeva nije prihvaćen, što sigurno ne pridonosi boljoj suradnji.«

Po njegovim riječima predstavnici JVP »Vode Vojvodine« iznijeli su podatke o dosadašnjoj uplati naknade za odvodnjavanje, koju je za 2008. godinu izmirilo 80 posto poljoprivrednika, dok je za 2009. uplaćeno 30 posto.

»S ovim podacima oni su željeli pokazati kako ljudi vide potrebu za plaćanjem te nadoknade. To je njihov način zastrašivanja ljudi. Rješenje koje su poljoprivrednici

dobili izgleda kao porezno rješenje i poljoprivrednici, osobito starija gazdinstva, već su uplatili misleći kako su time izmirili katastarski porez. Poljoprivrednici to ne mogu prihvatiti kao uslugu, nego kao namet. Sav taj novac odlazi ponajviše za izgradnju nasipa i brana, koje ne koriste samo poljoprivrednici, nego svi građani. Dakle, zašto taj dio onda ne plaćaju svi?«, pita se Miroslav Ivković.

POTREBA ZA NOVIM ZAKONOM

Zanimljivo je kako ima puno propusta kod izdavanja ovih rješenja. Na mnogim rješenjima nema potpisa niti žiga, dok na nekima nije navedeno temeljem kojeg je članka i zakona donesena takva odluka. Poljoprivrednici se pitaju tko je izdao ta rješenja i je li ono pravomoćno.

Još jedan zahtjev, koji nije bio prihvaćen na sastanku s pokrajinskim premijerom i državnim ministrom, jest da se u Upravni odbor JVP »Vode Vojvodine« priključe tri poljoprivrednika i to po jedan iz Bačke, Srijema i Banata. Jednako tako nije odgovoreno niti na pitanje na temelju čega i na koji je način izračunata visina naknada za odvodnjavanje zemljišta, kada je država oslobodila poljoprivrednike plaćanja poreza na katastarski prihod za 2008. i 2009. godinu.

Na ovome sastanku sugovornici su se jedino složili oko namjere da se što hitnije donese novi zakon u području vodnog gospodarstva, koji treba osigurati ravnomjerno trošenje sredstava, poticajne mjere radi ulaganja poljoprivrednika u vlastite sustave za navodnjavanje, kao i formiranje fondova u koje će se slijevati sredstva od takse, koje će plaćati svako poljoprivredno društvo u visini od 0,025 posto, a što će se koristiti u izgradnji sustava za navodnjavanje u našoj pokrajini.

Ovoga tjedna Asocijaciju poljoprivrednika očekuje još jedan sastanak, na kojem će oni odlučiti što će biti sljedeći korak i što će se dalje raditi po pitanju plaćanja naknade za odvodnjavanje. O ovome sastanku poljoprivrednici će putem medija biti obaviješteni.

Ž. Vukov

www.supijace.co.rs

OD NJIVE DO TRPEZE.

JKP Суботичке пијаце
Szabadkai Piacok KK
JKP Subotičke pijace

Od Arpadovića do Anžuvina

Uvidjevši kako su samo dobro utvrđeni gradovi mogli odoljeti najezi Mongola, kralj Bela je počeo poticati stanovništvo na izgradnju dobro utvrđenih gradova koji bi služili u obrambene svrhe, a zauzvrat bi stanovništvo tih gradova uživalo razne povlastice

Piše: Dario Španović

Nakon potpisivanja sporazuma Pacta Conventa, Hrvatska i Ugarska stupaju u personalnu uniju u kojoj ove dvije države povezuju ista vladarska osoba iz dinastije *Arpadovića* i vanjska politika, dok svaka država zadržava vlastito unutarnje uređenje. Nakon prvog ugarsko-hrvatskog kralja *Kolomana* na prijestolju se redaju njegovi nasljednici: *Stjepan II., Bela II., Stjepan III., Bela III.*, koji Ugarsko-Hrvatsku Kraljevinu postavljaju kao važan čimbenik u europskoj povijesti. Za vrijeme vladavine Bele III. u Hrvatskoj jača nekoliko plemićkih obitelji, koje će imati bitnu ulogu za hrvatsku povijest kada u Ugarsko-Hrvatskom Kraljevstvu bude u potpunosti prevladao feudalizam, a sa svojom moći će bitno utjecati i na politiku u samoj Ugarskoj.

Krčki knezovi (kasnije *Franakopani*) jedni su od najstarijih hrvatskih plemićkih obitelji čije je središte bio hrvatski otok Krk i jedina su hrvatska plemićka obitelj s Jadranskog mora koja je stekla moć i utjecaj u europskim razmjerama. Knezovi *Bribirski* (kasnije *Zrinski*) pripadaju jednom od najstarijih hrvatskih plemena, plemenu Šubići, koji se spominju u spisima iz 10. stoljeća. Ogranak plemena Šubić, čiji je centar bio u Bribiru (Dalmatinska zagora), postaje najmoćnija obitelj te pridodaje nazivu Šubić i naziv Bribirski. Knezovi *Babonići* (kasnije *Blagajski*) vladali su dijelom u srednjovjekovnoj Slavoniji. Centar njihove moći bio je na desnoj obali Kupe između Karlovca i Siske, ali su svoj teritorij proširili i na lijevu obalu Kupe i na područje današnje Slovenije.

NAJEZDA TATARA

Za vrijeme vladavine *Bele IV.* (1235.-1270.) dolazi do velike provale Tatara u Europu. Najezda

Kralj Bela IV.

Tatara ostavit će velike promjene kako u cijeloj Europi, tako i u Ugarsko-Hrvatskom Kraljevstvu. Početkom 13. stoljeća mongolski vođa *Temujin* ujedinio je plemena s područja Mongolije i sjeverne Kine te se prozvao *Džingis kanom* i započeo osvajanja u srednjoj Aziji. Neke njegove čete prodrle su u istočnu Europu, gdje su na rijeci Kalki porazile rusku vojsku. Nakon Džingis kanove smrti vlast je preuzeo njegov sin *Ogotaj*, dok je na europskom istoku vlast imao *Batu kan*.

Nakon što je skupio vojsku od 150.000 vojnika Batu kan je napao sjevernu Ugarsku. Velika bitka se odigrala na rijeci Saju 11. travnja 1241. godine, kada se Bela IV. suprostavio Batu kanu s 60.000 ugarsko-hrvatskih vojnika. Ugarsko-hrvatska vojska je poražena a kralj Bela IV. se povukao u Zagreb (tadašnji Zagreb je podrazumijevao samo Kaptol, mjesto

gdje je danas katedrala). Nakon što su Mongoli opustošili Ugarsku u zimu 1242. godine, poslije zamrzavanja Dunava, Batu kan prelazi u Hrvatsku i uništava većinu gradova u potrazi za Belom IV. Kralj napušta Zagreb i prelazi naizmjence u Split, Trogir i Klis. Ove utvrđene gradove Tatari nisu uspjeli osvojiti te se nakon vijesti o Ogotajovoj smrti vraćaju u Aziju. Uvidjevši kako su samo dobro utvrđeni gradovi mogli odoljeti najezi, Bela IV. je počeo poticati stanovništvo na izgradnju dobro utvrđenih gradova koji bi služili u obrambene svrhe, a zauzvrat bi stanovništvo tih gradova uživalo razne povlastice.

OSNIVANJE GRADECA – PRETEČE ZAGREBA

Najznačajniji osnovani grad u Hrvatskoj bio je Gradec, koji se nala-

zio na brdu zapadno od Kaptola, a od brda s Kaptolom razdvajao ga je potok Medveščak. Gradec je bio dobro utvrđeni grad s visokim bedemima i s četvero ulaznih vrata (danas se tu nalaze Hrvatski sabor, Banski dvori, mnoge kulturne institucije, a ujedinjenjem Kaptola i Gradeca nastao je Zagreb) čiji je izgled sačuvan do danas.

Nakon smrti kralja Bele IV. na vlast dolazi *Stjepan V.*, a poslije njega *Ladislav IV.* Ovaj posljednji nije imao djece, što je nakon njegove smrti prouzrokovalo borbe za ugarsko-hrvatsko prijestolje. Pravo na prijestolje tražio je polubrat Bele IV. *Andrija III.* Mlečanin, koji je rođen i odrastao u Veneciji. I sestra kralja *Ladislava*, napuljska kraljica *Marija*, tražila je prijestolje za svoga sina *Karla Martela* iz dinastije Anžuvina. *Andrija III.* i *Karlo Robert* željeli su pridobiti najmoćnijeg hrvatskog plemića na svoju stranu, a to je bio ban *Pavao I. Šubić-Bribirski* koji je vladao cijelom južnom Hrvatskom. *Papa Nikola IV.* je priznao *Karla Martela* za ugarsko-hrvatskog kralja, dok je sama Ugarska priznala *Andriju III.* I *Karlo* i *Andrija* su, kako bi ga pridobili na svoju stranu, knezu *Pavlu* dali velike zemljišne posjede, tako da je vladao cijelom Hrvatskom, a nakon što je osvojio Bosnu nosio je naziv ban hrvatski i gospodar Bosne.

Poslije smrti *Karla Martela* 1295. godine nasljedno je pravo prešlo na njegova sina *Karla Roberta*. Kako kralj *Andrija III.* nije imao djece, nakon njegove smrti ban *Pavao Šubić Bribirski* doveo je *Karla Roberta* u Hrvatsku, a zatim i u Ugarsku, gdje ga je priznala većina ugarskog plemstva, pa tako 1301. godine na ugarsko-hrvatsko prijestolje umjesto izumrle dinastije Arpadovića dolazi dinastija Anžuvina.

DUŠKO GUSLOV, GRADSKI MENADŽER

Razmjenom do vojnih nepokretnosti

Finalizacija projekta između Grada Subotice i vojnih vlasti glede objekata i zemljišta vojarni

Piše: Dražen Prčić

Grad Subotica godinama je unazad bio onemogućen ponuditi potencijalnim investitorima veće površine zemljišta pogodnog za razvijanje javnih i komercijalnih funkcija. Po ugovorima o razmjeni vojnih nepokretnosti, sklopljenim s vojnim vlastima uz suglasnost Vlade Republike Srbije, po okončanju cijeloga postupka Grad će raspolagati ukupnom površinom od 160 hektara, koja bi u budućnosti bila namijenjena ponudi zainteresiranim fizičkim i pravnim osobama.

Kako je cijeli projekt tekao i u kojoj se trenutačno fazi nalazi upitali smo gradskog menadžera *Duška Guslova*, osobu koja je izravno angažirana u realizaciju ovoga, za grad iznimno važnog posla.

HALAŠKA KASARNA

»Pitanje gradskih vojarni projekt je koji Grad po pitanju razmjene vojnih nepokretnosti pokušava realizirati već nekoliko godina, a konkretno radi se o: tzv. Drugoj kasarni ('Petar Drapšin') u veličini od 21 hektara, poligonu Radanovac od 123 hektara, kao i zemljištima na Karađorđevom putu (Halaška kasarna – Graničar) u veličini od 1,9 hektara«, kaže Duško Guslov. »Prema odluci Vlade Republike Srbije, nakon provođenja vrlo složene procedure koja prati ovakve vrste transakcija, došlo je prvo do razmjene u predmetu Halaške kasarne, potpisan je ugovor s Republičkom direkcijom za imovinu i u postupku je komisijско preuzimanje

Duško Guslov

zemljišta, dok se nadoknada obavlja putem pet stanova koje je Grad Subotica razmijenio za spomenuto zemljište, koje je u daljnjem planu predviđeno za javne i komercijalne funkcije. Slijedi postupak usuglašavanja s potrebnom dokumentacijom, kako bi bile obavljene sve potrebne zakonske radnje pred buduću licitaciju zemljišta zainteresiranim investitorima.

DRUGA KASARNA

Što se tiče objekata Druge kasarne i zemljišta koje se nalazi u sklopu ovog vojnog objekta, ono je procijenjeno od strane Porezne uprave na ukupnu vrijednost od 121 milijuna dinara, s čime se suglasilo i Ministarstvo obrane Srbije i po tom je pitanju također donesen zaključak na sjednici Vlade Republike Srbije i uskoro bi trebao biti sačinjen ugovor temeljem kojega bi Grad Subotica podigao potreban kredit za realiziranje ove transakcije. Za ovo zemljište je još prošle godine, što je

jamačno izuzetno važno, urađena studija izvodljivosti u okviru programa INTEREGA, koji se provodi u suglasnosti s Europskom Unijom. Također su urađena i idejna rješenja za infrastrukturno opremanje, s procjenom ulaganja u buduću infrastrukturu, jer spomenuta lokacija nije baš 'opremljena', pa će se iz svih industrijskih resursa (el. energija, vodovod, kanalizacija, plus plin – koji je već djelomice riješen) morati dodatno pojačati njeno tzv. infrastrukturno opremanje. Zavod za urbanizam je pripremio izradu urbanističkog projekta za ovu lokaciju, te plan budućeg prostornog uređenja ove lokacije, koji još formalno nisu usvojeni jer Grad još nije stupio u posjed ovih nekretnina. Kada se sve zakonske formalnosti ispune u vezi preuzimanja i kasnije usvajanja urbanističkog projekta, slijedi daljnje planiranje osiguranja potrebnih sredstava iz gradskog proračuna, i putem fondova za kapitalna ulaganja Vojvodine i iz drugih izvora (javna poduzeća), da bi se moglo pristupiti navedenom infrastrukturnom opremanju i potpunoj pripremi za buduću ponudu zain-

Zemljište u Malom Bajmoku

U tijeku je reguliranje ugovora o otkupu zemljišta u veličini od 53 hektara, koje se nalazi neposredno uz industrijsku slobodnu zonu u Malom Bajmoku, što predstavlja, također, značajan resurs po pitanju budućih investicija na teritoriju Grada Subotice.

teresiranim investitorima. Ukoliko sve bude u redu, cijela bi procedura trebala biti finalizirana sredinom ove godine, a mogu reći kako postoji interes potencijalnih investitora za izgradnju raznih komercijalnih objekata na ovom prostoru.

POLIGON RADANOVAC

Što se tiče poligona Radanovac, ovaj prostor je procijenjen na 57 milijuna dinara i s ovim bi prostorom bila zaokružena kompletna cjelina vojnih nepokretnosti, uz još rješenje spora s 'Rasadnikom' i zemljišta od oko 20 hektara, koja bi ukupno iznosila 160 hektara za potencijalne 'greenfield investicije'. Ovim postupkom i Grad konačno ima određeno zemljište kojim može raspolagati u otvaranju prostora prema budućim investitorima, koji su u proteklom razdoblju prostor za realiziranje svojih ulaganja morali osiguravati isključivo putem kupovine zemljišta od strane privatnih osoba. Opće je poznato kako veliki investitori uvijek najradije žele 'raditi' neposredno s gradom, cijeli posao legalno izlicitirati i, naravno, na jednom takvom zemljištu, kakvo su primjerice ova dobivena u razmjeni s vojnim vlastima, mogu očekivati i određene benefite i olakšice koje grad, odnosno država, propisuju primjerice za otvaranje novih radnih mjesta i sl. U drugoj polovici ove godine trebali bismo očekivati već potpisivanje i prvih ugovora s zainteresiranim strankama koje bi željele doći u posjed ovih atraktivnih gradskih zemljišta.«

**MILENIJUM
OSIGURANJE**

- Registracija i osiguranje motornih vozila
- Najpovoljnije osiguranje imovine,
- Kasko osiguranja motornih vozila i radnih mašina plaćanjem na 12 rata
- Osiguranje robe u transportu i osiguranje nezgode
- Putna zdravstvena osiguranja
- Sigurna i brza isplata štete
- Postanite i Vi član velike porodice "Croatia osiguranja" D.D. iz Zagreba

"Milenijum osiguranje" A.D.O. Beograd - Filijala Subotica
24000 Subotica, Karađorđev put 38, telefon: +381 (24) 555-867 i 552-406
E-mail: mios@tippnet.co.yu
Radno vreme: od 8 do 16 časova

IVAN GREGURIĆ, TAJNIK HKPD »STJEPAN RADIĆ« IZ SLANKAMENA

Održat ćemo našu prepoznatljivost

Članovi HKPD »Stjepan Radić« iz Slankamena u prošloj su godini ostvarili većinu planiranih manifestacija. Predsjednik udruge *Ivan Gregurić* kaže kako, zbog kasnog priljeva novca, nije održana jedino manifestacija pod nazivom »Miholjski koncert«.

Kakvom ocjenjujete proteklu godinu?

U Slankamenu imamo konstantan problem odlaska mladih u gradove na školovanje i zbog toga deficit u pojedinim odjelima. Pored toga bilo je i problema financijske naravi. Ne mogu a ne osvrnuti se unazad dvije godine i podsjetiti kako smo imali dva velika gubitka. Naime izgubili smo tragično dva vršna člana, dva stupa naše udruge, predsjednika *Ivana Rukavinu* kao i *Gordanu Albot* koja je skrbila o radu folklornog odjela, tako da je to ostavilo bolne rane u našim

srcima i nenadoknadv gubitak u radu udruge. Ali usprkos svim tim problemima uspjeli smo tri puta nastupiti u Indiji u Kulturnom centru, sudjelovati na nekoliko manifestacija na općinskoj razini, a zapažen je i rad likovnog odjela na čelu sa *Stjepanom Albotom*.

Kakvi su planovi za nastupajuću godinu?

Održat ćemo ono naše tradicionalno, po čemu nas prepoznaju. Kada to kažem mislim prije svega na rad glazbenog odjela, na što stavljamo poseban naglasak posljednjih nekoliko godina. Planiram i ove godine nastaviti obučavanje mladih sviranju na žičanim instrumentima. Od manifestacija u planu su nam one tradicionalne – Maskenbal i Berbabal, kao i održavanje Miholjskog koncerta na koji planiram pozvati KUD-ove svih nacionalnih manjina u indijskoj općini

Ivan Gregurić

kao i lokalna društva koja se bave očuvanjem srbijanskih narodnih običaja i još jednom potvrditi zajedništvo kao i multikulturalnost, kako na općinskoj razini tako i u Vojvodini. Također u planu je i gostovanje u Republici Hrvatskoj, točnije u Virovitici gdje je najveći

broj naših Slankamenaca iseljen i okupljeni su oko Zavičajnog kluba Slankamenaca.

Već nekoliko godina planiramo održati likovnu koloniju, ali stjecajem negativnih okolnosti do sada nismo u tome uspjeli, ali nadamo se ove godine konačno i to organizirati.

U našoj župi ove je godine u planu susret mladeži. Očekuje se dolazak oko 200 sudionika, tako da će udruga kao i do sada sudjelovati u svim tim svečanostima.

Imate li odgovarajuće prostorije za rad svih odjela?

Godine 1938. čelnici tadašnje Hrvatske čitaonice kupili su kuću i adaptirali je za tadašnje potrebe. Kako je u periodu od 1960. do početka 90-ih godina udruga imala veliki broj članova, javila se potreba za većim prostorom. Jer, treba znati kako je u Slankamenu hrvat-

TAMARA LERIĆ, PREDsjednica HKPD-A »SILVIJE STRAHIMIR KRANJČEVIĆ« IZ BAČKOG BREGA

Radom želimo sačuvati tradiciju

Tamara Lerić odnedavno je predsjednica HKPD-a »Silvije Strahimir Kranjčević« iz Bačkog Brega. Na tom je mjestu zamijenila *Stipana Katačića*, koji je na toj dužnosti bio prethodne 4 godine.

Kakvim vam se čini proteklo razdoblje u kojem je na čelu društva bio Stipan Katačić?

Vrijeme u kojem je našim društvom predsjedavao Stipan Katačić bilo je izuzetno uspješno i za naše društvo, a jednako tako i za selo. Puno se radilo i putovalo. Djeca i starija skupina sudjelovali su na završnim smotrama u Srbiji, djeca u Kraljevu, a odrasli u Topoli. Veliki je uspjeh kada na takvim manifestacijama sudjeluju društva s hrvatskim predznakom. Prošle smo godine na prijedlog Saveza amatera iz Beograda sudjelovali na 42. homoljskim motivima u Kučevu, gdje smo lijepo dočekani i lijepo su nas primili. Naša dje-

vojka *Jelena Srimac* izabrana je za jednu od tri najljepše pastirice na smotri. Iza svih tih uspjeha stoji lijepa suradnja u predsjedništvu i u cijelom društvu. Puni smo pozitivne energije, spremni za rad, a nadam se da će tako ostati i dalje, jer je predsjedništvo pretrpjelo jako male promjene u svom novom sazivu. No, vrijeme će pokazati svoje.

Koje ciljeve kao predsjednica želite ostvariti tijekom vašeg mandata?

Cilj mi je i želja ponovno privući mlade koji su iz društva otišli u protekle dvije godine, ali i privući djecu koja tek trebaju naučiti svoje prve korake. Ne smijemo zaboraviti niti naše bake i djedove, moramo ih zadržati jer su nam od velike pomoći. Oni najbolje znaju običaje našeg sela i to moraju prenijeti na nas, kako bismo i mi te običaje mogli ostaviti svojoj djeci.

Tamara Lerić

Jedino ćemo na taj način sačuvati običaje i svoje podrijetlo od zaborava, jer moramo znati tko smo i što smo. Želim nastaviti suradnju s KUD-ovima s kojima smo do sada surađivali i tu suradnju proširiti na nova društva.

U čemu se ogleda rad HKPD-a »Silvije Strahimir Kranjčević«?

Njeguujemo folklornu, dramsko-recitatorsku sekciju, čuvamo od

zaborava stare pučke crkvene pjesme, kao i pjesme koje su nekada pjevane u Bregu. Naš HKUD ima svoje manifestacije: Šokačko prelo, Festival tambure »Mikini dani« i u predbožićnom, adventskom vremenu manifestaciju »Pismom i igrom u susret svetom Nikoli.« Ove ćemo godine organizirati 13. po redu Šokačko prelo. Prigoda je to da se vidimo s prijateljima, predstavnicima drugih društava, da se »izdivanimo i proveseljimo uz pismu i igru«, isto onako kako su radili i naši stari. »Mikini dani« su dobro poznati našoj zajednici, to je međunarodna smotra tamburaša na kojoj se okupljaju tamburaški sastavi i ljubitelji tambure, dok je manifestacija »Pismom i igrom u susret svetom Nikoli« posvećena najmlađima.

Osim dužnosti predsjednice u vašem HKPD-u, predsjednica ste i Udruge građana »Brežanke«. Predstavite nam je.

HKUPD »MATOŠ« IZ PLAVNE ODRŽAO GODIŠNJU SKUPŠTINU

Prepoznatljivi na kulturnoj karti zajednice

Za novu je predsjednicu udruge izabrana dosadašnja vršiteljica te dužnosti Kata Pelajić

ske stanovništvo bilo većinsko, a bukvalno su svi bili i članovi naše udruge, u rad su se uključivali i ostali stanovnici Slankamena, pripadnici drugih naroda, budući da je to bila jedina ustanova kulture. Tako je 1988. sagrađena velika dvorana i nekoliko manjih prostorija, negdje oko 500 metara četvornih. Početkom raspada bivše SFRJ prostorije su bile uzurpirane sve do 2002. godine, a vraćene u veoma lošem stanju tek poslije sudskog postupka. Pristupilo se renoviranju i opremanju novim namještajem. Sada se možemo pohvaliti prostorijama koje rijetko tko ima u okolici, ali to zahtijeva i velik novac za održavanje. Redovito pratimo natječe kod pokrajinskih tajništava koja su i najveći skrbnici kada je u pitanju očuvanje manjinske kulture i identiteta, ali i natječe na lokalnoj razini i natječe Veleposlanstva Republike Hrvatske u Beogradu.

Dario Španović

Sama riječ »Brežanke« govori kako se u ovoj udruzi okupljaju žene. Bavimo se humanitarnim radom, organiziramo izložbe, a i same sudjelujemo na izložbama. U dolazećem razdoblju planiramo zdravstveno-edukativna predavanja i uspostavljanje veza sa sličnim udrugama. Prigodom blagdana Svetog Mihovila, koji je zaštitnik našeg sela, organizirale smo manifestaciju »Miholjdanski susreti«, na kojoj smo priredile izložbu ručnih radova, starih zanata, kolača i peciva. Izložba je humanitarnog karaktera, jer smo sve kolače koje smo pripremile donirale Domu za stare i nemoćne u Somboru. Dana 8. ožujka organiziramo bal prigodom Dana žena. Imali smo puno humanitarnih akcija, posjetili smo Dom za nezbrinutu djecu, Kolijevku u Subotici, Dom za stare i nemoćne i Neuropsihijatrijsku bolnicu, gdje osim kolača doniramo odjeću i obuću.

Z. G.

Redovita godišnja skupština HKUPD-a »Matoš«, kojom je obilježena druga obljetnica postojanja udruge, održana je u subotu, 16. siječnja, u dvorani Vatrogasnog doma u Plavni. Proslava druge obljetnice počela je sv. misom u župnoj crkvi sv. Jakova, na kojoj je »Matošev« zbor prvi puta otpjevao uglazbljenu molitvu »Zdravo Marijo za Plavnu« dr. Josipa Andrića.

Ova je redovita godišnja skupština bila i izborna, jer su članovi udruge za predsjednicu izabrali dosadašnju vršiteljicu te dužnosti Kata Pelajić. Istodobno je potvrđen mandat dosadašnjim članovima predsjedništva. Članovi predsjedništva upoznali su nazočne o financijskim i radnim rezultatima u protekloj godini i planu rada i financijskom planu za 2010. godinu. Nabrojane su brojne aktivnosti, gostovanja, održavanje i uspostava veza s drugim udrugama. Nazočni su upoznati s tijekom preregistracije udruge, a usvojen je i statut koji je usklađen prema odredbama novog Zakona o udrugama.

Tijekom skupštine predsjednica udruge Kata Pelajić je govorila o ostvarenim rezultatima i planovima u nastupajućoj godini, sudjelovanju na natječajima za novac, sudjelovanju u zajedničkim projektima podunavskih kulturnih udruga, suradnji sa župnom zajednicom u Plavni te o aktivnosti »Matoša« u prikupljanju potpisa za upis u poseban popis birača hrvatske nacionalne zajednice u Plavni.

»Matoševa« dječja folklorna skupina

»Svi odjeli rade prema donesenim planovima, a samo mali dio ostavljamo za ad hoc događanja«, kaže za HR Kata Pelajić. »Vrlo brzo smo uspostavili suradnju s relevantnim institucijama u našoj zajednici, a ostvarili smo brojne aktivnosti, gostovanja i vezu s drugim ustanovama. Sada već sudjelujemo u svim kulturnim manifestacijama lokalnog i općinskog karaktera. Sve predviđene aktivnosti u prošloj godini smo realizirali iako je bilo teškoća financijske naravi. I ovoga se puta pokazalo kako u našim udrugama primarni problem nije novac, već su to problemi mnogo kompleksniji – kadrovski, organizacijski, poimanje znanja i volje za aktivni rad u kulturi. Naš

je najveći uspjeh u prošloj godini organiziranje prve manifestacije »Dani A.G.Matoša i dr. Josipa Andrića«. Isto je tako značajan događaj bio VII. susret pjesnika »Lira Naiva 2009«, kome smo bili domaćini u Plavni. Tom smo prigodom otvorili knjižnicu i čitaonicu.«

Predsjednica dodaje kako je usvojen plan rada za 2010. godinu, a svi su odjeli već nastavili započete aktivnosti.

Kata Pelajić: novac nije uvek primaran problem

»Pokušat ćemo djelovati u onome po čemu smo već prepoznatljivi, ali sa željom da sva područja podignemo na malo višu razinu. U tamburaškom je sastavu glavni problem što još nemamo svoje glazbene instrumente, a nedostaje nam i jedan tamburaš. Literarni odjel postat će literarno-dramskim, a ženski pjevački zbor trebao bi postati mješovitim. Želja nam je ove godine organizirati i prvu likovnu koloniju, a broj književnih večeri povećati. Također ćemo pokušati povećati knjiški fond u našoj knjižnici. I ove ćemo godine sudjelovati na svim natječajima za sredstva, od lokalnih pa do republičkih.«

Kata Pelajić podsjeća kako su se članovi »Matoša« već 2008. godine uključili u zajednički projekt svih hrvatskih podunavskih udruga, tako da će ove godine sudjelovati u zajedničkom projektu, koji će se odvijati pod logom »Šokci i baština 2010.«

»Naša udruga od osnutka tijesno surađuje sa župnom zajednicom u Plavni. Mnoge su nam aktivnosti zajedničke ili povezane, a pjevački zbor redovito sudjeluje na svečanostima i blagdanima u našoj župi«, kaže Kata Pelajić.

Proslavi druge obljetnice osnutka, uz članove, simpatizere i prijatelje »Matoša«, nazočili su i: član Izvršnog odbora HNV-a Željko Pakledinac, predsjednik Skupštine Općine Bač Slobodan Torubarov, te mnogi predstavnici udruga i institucija iz Plavne i istaknuti pojedinci. Nakon službenog dijela priređen je kratak kulturni program u kome su sudjelovali »Matoševa« dječja folklorna skupina u šokačkom ruhu i pjevački zbor. Potom je priređena večera i druženje za sve nazočne, a goste je cijelu večer zabavljao »Matošev« tamburaški sastav.

Zvonimir Pelajić

14. SUSRETI GIBARČANA U OSIJEKU

U slavu sv. Vinka

Kao i ranijih godina, okupilo se više od tri stotine raseljenih stanovnika Gibarca, ali i onih koji su ostali u rodnome selu svjedočiti o opstojnosti Hrvata u Srijemu

Prošloga su vikenda u Osijeku održani 14. susreti Gibarčana i prijatelja, tradicijski skup u slavu svetoga Vinka, sveca kojega su štovali u rodnome Gibarcu, ali i dan-danas raseljeni u 66 gradova i sela diljem Hrvatske, pa i diljem svijeta. Kao i ranijih godina, okupilo se više od tri stotine raseljenih Gibarčana, ali i onih koji su ostali u rodnome selu svjedočiti o opstojnosti Hrvata u Srijemu. Susreti su protekli u lijepome ozračju, uz vesele šokačke pjesme i kola i zvonki zvuk tambure, a za dobro raspoloženje Gibarčana i prijatelja bio je zadužen tamburaški sastav »Dike« iz Vinkovaca i zamjenski sastav mladih gibaračkih tamburaša, koji su, već asimilirani, uzeli naziv »Slavonska ravnica«.

NASTUP FOLKLORAŠA

Uvod u cjelovečernju zabavu bio je nastup mlade folklorne skupine Zavičajne udruge Gibarčana pod nazivom »Berem grožđe, biram mirisavku«, pootpuri berbenih i pudarskih pjesmica, rado slušanih u Gibarcu u vrijeme pudarine i berbe grožđa, a Gibarac je smješten na najljepšim obroncima Fruške gore.

Folklorna je skupina uprizorila najljepši dio gibaračkih svatovskih običaja: prošnju mlade, pogađanje kuma i staroga svata za cijenu, izvođenje mlade, dolazak kod svekrve i darivanje, te završnu svatovsku svečanost, igru ketuša i odlazak mladenaca na spavanje, kada reduša-bečaruša razbije tanjur. Za sreću!

Naravno da su sudjelovali i najmlađi Gibarčani, barem ih tako od milja zovemo, mada su svi određeni rođeni u Hrvatskoj, također s običajima iz pudarine, a za dobru djecu i ptice nebeske u svakom se gibaračkom vinogradu uvijek našla po koja bobica. Potom je Igor Majačić simbolično orezao jedan čokot vinove loze, pa smo svi zajedno molili očenaš i zazvali božji blagoslov za dobar urod vinograda te obilje grožđa i vina.

Tada su pozornicu u dvorani Classic u Osijeku zaposjele »Dike« i počelo je istinsko veselje Gibarčana i prijatelja, a pjesma se orila prigradskim osječkim šorovima sve do Drave i dalje do Dunava.

Batrovcima, Berkasovu i Vašici. Ovaj mladi svećenik započeo je obnovu gotovo svih pobrojanih crkava, posebice marijansku crkvu u Moroviću i za nas značajnu, župnu crkvu sv. Ivana Nepomuka u Gibarcu. Vlč. Nikica doveo je u

i blagoslova župne crkve sv. Ivana Nepomuka. Pohvalio je aktivnost zaklade koju je osnovala Zavičajna udruga u Osijeku, ali i mještana Gibarca koji su prikupili dosta sredstava. Apelirao je da se akcija nastavi pa je istu večer uplaćeno još petstotinjak eura. I još nešto, ovaj je župnik priredio prvorazrednu foru. U dvoranu je unio sanduk, rezbareni, starinski, u kojemu se nalazio poklon za sve raseljene Gibarčane, najveće blago Gibarca. Naravno da nitko nije odolio znatiželji i svatko je pohrlio vidjeti to blago. I osvjedočili su se. Na dno sanduka dovitljivi je župnik metnuo zrcalo, pa je svaki znatiželjnik ugledao svoj lik, a tu je i poanta fore. Svaki je Gibarčanin najveće blago rodnoga sela.

ZADOVOLJNI GOSTI

Zanimalo nas je i što gosti misle o tradicijskom okupljanju Gibarčana. Dožupan Osječko-baranjske županije Željko Kralj-ičak i ove je godine očaran skupom Gibarčana i tvrdi kako Gibarčanima treba odati priznanje jer vole i cijene svoj zavičaj, obožavaju Šokadiju i sve bogatstvo narodnih običaja i ne stide se pokazati sve to što su sa sobom ponijeli iz Srijema. I dr. Darko Vukašinić iz Višnjeveca, koji je na gibaračku zabavu došao sa suprugom i kćerkicom, pun je hvale za skup Gibarčana.

Kao i svake godine, podijeljena su priznanja Upravnog odbora, a zahvalnice su ove godine dobili vlč. Nikica Bošnjaković za predani pastoralni rad i početak obnove crkava u šidskoj općini, posebice naše župne crkve sv. Ivana Nepomuka, te Igor Majačić, voditelj folklorne skupine, koji je u samo godinu dana uspio animirati zavidan broj mladeži i nastupiti na manifestacijama »Ja volim Osijek« u Osijeku, zatim u Trnavi, u Suhopolju i prirediti cjelovečernji program uoči blagdana Božića u Poganovcima. Veselje je nastavljeno do zore na radost brojne mladeži.

Slavko Žebić

Okupilo se oko 300 raseljenih Gibarčana

Škrinja, dar vlč. Nikice Bošnjakovića za sve raseljene Gibarčane

DAR VLČ. BOŠNJAKOVIĆA

Nepravedno bi bilo ne spomenuti vlč. Nikicu Bošnjakovića, župnika župe Presvetog srca Isusovog u Šidu i upravitelja župa u Gibarcu, Kukujevcima i Moroviću, kojemu su povjerene i filijalne župe u

Osijek skupinu od 20-ak Gibarčana i govorio što je sve poduzeo vezano uz obnovu gibaračke crkve i župnoga stana, kojega kani preurediti u zavičajnu kuću i etno-muzej. Očekuje se završetak radova do 2011., kada će Gibarac obilježiti 200. obljetnicu završetka gradnje

Srijemska svinjokolja

Moderan način života još nije otjerao bogatu tradiciju iz svijesti prognanih srijemskih Hrvata

Zajednica protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata, sa sjedištem u Zagrebu, već tradicionalno svake godine organizira kulturne, sportske i kulinarske manifestacije koje kroz brojna događanja čuvaju duhovni, nacionalni i kulturološki identitet Srijema, te kroz međusobne susrete iseljenih Srijemaca i onih koji su u njemu ostali živjeti iskazuje njihovo trajno zajedništvo ma gdje bili.

Prvi ovogodišnji takav susret bio je obilježavanje tradicionalnog srijemskog običaja – svinjokolje, održane 16. siječnja u Zagrebu, koji za Srijemce, bez ikakvog pretjerivanja, znači povratak izvoristi-ma kolektivne svijesti, jer je svaki korak do konačnog užitka u neposredno pripremljenim jelima i onim odnjegovanim sušenjem, dimljenjem i drugim prakonzervatorskim postupcima, precizno obredno definiran i kodificiran, a samo se u nijansama razlikuje od mjesta do mjesta. Naime, promatrajući ljudsku prošlost povjesničari se slažu u mišljenju kako je otkriće vatre zapravo početak ljudske civilizacije, odnosno da je vatra stoljećima predstavljala element koji je bio srž društvenog života, a time i obitelji kao njegove osnovne gradivne stanice. Vremenom je vatra, a razvitkom ljudskog roda i kuhinja, prerasla svoju osnovnu funkciju pripremanja hrane i postala mjesto obiteljskog okupljanja u kojem su započinjale priče, razmjene iskustava, toplota, ljubav i druženje.

Uzimajući to u obzir, kao i spoznaju kako i vrlo jednostavna narodna kuhinja ima svoju univerzalnu privlačnost, tradicionalna srijemska svinjokolja dobiva još veću težinu i značaj u čuvanju bogate kulturne baštine, tradicije i običaja koji su srijemske Hrvate obilježili kao narod.

ISPREPLETENOST PROŠLOSTI I SADAŠNJOSTI

Upravo ta skladna isprepletenost prošlosti i sadašnjosti ujedno je

i dokaz da moderan način života još nije otjerao bogatu tradiciju iz svijesti Srijemaca te da ljudi kao žrtve opće društvene otuđenosti ponovno spoznavaju čaroliju

namirnica, a staro pravilo »Zemlje izlazećeg sunca« glasi: hrana se prvo mora jesti očima!

A da se tradicionalne i nadalje poznate i priznate srijemske

Tamburaši iz Golubinaca i voditelj programa Petar Gašparović

Među tisuću gostiju i gradonačelnik Zagreba Milan Bandić

kuhanja i međusobnog druženja, a kuhinji vraćaju dignitet koji joj povijesno pripada. Primjerice, u dalekom Japanu tradicionalno se mnogo pažnje pridaje izgledu hrane i načinu njenog serviranja, ali i spremanju u duhu bogate tradicije, te čuvanju izvornog okusa

delicije, kao što su kobasice, švargle, krvavice, čvarci s »dušom«, također mogu jesti prvo s očima, pobrinuli su se vrijedni iseljeni Srijemci koji su kroz devet ekipa iz cijele Hrvatske prikazali bogatstvo svoje tradicije.

U radnom dijelu »Srijemske

svinjokolje« sudjelovalo je devet ekipa srijemskih zavičajnih klubova i ogranaka Zajednice: Zavičajni klub Nikinčana »Zrinski«, Zavičajni klub Beščana, Zavičajni klub Slankamenaca, Zavičajni klub Golubinčana, Zavičajni klub Petrovaradinaca, Zavičajni klub Hrtkovčana »Gomolava«, Zavičajni klub Mitrovčana, te ekipe ogranka »Koprivnica – Varaždin« i ogranka Zagreb.

SRIJEMSKA VEČERA

Za ručak se tradicionalno kuhao paprikaš, pekle krafne i salenjaci, kuhalo vino i rakija, a sve se to bogatstvo srijemskih okusa i mirisa događalo pred brojnim promatračima, protjeranim Hrvatima iz Srijema kao i onima koji i danas u njemu žive, ali i brojnim građanima Zagreba koji su se i sami mogli uvjeriti (i probati!) u poznatu i priznatu kvalitetu domaćih srijemskih proizvoda.

U večernjim satima u restoranu Čurak održana je srijemska večera na kojoj su služeni srijemski specijaliteti spremljeni tog dana uz izvornu srijemsku glazbu HKPD-a »Tomislav« iz Golubinaca, a u pauzama su nastupili i srijemskoslavonski tamburaši iz Virovitice te zagrebački pop sastav »Fešta«.

Pokrovitelj ove kulturno-kulinarske manifestacije bilo je Ministarstvo poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja, a nazočni su bili i brojni gosti iz političkog i društvenog života, među kojima i gradonačelnik Grada Zagreba Milan Bandić.

Cjelodnevnom kulturnom manifestacijom »Srijemska svinjokolja« iseljeni Srijemci su pred gotovo tisuću gostiju uspjeli pokazati svo bogatstvo svoje kulture i tradicije, običaja koje su generacijama stvarali i njegovali u burnim stoljećima provedenim u širokoj srijemskoj ravnici i koji su ostavili dubok, neizbrisiv trag u širokoj lepezi hrvatske kulture.

Zlatko Žužić

U SUBOTICI ODRŽANO III. PRELO MLADEŽI DSHV-A

Prilika za zajedništvo i bolje upoznavanje

Predsjednik Mladeži DSHV-a Siniša Skenderović pozvao je okupljene da se uključe u pomladak stranke, te time, kako je dodao, pridonese očuvanju nacionalnog, kulturnog i političkog identiteta Hrvata na ovim prostorima

Sciljem očuvanja prela, toga običaja bačkih Hrvata, ali i njegova kontekstualiziranja u suvremeno doba, Mladež Demokratskog saveza Hrvata u vojvodini je organizirala treće po redu Prelo mladeži te stranke, koje je održano u prošli petak u restoranu KTC-a u Subotici.

Prelo je okupilo oko 700 gostiju koji su osim iz Vojvodine, došli i iz Hrvatske (Križevci), Mađarske (Baja, Kačmar, Aljmaš, Baškut, Gara) i Rumunjske (okolica Karaševa).

ULAGANJE U BUDUĆNOST

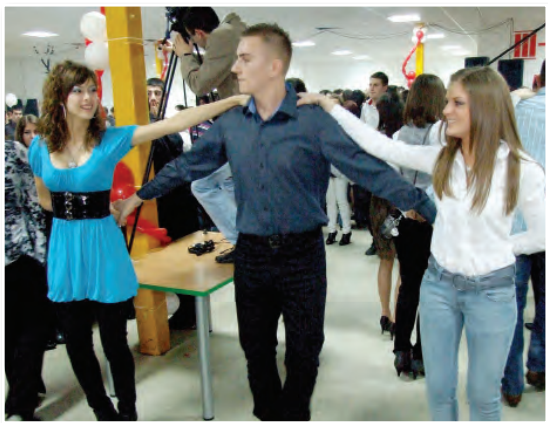
Nazočne je prvi pozdravio ministar savjetnik u Veleposlanstvu Republike Hrvatske u Beogradu *Filip Damjanović*, poručivši im da čuvaju svoj hrvatski identitet, budu ponosni time što jesu i »da cijene tuđe, a ljube svoje«.

Dopredsjednik DSHV-a *Dužo Runje* je naveo kako Mladež DSHV-a predstavlja najplodniji, najzreliji, najvrjedniji i najradosniji plod te stranke. »Ulaganje u mlade jest ulaganje u budućnost«, istaknuo je Runje izrazivši nadu da će predstavnici mladeži što prije naći svoje istaknute dužnosti u DSHV-u, ali i u društvu. Također, pozvao je mlade da su upišu

Voditelji i organizatori prela

u poseban birački popis hrvatske nacionalne manjine, te time, kako je dodao, preuzmu odgovornost za budućnost opstojnosti Hrvata na ovim prostorima.

Povezivanje sa sunarodnjacima koji žive u zemljama članicama Europske Unije, ovdšnjim Hrvatima pruža mogućnost da nauče pisati projekte i zarađivati novac u toj zajednici država, kazao je predsjednik DSHV-a *Petar Kuntić*, te okupljenu mladež pozvao da aktivnije sudjeluje u životu hrvatske zajednice. »Svi koji žele u predstojećem razdoblju pomoći zajednici mogu to učiniti putem političke stranke, kulturno-umjetničkih društava, Katoličke crkve i drugih institucija. Ne dopustite da netko drugi upravlja vašom sudbinom, već svoju sudbinu uzmite u vlastite ruke«, poručio je Kuntić.

Otvarajući prelo, predsjednik Mladeži DSHV-a *Siniša Skenderović* pozvao je mlade da se uključe u pomladak stranke, te time, kako je dodao, pridonesu očuvanju nacionalnog, kulturnog i političkog identiteta Hrvata na ovim prostorima.

Organiziran je izbor za missicu i mistera prela, a goste su zabavljali tamburaški sastavi »Klas«, »Ravnica«, Ženski tamburaški sastav »Korona« iz Subotice te gosti – tamburaški sastav »Žute dunje« iz Križevaca.

Na Prelo Mladeži DSHV-a nazočni su među ostalima bili i dogradonačelnik Križevaca *Stjepan Peršin*, zamjenik pokrajinskog tajnika za propise, upravu i nacionalne manjine *Mato Groznica*, ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata *Tomislav Žigmanov*, kao i predsjedavajući Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost »Ivan Antunović« mons. dr. *Andrija Kopilović*, te župnik župe svetog Roka mr. *Andrija Anišić*.

Među gostima su bili i predstavnici Udruge »CroV«, Kluba demokratske omladine Subotica, kao i predstavnik Omladinske mreže G17 plus.

D. B. P.

DOJMOVI GOSTIJU

Broj mladih koji na Prelo mladeži dolaze iz Srijemske Mitrovice povećava se iz godine u godinu. »Ove godine je došlo nas dvadesetero iz Mitrovice. Ako su mladi budućnost, treba slušati njihov glas«, kaže predsjednik srijemske podružnice DSHV-a *Andrej Španović*.

Josip Buljovčić iz Tavankuta je član Mladeži DSHV-a i redovito posjećuje prela. »Svida mi se ova manifestacija zajedništva. Prela su dobra prilika da se međusobno bolje upoznamo«, kaže on.

Andrea Balaž iz Bačkog Monoštora izražava zadovoljstvo činjenicom da se veliki broj mladih Hrvata našao na jednom mjestu. »Iz Monoštora nas je došlo dvadesetak. Po onome kakva je sada atmosfera, voljela bih da se mladi malo više zabavljaju, da 'živnu'«, kaže Andrea.

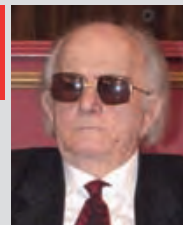
»Prelo je svake godine sve bolje i zadovoljniji smo«, kaže *Ivan Barun*, predsjednik Mladeži DSHV-a u Sonti. »U sondaškoj podružnici mladih ima nas dvadesetak. Trudimo se povećati broj, ide nekako ali moglo bi i bolje. Uključili smo se i u akciju upisa na poseban birački popis Hrvata.«

Zbog zastoja na cesti, posljednji su na prelo pristigli mladi iz nekoliko mjesta u Srijemu. »Došlo nas je 54-ero iz Zemuna, Slankamena i Golubinaca«, kaže *Miroslav Lečer*, predsjednik Društva hrvatske mladeži Zemuna. »Tu smo drugi puta. Podržavam ovakve ideje, gdje nam se pruža mogućnost međusobnog upoznavanja.«

KRONOLOGIJA OD 15. DO 21. SIJEČNJA

15. SIJEČNJA 1780.

Okončano je uvođenje slobodnog kraljevskog grada Maria Theresiopolis (Subotica, Szabadka) u stvarni posjed samih zemljišnih površina i pripadajuće plodouživanje. Završni čin je obavljen na Paličkoj pustari, a prije toga na Kelebiji, Tompi, Nagyfenyu (Žedniku) i Čantaviru.

15. SIJEČNJA 1911.

U Subotici je rođen Ante Šokčić, vrstan liječnik, specijalist za uho, grlo i nos. Poslije Drugog svjetskog rata, utemeljivač je i prvi upravitelj Vojne bolnice u Subotici, šef ORL odjela Vojne bolnice u Petrovaradinu, čelnik Odjela ORL, kasnije Klinike Vojno-medicinske akademije u Beogradu, te profesor na istoj Akademiji, u činu sanitetskog pukovnika JNA. Umro je 3. prosinca 1980.

16. SIJEČNJA 1821.

Rođen je Pál Jámboor Hiador, subotički župnik, prevoditelj, ravnatelj ovdašnje gimnazije, te dulje vrijeme zastupnik u Zemaljskom saboru Ugarske. Pisao je pjesme, prozu, publicistiku. Autor je više od 20 djela. Umro je 14. travnja 1897.

16. SIJEČNJA 1924.

U Horgošu je rođen Aleksandar Tišma, književnik, prevoditelj, akademik. Autor je više zbirki pjesama, pripovijedaka, romana i putopisa. U svojim proznim djelima, čvrsto ambijentiranim u Vojvodinu, ispisao je društvenu i psihološku dramu ratnih i poratnih godina u nas. Dobitnik je više

domaćih i stranih prestižnih književnih nagrada. Umro je 2001.

17. SIJEČNJA 1916.

Umro je Antonije Hadžić Tona, pravnik, pisac, istaknuti kulturni djelatnik i političar. Dugi niz godina bio je tajnik, a potom predsjednik Matice srpske u Novom Sadu, ravnatelj Srpskog narodnog pozorišta i dr. pisao je prozu, kritiku i njegovao prijevod. Rođen je u Subotici, 20. veljače 1857.

17. SIJEČNJA 1995.

Ispred i u zgradi u kojoj je 13. rujna 1910. pionir jugoslavenske kinematografije Aleksandar Lifka, otvorio prvi stalni kino u gradu, započelo je obilježavanje 100. obljetnice pokretnih slika – filma u nas. U dvorani nekadašnjeg kina projicirani su filmovi iz zaoštavštine Aleksandra Lifke, braće Lumiere i Sergeja Eisensteina.

18. SIJEČNJA 1970.

Utemeljeno je Hrvatsko kulturno-umjetničko društvo Bunjevačko kolo, a za prvog predsjednika izabran je Ivo Stantić, pravnik i dugogodišnji sudac Privrednog suda u Subotici. Sredinom 90-ih društvo je preimenovano u Hrvatski kultur-

ni centar Bunjevačko kolo, na čelu s odvjetnikom Belom Ivkovićem.

19. SIJEČNJA 1756.

Plemićku povelju s grbovnicom stekla je obitelj Jerolima Vukovića. Plemstvo im je u Bačkoj županiji proglašeno 28. Lipnja iste godine. Prezime Vuković veoma je rašireno među bunjevačkim Hrvatima.

19. SIJEČNJA 1788.

Tijekom XVIII. stoljeća u Subotici su utemeljene tri bratovštine: Bratovština svetog Franje, Bratovština svetog Mihovila i Bratovština kršćanskog nauka, razvivši zapaženo dušobrižničko djelovanje među ovdašnjim pukom. Međutim, prema ukazu cara Josipa II., kojemu su katolički redovi bili trn u oku, većinom bivaju ukinuti ili lišeni prava odgajanja mladeži, a njihova imovina mahom prelazi (19. siječnja 1788.) u ruke svetovnih vlasti.

19. SIJEČNJA 1951.

Novim sustavom prodaje, novim cijenama robe široke potrošnje, uvođenjem novčanih kupona umjesto potrošačkih bonova i čekića, postupno počinje ukidanje svih administrativnih ograničenja u prodaji mnogih artikala široke potrošnje.

20. SIJEČNJA 1834.

Upravu, administraciju i pomoćno osoblje grada čine 82 viša i 149 nižih službenika, po nacionalnoj strukturi su: 134 Dalmata i Ilira (mahom Bunjevaca i nešto Srba), 75 Mađara, 17 Nijemaca, po 2 Čeha i Slovaka, te jedna Židovka. Prosječna plaća viših namještenika bila je 265 forinata, a nižih 58 forinata godišnje. Najvišu plaću primao je župnik – tisuću forinata, ali je on ima obvezu izdržavati i svoje kapelane.

20. SIJEČNJA 1919.

Okončano je žigosanje austrougarskih i bugarskih banknota, kao plaćnog sredstva na teritoriju novo-

uspostavljene države – Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca. Nakon nekog vremena krijumčari su prošvercali u grad znatnu količinu novčanica s krivotvorenim žigom. Stoga su gradske vlasti pristupile markiranju već označenih banknota, uklanjajući krivotvorene.

21. SIJEČNJA 1871.

Održana je osnivačka skupština Subotičkog ženskog društva Ljubav, čiji je cilj bio: »... odgoj i pružanje pomoći siročadi nakon navršene šeste godine, naročito djevojčicama ...«. Pravila su potpisale supruga Petra Manića (predsjednica), te supruge Istvána Franzera i Ljudevita Parčetića.

21. SIJEČNJA 1929.

Prema novoj administrativno-teritorijalnoj podjeli Subotica je ušla u Bačku oblast, koja potonjih godina prerasta u Dunavsku banovinu sa sjedištem u Novom Sadu. Tada je ukinut i institut velikog župana (nadžupana), a također je ukinut i status Subotice, kao slobodnog kraljevskog grada.

21. SIJEČNJA 1975.

Rođen je Oliver Dulić, liječnik, političar. Školovao se u Subotici, a Medicinski fakultet završio u Beogradu. Bio jedan od vođa studentske oporbe, u Demokratskoj stranci dopredsjednik, predsjednik Općinskog odbora, potom načelnik Sjevernobackog okruga, dopredsjednik Pokrajinskog odbora DS-a, zastupnik u Skupštini Srbije i Crne Gore, te predsjednik Skupštine, a sada je ministar za prostorno planiranje i zaštitu životne sredine.

21. SIJEČNJA 1977.

Tijekom svojih istraživanja arhivske građe u Beču, Gáspár Ulmer, viši stručni suradnik Povijesnog arhiva Subotica, među starim je rukopisima otkrio kartu Subotice iz 1697. godine. Na njoj se jasno raspoznaju konture subotičke utvrde, danas franjevačke crkve i samostana. Kartu je izradio inženjer De Spaar, časnik vojvode Eugena Savojskog, nakon što je pod Sentom porazio Osmanlije.

Veliko prelo u Subotici

SUBOTICA – Hrvatski kulturni centar »Bunjevačko kolo« organizira Veliko prelo 2010., koje će biti održano u subotu, 30. siječnja, u Dvorani sportova u Subotici, s početkom u 19:30. Tijekom večeri goste će zabavljati Ansambl Ravnica, Ansambl Hajo i hrvatska pop zvijezda *Boris Novković*.

Cijena ulaznice s konzumacijom iznosi 2500 dinara. Za rezervaciju karata, kao i za prijave za izbor najljepše prelje, možete se javiti na broj telefona 024/555-589 i 062/309-611. Prema riječima organizatora karata još ima, te pozivaju sve na ovu veliku manifestaciju koja tradicionalno okuplja najveći broj bunjevačkih Hrvata na jednom mjestu.

U povodu ove manifestacije »Bunjevačko kolo« raspisalo je natječaj za najbolju preljku pismu Velikog prela 2010. Tekst preljke pisme treba poslati na adresu: HKC »Bunjevačko kolo«, Preradovićeve 4 ili putem elektroničke pošte na adresu bkolo@nadlanu.com, s naznakom »za Veliko prelo«. Natječaj je otvoren do 20. siječnja.

Veliko prelo »Pučke kasine 1878.«

SUBOTICA – »Pučka kasina 1878.« organizira Veliko prelo, koje će biti održano u subotu, 6. veljače, u dvorani KTC-a u Subotici. Početak je u 19 sati i 30 minuta, a tijekom večeri goste će zabavljati Ansambl »Ravnica«.

Cijena ulaznice s konzumacijom iznosi 1.500 dinara. Za rezervaciju ulaznica, kao i druge obavijesti u svezi s Velikim prelom »Pučke kasine 1878« 2010., možete se javiti na broj telefona 063/18-23-332.

Šokačko prelo u Beregu

BAČKI BREG – Trinaesto po redu »Šokačko prelo« bit će održano 6. veljače u Domu kulture u Bačkom Bregu. Organizator je HKPD »Silvije Strahimir Kranjčević«. Goste će zabavljati *Šima Jovanovac* i tamburaški sastav »Kristali«. Ove će godine na prelu gostovati i KUD iz Nuštra, Republika Hrvatska.

Gupčev ba u Tavankutu

TAVANKUT – HKPD »Matija Gubec« po drugi put organizira »Gupčev ba« koji će biti održan u subotu, 6. veljače, u prostorijama Osnovne škole »Matija Gubec« u Tavankutu.

Organizatori pozivaju zainteresirane članove i simpatizere da pravodobno rezerviraju ulaznice jer je njihov broj ograničen. Cijena ulaznice iznosi 1.000 dinara, u što je uračunat aperitiv, predjelo, glavno jelo i piće tijekom cijele večeri. Ulaznice se mogu nabaviti na broj telefona 064/201-5274.

Goste na balu zabavljat će tamburaški sastav »Grofovi« iz Velike (R. Hrvatska), te tamburaši HKPD-a »Matija Gubec« iz Tavankuta.

Šokački bal u Baču

BAČ – Hrvatsko kulturno-umjetničko i prosvjetno društvo »Mostonga« iz Bača organizira »Šokački bal«. Bal se održava u petak, 29. siječnja, u hotelu »Central-lux« u Baču. Početak je u 19 sati.

Natječaj Ministarstva kulture Republike Srbije

BEOGRAD – Ministarstvo kulture Republike Srbije raspisalo je Natječaj za sufinanciranje programa/projekata koji svojom kvalitetom pridonose razvoju i prezentaciji umjetnosti i kulture za 2010. godinu. Natječaj se odnosi na programe/projekte iz 16 područja suvremenog stvaralaštva, a posebna pozornost bit će posvećena programima/projektima koji su od republičkog značaja, visoke umjetničke kvalitete, koji promoviraju nove umjetničke forme i izraze i pridonose decentralizaciji kulture i interkulturnom dijalogu. U svim domenama prioritet će imati programi namijenjeni djeci i dječjem stvaralaštvu, stvaralaštvu mladih i osobama s posebnim potrebama.

Ove godine Natječaj za sufinanciranje programa/projekata koji svojom kvalitetom pridonose razvoju i prezentaciji umjetnosti i kulture za 2010. godinu odnosi se istodobno i na programe nacionalnih manjina i etničkih zajednica u Republici Srbiji i na programe srpskog naroda koji živi izvan Republike Srbije.

Natječaj je otvoren do 31. siječnja 2010. godine.

Dodatne informacije mogu se dobiti u Ministarstvu kulture RS, putem telefona broj 011/33-98-911.

Tekst natječaja i obrasci za sva područja natječaja, kao i za programe nacionalnih manjina, mogu se preuzeti na internetskoj stranici Ministarstva www.kultura.gov.rs.

Pokrajinski natječaj za udruge

NOVI SAD – Pokrajinsko tajništvo za propise, upravu i nacionalne manjine raspisalo je Natječaj za dotacije organizacijama etničkih zajednica u Autonomnoj Pokrajini Vojvodini.

Sredstva su namijenjena za sufinanciranje redovite djelatnosti, projekata i organiziranje manifestacija, kao i nabavu opreme i investicijska ulaganja organizacija etničkih zajednica s teritorija Autonomne Pokrajine Vojvodine.

Rok za prijavu je 15. veljače 2010. godine. Kompletna dokumentacija za podnošenje prijave može se preuzeti u prostorijama Pokrajinskog tajništva za propise, upravu i nacionalne manjine ili na web stranici Tajništva www.puma.vojvodina.gov.rs.

Okrugli stol o identitetu Hrvata u Vojvodini

SUBOTICA – U četvrtak i petak, 28. i 29. siječnja u Subotici će biti održan okrugli stol na temu »Kolebanja identiteta među Hrvatima u Vojvodini«, što ga organizira subotički ogranak Matice hrvatske, potporom Veleposlanstva Republike Hrvatske u Srbiji i Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Subotici. Sudjeluju ugledni poznavatelji ove teme iz Srbije, Hrvatske i Mađarske.

Okrugli stol će biti upriličen u City press roomu, u terminima od 9,30 do 12 sati i 17 do 19 sati.

U ZAGREBU OTVORENA IZLOŽBA CRTEŽA »REPETICIJE« GORANA KUJUNDŽIĆA

Ritmičko polje ponavljanja

Autor prati vlastitu zamisao koja pak titra pred našim očima, zavaravajući nas stabilnošću svoje geometrijske strukture.

No, ispod krhkih mreža gradbenih linija ulazimo u virtualni svijet jednako lomljivih međuljudskih odnosa, vlastitih dilema i ustručavanja, rekla je voditeljica Galerije Događanja Anja Planinčić

Prošli je petak u Zagrebu, u Galeriji Događanja u sklopu Kulturnog centra Peščenica, otvorena samostalna izložba akademskog slikara i grafičara Gorana Kujundžića »Repeticije«. Riječ je o mladom umjetniku rođenom 1976. godine u Subotici koji je 1999. godine upisao Akademiju likovnih umjetnosti u Zagrebu, a diplomirao 2003. u klasi prof. Miroslava Šuteja. Goran Kujundžić radi kao asistent na Učiteljskom fakultetu u Osijeku, a prošle je godine upisao poslijediplomski doktorski studij slikarstva na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu.

UMNAŽANJE ZNAKOVA

Izložbu je otvorila voditeljica Galerije Događanja Anja Planinčić ustvrdivši kako se radi o mladom i perspektivnom umjetniku čiji se princip nastajanja crteža zasniva na unaprijed promišljenoj i određenoj ideji, lišenoj intuitivnih trenutaka čak i u stvaralačkom tijeku. »Ponavljanje i umnažanje geometrijski strukturiranih izdvojenih znakova postupno tvori ritmičko polje nove forme i dinamike koje virozno zahvaća svaku podlogu. Osnovni nositelj izraza je akromatska lini-

ja, na nekim mjestima združena s monokromnim ploham. Ova dva elementa tvore spletove stiliziranih mentalnih tlocrta, ornamentu sličnoga površinskog interpretacijskog sloja. Autor prati vlastitu zamisao koja pak titra pred našim očima, zavaravajući nas stabilnošću svoje geometrijske strukture. No, ispod krhkih mreža gradbenih linija ulazimo u virtualni svijet jednako lomljivih međuljudskih odnosa, vlastitih dilema i ustručavanja, naznačen kratkim nazivom rada, koji u buci linijskih spojeva i tkanja ostaje gotovo neprimijećen«, rekla je voditeljica Planinčić.

MINUCIOZAN PRISTUP

O djelima Gorana Kujundžića govorio je i ravnatelj Kulturnog centra Peščenica Tomislav Štriga citirajući mr. art. Jelenu Kovačević kako se radi o umjetniku čija se nelagoda pred besadržajnom podlogom stvara pri suprotstavljanju plohe s njegovom idejama punom svijesti koja dotiče beskrajno i neopipljivo te da u tim trenucima počinje ekstatično

Goran Kujundžić

i dervišu nalik nizanje minijatur-nih formi nebrojenim, polaganim i usredotočenim pomacima šake. Minucioznim pristupom sugerira se i doslovno fizičko približavanje crtačkoj podlozi te postavljanje umjetnikova tijela u položaj koji odgovara trenutku. »Polako, prateći

rukom misao, mijenja se i svijest, rasterećujući se nizanjem sitnih linija na mjestima koje dotiče crtače sredstvo. Približavajući se kraju stvaralačkoga tijeka, nakratko se javlja bjelina, poput one na papiru, a trenutna besadržajnost misli zavarava svojom lakoćom i više nije, kao na početku, nelagodna. Položaj tijela se počinje mijenjati, oslobađajući ruku zamršenog geometrijskog spleta. Tkanje je obrubljeno, a njegova sposobnost širenja za sada je onemogućena«, rekao je ravnatelj Tomislav Štriga.

Izložba »Repeticije« Gorana Kujundžića u Galeriji Događanja Kulturnog centra Peščenica otvorena je do 4. veljače ove godine, a radovi se mogu pogledati svakog radnog dana od 10 do 20 sati.

Z. Žužić

Samostalno po četvrti put

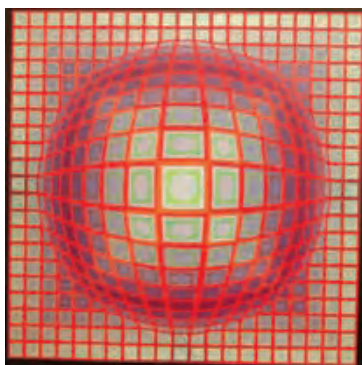
»Ovo je moja četvrta samostalna izložba. Do sada sam izlagao 2007. u Pečuhu u Mađarskoj, 2009. godine u Galeriji likovnih umjetnosti 'Slavko Kopač' u Vinkovcima i prošle godine u Klubu kulture u Križevcima, a osim samostalnih sudjelovao sam i na 13 skupnih izložbi u zemlji i inozemstvu«, kratko se predstavio zagrebačkim posjetiteljima autor slika Goran Kujundžić ustvrdivši kako mu je zadovoljstvo izlagati u tako lijepom izložbenom prostoru.

IZLOŽBA U MSUV

Grafike i objekti čuvenog Vasarelyja

Večeras (petak, 22. siječnja) u Muzeju suvremene umjetnosti Vojvodine u Novom Sadu, u 19 sati, bit će otvorena izložba djela glasovitog op-artista Victora Vasarelyja. Bit će izloženo 140 originalnih grafika i 20 objekata toga umjetnika iz privatne kolekcije Tibora Csepeija iz Budimpešte. Kustosice izložbe su Svetlana Mladenov i Sanja Kojić-Mladenov, a izložba se realizira u suradnji s Veleposlanstvom Republike Mađarske.

Victor Vasarely (1906.-1997.) je bio teoretičar i najinventivniji praktičar op-arta, važnog pravca u

umjetnosti 20. stoljeća, poznatog kao optička umjetnost. Rođen je u Pečuhu, u Mađarskoj, gdje nakon

završenih studija u Budimpešti upisuje Akademiju Műhely, poznatu i kao budimpeštanski Bauhaus. Poslije svoje prve samostalne izložbe u Budimpešti seli se u Pariz 1930. godine i posvećuje analizi grafike, kao i eksperimentima zasnovanim na interakciji oblika i boje u stvaranju iluzije pokreta i trodimenzionalnih prostora. Jedan od njegovih najpoznatijih radova iz 30-tih godina »Zebra« smatra se najranijim primjerom op-arta. Tijekom 50-ih godina Vasarely je napisao nekoliko manifesta na temu upotrebe optičkih fenomena u umjetničkom kontekstu. Jedan

od njegovih najvećih projekata je zdanje Fondacije Vasarely za koje je 1976. u gradu Aix-en-Provenceu (Francuska) sačinio kompletan arhitektonski projekt, kao i optičke skulpture, ostavljajući iza sebe monumentalnu demonstraciju svojih ideja i estetike. Njegove inovacije u domeni boje i optičkih iluzija postale su tijekom 60-tih i 70-ih dio popularne kulture i izvršile snažan utjecaj na suvremene umjetnike, industrijske i grafičke dizajnere, arhitekte, modne kreatore i mnoge druge stvaraoce.

D. B. P.

DRAGO HEDL, »SKRIVENO LICE: JOSIPOVIĆ, BIOGRAFIJA TREĆEG HRVATSKOG PREDSJEDNIKA«

Čemu se smijemo nadati

Hedl je odradio golem posao umjesto nas – podvukao je crtu ispod Josipovića i naznačio na čemu smo i čemu se od Josipovića smijemo nadati. Da je 1990. godine bilo snažnih pojedinaca da napišu biografiju Franje Tuđmana, ništa ne bi bilo drugačije. Samo bi se manje čudili

Piše: Zdenko Samaržija

Uvijek su novinari pisali pitke knjige i uvijek su knjige koje su novinari objavili imale besprijeekorni tajming izlaženja. Osobito su tome vični novinari i urednici »Glasa Slavonije« čije su knjige, kojima ne treba kačiti etiketu monografija, ocrtale prošlost i sadašnjost Osijeka – mrlje na obrazu

ća – dok smo s nevjericom pratili kampanju za izbor predsjednika Republike, osobito nakon horor-prognoze *Davora Gjenera* da će se u drugom krugu izbora sresti Josipović i pobjednik izbora. Cilj mu je bio ispričati zanimljivu priču o Ivi Josipoviću, bez podilaženja, ali ni suvišnoga cjepidlačenja, kako

svakodnevce Europljana. Prati hod Josipovićevega obrazovanja, prati promjene Josipovićevih interesa; – odista je važno (i Hedlu i nama) napisati da ga je *Vlasta Maček*, nešto starija susjeda, naučila igrati šah, koji će kasnije biti Josipovićev zaštitni znak. Hedl nije škrt u istraživanjima i daje nacrt za natalnu,

bi mogao donositi čvrste odluke; mora biti pripremljen na krizu i mora, kao šestu odliku, imati čvrst karakter.

RAZLIKE OD PRETHODNIKA

Hedl navodi razlike između Tuđmana, Mesića i Josipovića i svatko dobronamjeran lako vidi da su sve različitosti na strani Josipovića. Od godina kada su počeli vladati (*Tuđman* 65, *Mesić* 68, *Josipović* 53), prva dvojica bili su u zatvoru, Josipović nema tu traumu, Josipović je iz skladne obiteljske sredine, njegovi prethodnici nisu imali skladan obiteljski život u ranom djetinjstvu i mladenaštvu, ima završene dvije srednje škole, dva fakulteta, magisterij i doktorat te je vodio nastavu na dvjema različitim visokoškolskim institucijama.

Knjizi se možda mogu prigovoriti sitne nepreciznosti u stavljanju ilustrativnoga materijala, neke redaktorske greške u tekstu i klasična boljka hrvatskih suvremenih knjiga – predug naslov koji se razlikuje na prednjoj i zadnjoj stranici korica od naslova na početku knjige i zaglavlju svake stranice, ali ovi nedostaci nisu upućeni ni Hedlu ni tehničkom uredniku već brzini kojom je knjiga nastala.

Ova knjiga bit će kratkoga vijeka. Za mjesec ili dva, pokazat će vrijeme, opovrgnut će se ili dokazati Hedlovi zaključci i svi ćemo imati stav o Josipoviću. Za godinu ili dvije zaboravit ćemo na tehničke nedostatke ove knjige, a možda ćemo zametnuti i samu knjigu. Ona će postati tražena roba za četiri i pol godine, kada će početi revalorizacija prvog mandata trećega hrvatskoga predsjednika. Ona će biti prolegomena za Josipovićev drugi mandat ili ključ zla za Josipovićev gubitak narednih izbora, no sigurno treba postati standard za svakog budućeg predsjednika Republike, a moja je želja, i predsjednika Sabora, Vlade pa i ministara. Da se kasnije ne bi čudili.

Osijeka i slavna dostignuća iz staroga Osijeka – no osječke su novinarske snage iskoračile 13. siječnja 2010. godine, iznad lokalnih i regionalnih granica. *Drago Hedl*, nekadašnji urednik »Glasa Slavonije« a od nedavna novinar »Jutarnjega lista«, objavio je biografiju netom izabranoga, a još neproglašenoga predsjednika Republike Hrvatske, dr. sc. *Ive Josipovića*, »Skriveno lice« – knjiga se toga dana kupovala uz »Jutarnji list« po cijeni od 3,00 kune što je 5 puta jeftinije od kutije cigareta srednje klase, 7 puta jeftinije od kutije Marlboro, a 10 puta jeftinije od kutije Sobranija.

Premda sam je pročitao nadušak i samo jednom, dojma sam da je skriveno lice knjige »Skriveno lice« zapravo Drago Hedl. Hedl je, naime, sakrio lice od svih nas, udubio se u papire i umjesto nas podvukao crtu ispod Ive Josipovi-

bi saznali na čemu smo i čemu se smijemo nadati. I premda umalo svaka rečenica priča o Ivi Josipoviću, svaku je rečenicu obilježio Hedl – precizno, jasno, sažeto, jezgrovito, nedvosmisleno pa i kada je ironično. Ovo je priča koje se Josipović ne mora stidjeti, a koja je Hedlu na ponos.

SVJETONAZOR I ŠAH

Iz Hedlovoga je teksta lako razaznati tko je i kako utjecao na Ivu Josipovića i kako je Josipović stvarao svoj svjetonazor. Navodi tko su mu prijatelji i prijatelji pružaju impresije o Josipoviću. Hedl opisuje Josipovićeve suradnike u politici pazeći da ne prejudicira značenje Josipovića u SDP-u, ali ni utjecaj vođa hrvatskih sociodemokrata na Josipovića. Prepričava Josipovićeve strasti za putovanjima i upoznavanjem

astralnu i socijalnu topografiju Ive Josipovića te prati, preciznošću geodete, seljenje Josipovićeve obitelji po zagrebačkim kvartovima. Opisuje kako je trogodišnji Ivo reagirao na rođenje sestrice Višnje, kako je imao sretno djetinjstvo, neopterećeno problemima. Drugim riječima, u Josipovićevom životu Hedl nije našao ništa što bi ga izdvajalo od vršnjaka, osim silne upornosti i želje za učenjem.

Isto tako, Hedl ne libi poučiti Josipovića o osobinama, koje trebaju vladaru svake države – prvi čovjek države mora imati mogućnost samokontrole; mora razumjeti da svaki pojedinac radi u svom interesu i interesu svoje obitelji te da se u te interese država, načelno, ne smije uplitati; mora imati duševni mir kako bi u kriznim situacijama donosio valjane odluke; mora oko sebe okupiti snažne pojedince da

PAVAO PAVLIČIĆ, »TRAJANOVO PRAVILO«, MOZAIK KNJIGA, ZAGREB, 2009.

Triler uronjen u političku povijest

Riječ je o novom trileru Pavla Pavličića koji svoje polazište nalazi u studentskim događajima iz 1971. godine. Pun preokreta i napete priče ovaj roman još jednom dokazuje Pavličićevo vodeće mjesto među autorima ovoga žanra u hrvatskoj književnosti

Bira: Đurđica Stuhlreiter

Pavao Pavličić (1946.) jedan je od najčitanijih i najproduktivnijih hrvatskih književnika. Član je Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti i redovni profesor na Odsjeku za komparativnu književnost Filozofskog fakulteta u Zagrebu. Piše romane (»Večernji akt«, »Nevidljivo pismo«, »Diksilend«, »Numerus clausus«, »Zaborav«, »Pokora«, »Nepovrat«, »Pasijans«, »Kronika provincijskog kazališta«, »Tužni bogataš«, »Melem«, »Krvnik u kući«, »Zmijaska serenada«, »9 spomenika«), autobiografsku prozu (»Dunav«, »Šapudl«, »Kruh i mast«, »Vodič po Vukovaru«). Autor je nekoliko knjiga pripovjedačka (»Dobri duh Zagreba«, »Radovi na krovu«, »Skandal na simpoziju«, »Kako preživjeti mladost«, »Vesele zgrade djeda i bake«), filmskih scenarija (»Treća žena«, »Ritam zločina«, »Osudeni«), kazališnih drama (»Lopov u mraku«, »Kazališni život«, »Olga i Lina«, feljtona (»Svoj svome«, »Prolazna soba«, »Leksikon uzaludnih znanja«) te brojnih knjiga s područja znanosti o književnosti. Roman »Literarna sekcija«, objavljen 2008. godine, nominiran je za nekoliko književnih nagrada.

NAPETA PRIČA

»Trajanovo pravilo« novi je triler Pavla Pavličića koji svoje polazište nalazi u događajima iz 1971. godine. Roman nas upoznaje s Vitom Galovićem, asistentom na Studiju novinarstva. Njegov šef i životni uzor Milan Klobučar bio je jedan od studentskih vođa 1971., ali se nakon 1990. nije vratio u politiku. Njih dvojica prate dokumentarnu seriju što je upravo krenula na nekoj od privatnih televizija. Serija se zove »Zaboravljene sedamdesete« i u njoj se emitiraju posve nepoznati materijali, najprije o studentskom štrajku, o političkim procesima kao i o cijelom nizu drugih događaja iz toga desetljeća. Serija će izazvati priličnu uzbunu u javnosti, jer će se na snimkama mnogi ljudi prepoznati, a i mnogi

Pavao Pavličić

događaji prikazati u posve novom svjetlu. Osobito će se uznemiriti profesor Klobučar, jer se njegov lik vidi u svakom nastavku serije, i to u posve drugačijoj ulozi od one po kojoj je on inače poznat u javnosti, te će njegova uloga u povijesnim događajima odjednom početi otkrivati svoje naličje. Pun preokreta i napete priče ovaj roman još jednom dokazuje Pavličićevo vodeće mjesto među autorima ovoga žanra u hrvatskoj književnosti.

UŠUTKANI GLASOVI

O romanu je rečeno kako će zasigurno potaknuti čitateljski interes za izučavanje sitnih, obično ušutkanih glasova iz kapilarnim područja povijesti. Prihvaćajući *Eliotovu* rečenicu da se »povijest sastoji od mnogih isprepletenih ulica, tajnovitih hodnika i izlaza«, Pavličić kao da je ovaj roman napisao za sebe, kako bi i samome sebi pokušao objasniti odnos povijesti i istine, a sedamdesete su mu bile samo povod da neka pitanja o tome iznese na blještavu svjetlost dana. Zanimljivo je čitati roman onoga autora koji baštini vrijeme o kojemu s više desetljećima odmakom piše. »Čovjek najbolje pamti ono što doživi u mladosti, to ga najviše obilježiti«, riječi su Pavla Pavličića koji je o sedamdesetima počeo raz-

mišljati potaknut pitanjima svojih studenata koji se zanimaju za to razdoblje. Odgovore na brojna pitanja koja su zasigurno imali nije im bilo jednostavno pronaći jer u literaturi nema gotovo ničega. O studentskim događajima 1971. postoji tek knjiga novinara *Tihomira Ponoša*. Pisac Pavao Pavličić se u književnosti pojavljuje tih godina kao autor priče »Sve je sve« koja je jedan od amblema hrvatske fantastičarske proze, a 1976. godine objavljuje zbirku kriminalističkih priča »Dobri duh Zagreba«. O iskustvima iz tih »prehodanih« sedamdesetih tada nije pisao. Čitatelji ga danas prepoznaju kao pisca koji je afirmirao književnost u kojoj se »pričaju priče«, odnosno kao onoga koji inzistira na onome što se naziva »čelična naracija«.

POVIJESNA ISTINA

Disciplinirano pripovijedaње u njegovom novom romanu »Trajanovo pravilo« je pokazalo kako nije jednostavno balansirati između strogo zadanog društvenog konteksta, linearno-povratne naracije koja povod ima u dokumentarcu »Zaboravljene sedamdesete« i aktantske strukture kroz koju se treba autentično progovoriti o tematiziranom kronotopu.

Kao poticaj za čitanje mogu poslužiti i riječi kritike: »Čini se kako autora u ovome romanu ne zanima frustracija i karakter lika (profesora Klobučara, Vite, asistentice...) već način na koji neke dobro čuvane tajne (političke, osobne) izbijaju na vidjelo, odnosno kako povijest djeluje na osobu, kako trenutak, slučajnost ili stjecaj nekih, posve na prvi pogled nevažnih, okolnosti čini da netko krene određenim putem. Otvara se romanom i pitanje povijesne istine, demistificiraju se u njemu glasovi svjedoka kazivanja, pokazuje se kako je svaki dokument, pa i autentično svjedočanstvo protagonista događaja, tek konvencija jednoga vremena koja u konačnici pomaže u konstruiranju priče o njemu.«

JEZIČNI SAVJETNIK

Kako oslovljavati visoke dužnosnike?

Piše: Miranda Glavaš-Kul

Pravilno oslovljavanje nešto je čime se bavi bonton, no dobrim se dijelom tiče i pravogovora pa je korisno objasniti neke nejasnoće. U Republici je Hrvatskoj izabran novi predsjednik države, stoga mi se učinilo prigodnim progovoriti o tome kako bismo trebali oslovljavati dužnosnike, osobito one najviše.

Pri oslovljavanju dužnosnika moramo naglasiti dužnost koju osoba obavlja: predsjednik/predsjednica, premijer/premijerka, ministar/ministrica jer to ne može biti bilo koji građanin i nije dobro izostaviti jedan od tih naziva koji mu pripada.

Predsjednik RH predstavlja instituciju i ima svojstvo osobnoga imena pa ćemo osloviti:

- Gospodine Predsjedniče!

Ukoliko uz naziv dužnosti pišemo

prezime, napisat ćemo ga u vokativu (tada naziv *predsjednik* gubi svojstvo osobnoga imena i piše se

malim slovom, osim na početku rečenice):

- Predsjedniče Josipoviću!

Pri oslovljavanju predsjednika Hrvatskoga državnoga sabora i predsjednika hrvatske Vlade po nepisanom pravilu treba istaknuti sve tri riječi:

- Gospodine predsjedniče Sabora.
- Gospodo predsjednice Vlade.

Osobe koje su stekle druga visoka zvanja oslovljavamo ovako:

- Doktore Šimonoviću.
- Akademike Babiću.

Ukoliko osoba ima nekoliko zvanja pa je tako profesor, i doktor, i akademik, oslovit ćemo je najvišim zvanjem.

POVIJEST HRVATSKE KNJIŽEVNOSTI

Dragutin Tadijanović

Priređuje: Miranda Glavaš-Kul

Dragutin je Tadijanović rođen u Rastušu, kod Slavonskog Broda, 4. studenog 1905. godine. Nižu je pučki školu završio u obližnjem Podvinju, a gimnaziju u Brodu. Od 1920. godine, kao učenik petog razreda gimnazije, piše pjesme. Na Filozofskom je fakultetu u Zagrebu strudirao povijest južnoslavenske književnosti i filozofiju. Diplomirao je 1937. godine. Kao pjesnik Tadijanović se u hrvatskoj književnosti pojavio 1922. u srednjoškolskom listu »Omladina« u kojemu je pod pseudonimom Margan Tadeon objavio pjesmu »Tužna jesen«. Afirmaciju je stekao objavom pjesme »Golubinja krila« u »Književniku« iz 1928. godine. Pojavivši se u književnosti u doba još živih odjeka moderne, ekspresionizma i najave socijalne književnosti, umjesto priklanjanja bilo kojoj struji Tadijanović se jednostavnim govorom opredijelio za intimne i zavičajne teme. Uvažavajući životne činjenice u njihovoj goljoj pojavnosti, on se na izričajnom i slikovnom,

ali ne i semantičkom planu – približio naivi i »vjeri umjetnika u mogućnost stvaranja ravnoteže sa svijetom« (C. Milanja).

Tadijanovićev pjesnički opus sadrži više od 500 pjesama koje su objavljene u više od četrdeset pojedinačnih zbirki, izbora i sabranih pjesama. Mnoge su zbirke doživjele više izdanja, posebice njegova najpoznatija zbirka pjesama »Srebrne svirale« čak 19, s ukupnom nakladom od 222.465 primjeraka. Prva zbirka »Lirika« objavljena je 1931., potom slijede: »Sunce nad oranicama«, 1933., »Pepeo srca«, 1936., »Dani djetinjstva«, 1937., »Tuga zemlje«, 1942., »Pjesme«, 1951. i dr. Pjesme su mu svojevrsna autobiografija u stihovima koja počinje sjećanjem na djetinjstvo i rodno Rastuše (»Dugo u noć, u zimsku bijelu noć«, »Visoka žuta žita«, »Sunce nad oranicom« i dr.), a nastavlja se dolaskom u grad na školovanje. Gubitak veza sa zavičajem, djetinjstvom i oranicama sve se jasnije pokazuje kao gubitak

Dragutin Tadijanović

kontakta sa smislom života, čime se pjesnik dotiče ne samo egzistencijalističke, već i ontološke strane čovjekova života. Prekinuvši višegodišnju šutnju koja je trajala od 1945. do 1951. godine »Elegijom o pjesniku koji nije dugo godina pjevao« (1953.), Tadijanovićeva lirska fraza postaje preciznija i eksplicitnija, lirski subjekt kritički distanciran, nerijetko ironičan i autoironičan, skeptičan i rezigniran, ali i dalje nesklon eksperimentu. Pozornost sa Slavonije i Rastuša preusmjerava se prema novim, u prvom redu urbano-povijesnim i metapoetsko-intertekstualnim sadržajima (»Prsten«, »Kad me više ne bude«, »Na grobu

George Trakla«, »Ljudski vijek« i dr.). Zbirkom »Priateljstvo riječi« (1981.) pjesnik raskida s idealiziranim, bukoličkim karakterom svojeg pjesništva, a s »Kruhom svagdanjim« (1986.) sasvim prekid izravne veze s Rastušjem.

Nazivan »živim klasikom hrvatskog pjesništva« (Z. Zima), »pjesnikom-institucijom« (T. Maroević) i »bardom hrvatskoga pjesništva« nametnuo se kao norma i standard s naročitim utjecajem na krugovašku pjesničku generaciju. O popularnosti njegove lirike na svoj način svjedoči i stalno zanimanje stručne i najšire čitalačke publike te brojna ponovljena izdanja njegovih knjiga. Knjige pjesama i pojedine pjesme prevedene su mu na dvadesetak jezika. Za svoj je dug i plodan književni rad nagrađivan brojnim nagradama, a dva je puta, 1996. i 1997., predlagan Švedskoj akademiji za najvišu svjetsku književnu nagradu – Nobelovu nagradu za književnost. Umro je u Zagrebu 27. lipnja 2007. u 102. godini života.

ZGRADE »MALOG MEŠC-A« PONOVO U VLASNIŠTVU KATOLIČKE CRKVE

Povratak oduzete imovine

Tehnička škola i dijelom Politehnička škola iz Subotice i nadalje su korisnici prostorija u zgradi »Malog MEŠC-a«

Subotičkoj biskupiji vraćena je zgrada u Ulici Matije Gupca 8-10, koja joj je 1959. godine oduzeta i od tada je bila u društvenom vlasništvu. Vlasnik te nekretnine sada je ponovno Katolička crkva, odnosno Subotička biskupija.

Podsjetimo da je zgrada oduzeta je od vlasnika »Rimokatoličke Crkve u Subotici, zastupane po biskupu Budanoviću« najprije 2. rujna 1959. godine. Rješenjem Komisije za nacionalizaciju u Subotici N-241/1959 kao prvostupanjskog tijela, a potom nakon biskupove žalbe to oduzimanje je 10. prosinca 1959. potvrđeno od strane drugostupanjskog tijela Rješenjem 573/1959.

Vlasništvo Subotičke biskupije - zgrada »Malog MEŠC-a«

Tehnička škola i dijelom Politehnička škola iz Subotice i nadalje su korisnici prostorija u toj zgradi, tzv. Malog MEŠC-a.

»Škola nije imala nikakve ovlasti u svezi s tim da nam se ranije vrate te prostorije, nego je to bilo isključivo u nadležnosti Direkcije za restituciju koja je Vladino tijelo u Beogradu«, objašnjava tajnik Subotičke biskupije mr. *Mirko Štefković*. »Rješenjem Direkcije za restituciju Republike Srbije br. 46-00-223/2008-03 od 23. listopada 2009. Subotičkoj je biskupiji vraćena ova nekretnina, koja je i prije bila vlasništvo Katoličke crkve. Postoji dogovor između Tehničke škole, Grada Subotice i Subotičke biskupije, da spomenute škole i nadalje mogu koristiti ove prostorije, sve dok im ne bude osiguran drugi odgovarajući prostor za istu namjenu. Također, postoji sporazum da će se te prostorije nama vratiti u potpunosti,

te da nećemo potraživati njihov povratak dok se ne osigura drugi prostor za nastavu.«

Mirko Štefković kaže kako je Subotička biskupija dobila ključeve svih prostorija koje škola ne koristi. To su prostorije koje se nalaze s ulične strane zgrade, te za sada nije određeno za što će se te prostorije koristiti. Problem koji postoji kod ovih prostorija jesu komunalije.

»Na nama je prvo riješiti komunalije, odnosno razdvojiti struju, vodu i ostalo«, napominje vlč. Štefković. Po njegovim riječima Crkva u budućnosti ima u planu tu zgradu koristiti u obrazovne svrhe, ali tek kada se za to steknu odgovarajući uvjeti, odnosno kada bude moguće zgradu u potpunosti koristiti.

Ž. Vukov

DANI BISKUPA IVANA ANTUNOVIĆA

Značajan trag u našoj povijesti

U organizaciji Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost »Ivan Antunović« u nedjelju, 17. siječnja, misnim slavljem započeli su Dani biskupa Ivana Antunovića. Misu o 122. obljetnici smrti velikana bačkih Hrvata biskupa Ivana Antunovića u subotičkoj katedrali-bazilici predvodio je predsjedavajući Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost »Ivan Antunović« mons. *Andrija Kopilović*. S njim su suslavila četvorica svećenika, a na misnom slavlju bili su i članovi Instituta te veliki broj vjernika.

U prigodnoj propovijedi vlč.

Dragan Muharem, prefekt sjemeništa »Paulinum«, ohrabrio je nazočne da kao manjina u državi u kojoj žive mogu učiniti mnogo, ako svoju nadu polože u Boga. Tako je činio biskup Ivan Antunović u svoje doba i u okolnostima koje su bile puno teže nego naše danas. »Biskup Ivan Antunović je znao da naš hrvatski narod može opstati i sačuvati svoje nutarnje bogatstvo ukoliko bude brižno njegovao svoj vjerski, kulturni i nacionalni identitet. Bio je svjestan svoje službe radnika u Božjem vinogradu i odgovorne zadaće njegovanja, zalijevanja, poticanja i zalaganja za malenu lozu svoga bunjevačkog i šokačkog roda na snažnoj grani hrvatskog naroda«, istaknuo je propovjednik.

U zaključku svoje propovijedi propovjednik je podsjetio na Svećeničku godinu koja je u tijeku, te je ukazao na uzorni svećenički lik biskupa Antunovića: »Možemo s pravom reći da je lik biskupa Antunovića ostavio značajan trag u našoj povijesti. Nije nam ovdje cilj plesti mu lovorove vijence ili pjevati laude. Njegova posebnost jest upravo u tome što je bio potpuno predan svom pozivu. Prvenstveno je bio svećenik koji je snagu za svoj rad crpio iz ljubavi prema Bogu i svom narodu«, istaknuo je vlč. Muharem.

Pjevanje na misnom slavlju predvodio je Katedralni zbor »Albe Vidaković« pod ravnanjem s. *Mirjam Pandžić*. Dani biskupa Ivana Antunovića nastavili su se u srijedu, 20. siječnja, tradicionalnim »Razgovorom«, koji je ove godine posvećen 100. obljetnici Dužijance. Tema ovoga susreta je bila »Dužijanca jučer – danas – sutra«, te je o povijesti Dužijance govorio mons. *Stjepan Beretić*, dok je o Dužijanci kakvu je mi poznajemo danas govorio mons. dr. *Andrija Kopilović*.

Ž. V.

MOLITVENA OSMINA ZA JEDINSTVO KRŠĆANA

Vi ste tomu svjedoci

Molitvena osmina za jedinstvo kršćana i ove godine je započela 18. siječnja i završava na blagdan Obraćanja svetog Pavla u ponedjeljak, 25. siječnja. Na završnoj svetkovini nazočni će biti svi biskupi kršćanskih crkava našega područja. Ostala su još četiri susreta, koja sva počinju u 17 sati.

- 22. siječnja - »Svjedočiti trpljenjem« - crkva svetog Križa (27. marta 1)
- 23. siječnja - »Svjedočiti po vjernosti pismu« - crkva sv. Jurja (Trg Paje Kujundžića 2)
- 24. siječnja - »Svjedočiti nadom i pouzdanjem« - pravoslavna crkva Vaznesenja Gospodnjeg (Zmaj Jovina 22)
- 25. siječnja - »Svjedočiti po gostoprimstvu« - katedrala-bazilika svete Terezije Avilske

POSLEDNJE KRISTOVE RIJEČI RAZMATRAT ĆEMO SVAKOGA DANA

Vi ste tomu svjedoci

Piše: mons. dr. Andrija Kopilović

Utijeku je Molitvena osmina za jedinstvo kršćana. Stoga nije nevažno u našem listu progovoriti o toj Osmi s osobitim osjećajem poštovanja i zahvalnosti jer upravo slavimo stotu obljetnicu ove Osmine, koja je sada već postala svojevrsna pluća duhovnog života crkava. Istina je jedna: Isus Krist. Krist je osnovao Crkvu koja nastavlja njegovo djelo. Nažalost, u povijesti je ljudski faktor učinio svoje. Sukob kultura, društvene promjene, pa i političke, učinile su svoje. U jedanaestom stoljeću nisu se više prepoznali Istok i Zapad kao jedno, a u šesnaestom stoljeću se i Zapad podijelio. Kako god Katolička crkva ponizno ispovijeda svoju vjeru u istinitost života crkvenosti, ne može nijekati mnoge osobine drugim crkvama. Molitva za jedinstvo je postala postulat katolika nakon Drugog vatikanskog sabora. Ono što su ljudi podijelili može objediniti samo Bog. Stoga je molitva temelj ekumenizma. S druge strane postoji poslanje Crkve od Krista dobiveno, navještaj evanđelja svim narodima. Ta je tema bila središnja i prije sto godina.

TRAGEDIJA KRŠĆANSKIH PODJELA

Tijekom posljednjeg stoljeća pomirenje kršćana poprimalo je vrlo različite oblike. Duhovni je ekumenizam pokazao koliko je za jedinstvo kršćana važna molitva. U teološka je istraživanja uložena velika energija koja je dovela do brojnih doktrinarnih slaganja. Praktična suradnja među crkvama na socijalnom polju urodila je plodnim inicijativama. Pokraj ovih važnih ostvarenja, pitanje misija zauzelo je posebno mjesto. Čak se i općenito drži da je Svjetska misijska konferencija u Edinburgu 1910. godine označila početak modernog ekumenskog pokreta.

Povijesno gledajući, činjenica da su pitanje kršćanskog jedinstva vrlo često postavljali upravo misionari plod je praktičnih razloga. Ne niječući rivalstva među misionarima poslanima od različitih crkava, mora se priznati da su oni, koji su bili prvi na misijskom polju, bili i prvi koji su prepoznali tragediju kršćanskih podjela. Europa se naviknula na podjele među crkvama, no sablazan nejedinstva činio se užasan misionarima koji su naviještali evanđelje ljudima koji do tada nisu znali ništa o Kristu. Svakako da su različite crkvene podjele koje su označile kršćansku povijest imale teološke razloge, ali su bile i označene kontekstom (povijesnim, političkim, intelektualnim...) u kojem su nastale. Može li se ikako opravdati izvoz ovih podjela narodima koji tek otkrivaju Krista?

Počevši ispočetka, nove mjesne crkve nisu mogle ne zapaziti jaz između poruke ljubavi koju su željele živjeti i stvarne odvojenosti Kristovih učenika. Kako učiniti shvatljivim pomirenje pruženo u Isusu

Kristu ako se sami kršćanici međusobno odbacuju ili bore? Kako su kršćanske skupine koje žive u uzajamnom neprijateljstvu mogle propovijedati – na vjerodostojan način – jednog Gospodina, jednu vjeru i jedno krštenje?

POVIJESNI PREOKRET

Povijesni preokret toga pitanja nastao je upravo prije sto godina. Tijekom ljeta 1910. godine sastali su se službeni izaslanici protestantskih misijskih društava iz različitih grana protestantizma i anglikanizma. Nazočna su bila samo ona misionarska društva koja su radila na proglašavanju evanđelja u novim područjima, ondje gdje Krist još nije bio navješten. Stoga ona društva koja su radila u Južnoj Americi ili na Srednjem Istoku, gdje su Katolička crkva i pravoslavne crkve već dugo bile prisutne, nisu bila pozvana.

Temelj svih religija je vjera u Boga. Temelj kršćanske vjere je Kristovo uskrsnuće. Stoga je ove godine izabrana ta temeljna polazna točka. U ekumenskom smo pokretu često razmatrali Isusov posljednji govor prije smrti. Ta oporuka naglašava važnost jedinstva Kristovih učenika: »Da svi budu jedno ... da svijet uzvjeruje.«

Ove godine, škotske su crkve učinile originalan izbor pozvajući nas da slušamo Kristov posljednji govor prije njegova uzašašća, »Ovako je pisano: 'Krist će trpjeti i treći dan ustati od mrtvih, i u njegovo će se ime propovijedati obraćenje i otpuštenje grijeha po svim narodima počevši od Jeruzalema.' Vi ste tomu svjedoci.« (Lk 24, 46-48). Upravo te, posljednje Kristove riječi razmatrat ćemo svakoga dana.

Tijekom Molitvene osmine za jedinstvo kršćana 2010. godine pozvani smo slijediti čitavu 24. glavu Lukina evanđelja. Bile to prestrašene žene na grobu, dva obeshrabrena učenika na putu za Emaus ili jedanaest učenika svladanih sumnjom i strahom, svi koji susreću Uskrsloga Krista poslani su u misije: »Vi ste tomu svjedoci.« Ovo poslanje Crkve daje Krist i nitko si ga ne može prisvojiti. Zajednica je to onih koji su bili izmireni s Bogom i u Bogu te koji mogu svjedočiti za istinu o snazi spasenja u Isusu Kristu.

Slutimo da Marija Magdalena, Petar ili dvojica učenika iz Emausa neće svjedočiti na isti način. Ipak, Kristova će pobjeda nad smrću sve smjestiti u srce njihova svjedočenja. Osobni susret s Uskrsnim korjenito je promijenio njihove živote te na jedinstveni način za svakoga od njih jedno postaje imperativ: »Vi ste tomu svjedoci.« Svatko će od njih naglasiti nešto drugo, katkad će nastati i nesklad među njima o tome što vjernost Kristu zahtijeva pa ipak svi će raditi na tome da se naviješta Radosna vijest.

»Vi ste tomu svjedoci.« Ovo poslanje Crkve daje Krist i nitko si ga ne može prisvojiti. Zajednica je to onih koji su bili izmireni s Bogom i u Bogu te koji mogu svjedočiti za istinu o snazi spasenja u Isusu Kristu.

Prijedlog za nedjeljni ručak

... i još po nešto...

GLAVNO JELO – ZAPEČENA SARMA

Potrebno: 1 glavica kiselog kupusa, 400 g mljevene teletine (ili bilo koje druge vrste mesa), 200 g riže, 50 g sojinih ljuspica, 1 jaje, slanina, 2 manje glavice luka, sol, papar, vegeta, ulje i brašno.

Priprema: Listove kupusa odvojiti, oprati i ostaviti da se ocijede. Pripremiti mljeveno meso, dodati usitnjeni luk i začine po okusu, sve skupa sjediniti. U listove stavljati meso i savijati sarme, te ih redati u vatrostalnu posudu s poklopcem. Kada je sve poredano, izrezati slaninu na male komadiće te staviti po želji na sarme, staviti u pećnicu i peći na 180-200 stupnjeva. Postepeno u malim količinama dodavati vodu. Kada sarma bude polu gotova, skloniti poklopac i ostaviti da se još malo zapeče. Od ulja, brašna i mljevene paprike napraviti zapršku, te je politi preko sarme. Ostaviti sarmu da se još malo zapeče. *Savjet:* Ukoliko niste ljubitelji zaprške, sarmu možete preliti i drugom smjesom, koju možete napraviti od kiselog vrhnja, jogurta i jaja. Pomiješate 2 jušne žlice kiselog vrhnja, 1 dcl jogurta i 1 jaje, te isto tako prelijete preko sarme i ostavite da se zapeče. Dobit ćete bijele sarme. Ukoliko nemate veću vatrostalnu posudu s poklopcem, sarme možete redati i u drugi dublji pleh, koji ćete prekriti aluminijskom folijom.

DESERT - KAMEL PITA

Potrebno za kore: 150 g oštrog brašna, 150g glatkog brašna, ½ praška za pecivo, 100 g maslaca, 1 jaje, 80 g šećera i 1 žlica kiselog vrhnja

Za kremu: 50 g glatkog brašna, 200 g

šećera, 1 vanilin šećer, 500 ml hladnog mlijeka i 100 g maslaca

Za glazuru: 3 žlice vode (jušne), 3 žlice šećera, 3 rebra čokolade (100 g), 50 g maslaca, 1 žlica ulja

Priprema kora: Pomiješajte obje vrste brašna i prašak za pecivo, dodajte maslac narezan na listiće te ga razmrvice prstima. Zatim dodajte šećer, razmućeno jaje i vrhnje pa izradite prhko tijesto. Tijesto zamotajte u prozirnu foliju i ostavite da odstoji 30 minuta u hladnjaku. Zatim ga podijelite na 4 jednaka dijela i svaki dio razvaljajte (što tanje možete) u koru (20x30 cm). Kore malo izbockajte vilicom i pomoću valjka za tijesto prebacite na prevrnuti kalup obložen papirom za pečenje. Svaku koru posebno pecite na 180°C oko 5 minuta. Kore trebaju ostati svijetle, a kad se rubovi počnu rumeniti možete ih vaditi.

Priprema kreme: U manjoj posudi pomiješajte brašno, 120 g šećera i vanilin šećer, postupno dodajte hladno mlijeko i dobro promiješajte da se ne bi stvorile grudice. Na laganoj vatri stavite kuhati 80 g šećera uz stalno miješanje, dok se ne karamelizira. Dobivenom šećeru polako dodajte smjesu mlijeka, brašna i šećera, miješajući pjenjačom (ukoliko se šećer zgusne, on će se u daljnjem postupku kuhanja i miješanja sasvim rastopiti). Sve zajedno kuhajte na laganoj vatri uz stalno miješanje dok se krema fino ne zgusne. Gotovu kremu maknite s vatre i pustite da se malo ohladi, uz povremeno miješanje. U još toplu kremu dodajte maslac, pomiješajte da se sve dobro sjedini i dobro ohladite. Ohlađenu kremu izradite električnim mješalicom. Svaku koru premažite 1/3 kreme i završite zadnjom korom. Pitu pokrijte najlonom (vrećica za zamrzavanje ili prozirna folija) i krpom te ostavite 3-4 sata da kore opuste, a zatim je prelijte čokoladnom glazurom i stavite u hladnjak na još nekoliko sati da se glazura stegne i kore povežu s kremom.

Priprema glazure: Vodu i šećer stavite na laganu vatru te miješajte dok se šećer sasvim ne otopi. Zatim dodajte usitnjenu čokoladu i miješajte dok se čokolada ne otopi i poveže s vodom. Maknite s vatre i dodajte maslac. Kad se maslac sasvim otopio, dodajte ulje kako bi glazura bila lijepo sjajna. Pričekajte koji trenutak da se glazura ohladi, a zatim je prelijte preko kolača.

Njegovo

ČAJ

Topli napitci nam uvijek prijaju i opuštaju organizam, a ujedno nas tijekom ovih hladnih dana i griju. Svakako je jedan od neizbježnih napitaka tijekom zime čaj. Važno je pročitati uputstvo i na pravilan način pripremiti čaj, jer jedino na taj način možemo biti sigurni kako ćemo konzumirati preporučena svojstva. Neki čajevi i biljni napitci koje mi zovemo čajevima se prelijevaju toplom vodom, neki se kuhaju određen broj minuta, poneki moraju stajati u toploj ili hladnoj vodi prije kuhanja. Isto tako je važno i koliko se čaj treba hladiti. Ukoliko volite mješavine aromatičnih čajeva možete ih i sami stvoriti dodavanjem raznih začina za slastice, primjerice cimet, vaniliju, klinčiće i slično. Također možete dodati i suho grožđe, brusnice, suhe marelice... svatko po svojoj želji.

Čajevi pokraj toplote koju nam pružaju, kao i izuzetnog mirisa, djeluju ljekovito na naš organizam.

ČAJ OD ŠIPKA

Čaj od šipka je jedan od najboljih i najefikasnijih boraca protiv bakterija i infekcija. Iako je nepravredno zanemaren zbog vjerovanja da ne sadrži vitamine i nema ljekovita svojstva, ovaj čaj je izuzetno koristan u zimskim mjesecima, kada djeluje preventivno u borbi protiv gripe i prehlade.

veliĉanstvo

Šipak je bogat izvor vitamina C, pa čaj od šipka jaĉa imunološki sustav, potiče prirodnu obranu organizma i jaĉa otpornost organizma na mnoge bolesti. Zbog voćnih kiselina u svome sastavu čaj od šipka djeluje i na reguliranje stolice. Čaj od šipka se koristi i preventivno, ali i za ĉišćenje već nastalog pijeska i kamenca u bubrezima i mokraćnom mjehuru.

ČAJ OD MENTE (METVICE)

Osim što ima prijatan miris i okus, čaj od mente ima brojna ljekovita svojstva. Vrlo je djelotvoran kod lijeĉenja prehlade, a pomaže i kod problema s varenjem jer smiruje želudac i crijeva. Menta zaista blagotvorno djeluje na živĉani sustav, takoder pomaže i kod glavobolje i muĉnine.

ZELENI ČAJ

Zeleni čaj ima snažna antioksidativna svojstva. Smanjuje rizik od bolesti srca i krvnih Źila, karcinoma i brojnih drugih kroniĉnih bolesti. Ujedno i olakšava varenje, a blagotvorno djeluje i na kožu. Mnogi ga smatraju najzdravijim ĉajem koji može sprijeĉiti nasta-

nak brojnih bolesti. Osim toga, sadrži kofein, pa se koristi i kao stimulans.

ALOE VERA

Aloe vera ima brojna ljekovita svojstva, a posebno pomaže kod tegoba s varenjem i Źelucem. Koristi se i za ublažavanje tegoba kod artritisa, psorijaze i ekcema. Čaj od aloe vere preporuĉa se za jaĉanje imuniteta, a djeluje i protiv upala.

ČAJ OD KOPRIVE

Čaj od koprive se od davnina koristi u lijeĉenju upala mokraĉnih kanala i bubreŹnih bolesti. Kopriva ima velike koliĉine kalija koji je prirodni diuretik, ali i Źeljeza koje pomaže stvaranju crvenih krvnih zrnaca. Čaj od koprive proĉišćava krv i potiče obnovu stanica, a preporuĉuje se kao lijek za problematiĉnu kožu.

ČAJ OD KAMILICE

Čaj od kamilice se na našim prostorima najĉešće upotrebljava kao lijek za sve tegobe jer opušta, dobar je za varenje, ublažava bol,

smanjuje osip, a pomaže i kod grĉeva. Zbog svojih svojstava poboljšava izgled koŹe, a kosu ĉini zdravijom i ĉvršćom. Źene ĉesto koriste kamilicu za ublažavanje menstrualnih tegoba.

ČAJ OD LIPE

Čaj od lipe se takoder ĉesto koristi u našim krajevima. Poznato je da pruža veliku pomoć kod prehlade, gripe i nadraŹaja grla. Koristi se i kao prirodni lijek protiv nesanice, a dobar je i za smirenje jer opušta Źivce, pa se preporuĉuje ljudima koji su izloŹeni psihiĉkim napornima. Čaj od lipe treba piti umjerenom, jer prevelike koliĉine mogu izazvati srĉane tegobe.

ČAJ OD NEVENA

Zahvaljujući brojnim sastojcima neven djeluje protiv bakterija, posebno onih na koŹi. Takoder, spreĉava razvoj gljivica. Neven se koristi i za zacjeljivanje rana. Upotrebljava se izvana za oŹiljke, upaljene vene, hemoroide i koŹne bolesti. Takoder se upotrebljava kod pojave akni, bradavica, ĉireva, ekcema i ozeblina. Čaj od nevena koristan je kod Źeludaĉnih tegoba, ĉira na Źelucu i crijevima, jer svojim djelovanjem povoljno djeluje na sluznicu. Čaj od nevena pomaže i u reguliranju ciklusa. Proĉišćava krv, pa je pogodan za sezonske kure ĉišćenja.

Slatke muke oko nauke

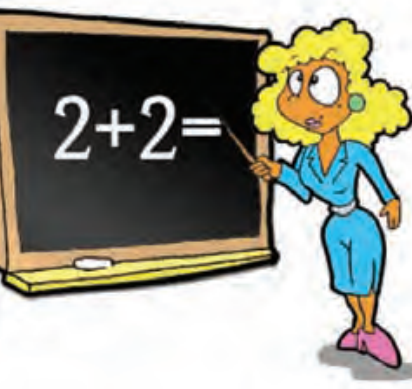
Piše: Željka Vukov

Škola je počela još prošlog tjedna, a u ponedjeljak je započelo drugo polugodište. Iako je mnogima povratak u školske klupe teško pao, povratak u školu ima i svojih prednosti. Sada će stari školarci reći - kakve prednosti?

Tu su vaši prijatelji, možda tajne simpatije, razna druženja i šetnja od kuće do škole i obratno, gdje se šapću i rađaju tajne. Iako je to sve stvarno, šalu na stranu, važno je da što prije zagrijete stolice i zadržite dobre ocjene, jer znate kako to ide – loše ocjene, ljuti roditelji, pa kazne i tako redom! A tada su svi nezadovoljni i nesretni.

Kako biste izbjegli kazne, imali dobre ocjene i još k tome bili nagrađeni, evo nekoliko korisnih savjeta, koje možete, a i ne morate prihvatiti. Svakako pročitajte ostatak teksta, možda vam nešto bude koristilo.

ORGANIZIRAJ UČENJE I IZBJEGNI MUČENJE

Najbolje bi bilo da ne kasnite s pisanjem domaćih zadaća, jer ćete tada teže završavati na vrijeme i ući u začarani krug nagomilanih zadaća. Znamo da nije lako primiti se posla nakon opuštenih dana i igre, ali ako zadatke budete izvršavali na vrijeme, imat ćete više vremena za omiljene aktivnosti.

Također, držite sobu i radni kutak urednim jer je lakše učiti u dobrim uvjetima, a pazite i da budete odmorni dok učite. Nemojte slušati

glazbu ili TV dok učite, jer će vam trebati više vremena. Ovakvo »stisnite« zube, napišite zadaću, a zatim možete uživati u slobodnom vremenu.

Domaća zadaća uvijek svima teško pada i ponekad nam se čini da je ima previše. No najveći problem događa se jer je ne napravimo kada treba. Ako se baš taj tjedan »zalomi« i, primjerice, pisanje lektire, čini

nam se da nikada neće-mo stići napraviti sve na vrijeme. Kako bismo izbjegli takve probleme i na kraju loše ocjene, evo nekoliko malih savjeta koji će vam olakšati svakodnevnu borbu sa zadaćama.

* Korisno je imati blokčić ili malu bilježnicu u koju možete zapisati sve zadatke u tjednu

* Provjeravajte raspored sati da ne zaboravite određene knjige i stvari poput odjeće za tjelesni

* Ako ne razumijete bilo koji dio zadatka, pitajte nastavnika jer ćete u protivnom imati više posla kod kuće

* Jako je važno da imate svoj kutak za učenje koji ne uključuje poznata ometala poput glazbe ili televizije. To ne vrijedi ako vas tiha glazba opušta dok učite

* Odredite vrijeme za učenje. Rutina je važna i s vremenom će vam biti lakše ako počnete učiti uvijek u isto vrijeme

RADNE NAVIKE SU VAŽNE PA SE VRIJEDI POTRUDITI OKO NJIH

* Zadatke morate pisati sami, a roditelje pitajte za savjet ako nešto ne razumijete. Ako vam se čini da je to dobra ideja i da nitko neće doznati da vam roditelji pomažu, već pri prvom samostalnom zadatku u školskoj klupi pokazat će se suprotno

* Vrijeme za učenje odredite tako da se ne kosi s drugim obavezama poput sportskih aktivnosti

* Ako možete, vikendom se odmarajte, a zadaću napišite u petak. Tako ćete se opustiti i napuniti baterije za idući školski tjedan

* I zadnje, ali važno pravilo: nemojte si dopustiti da zadaću za ponedjeljak pišete u nedjelju navečer, odnosno u zadnji čas

* Ne zaboravite da je važno imati naviku učenja, jer ćete u narednim godinama imati više predmeta i više zadaća, pa će vam biti samo teže ako ne usvojite radne navike

* Postoje dani kada nam se baš ne da raditi, ali ne brinite, svima je ponekad tako. Mislite na vikend kada ćete imati vremena za omiljene stvari ili kraj školske godine s dobrim ocjenama i nagradama za trud i uspjeh

Karnevalske zabave

Vrijeme je veselja, zabava, prela i karnevala. Isto kako se odrasli zabavljaju i vesele, možete se i vi organizirati, naravno u dogovoru s roditeljima, i napraviti za svoje prijatelje karnevalsku zabavu.

Ukoliko se vaši roditelji slože, vašu sobu možete pretvoriti u gusarsku pećinu s blagom, sobu strašnih maski ili cvjetnjak šarenih balona. Sami odaberite!

Gusarska pećina

Ako ti se najviše sviđaju gusarski motivi, prostor uredi u stilu tajne gusarske pećine s blagom.

Na velikom papiru smeđe boje nacrtaj mapu tajnog otoka s blagom koju ćeš objesiti na zid. Da bi mapa djelovala prastaro, kad se sve osuši malo je zgužvaj, te kasnije izravnavaj, a zatim zamoli nekog odraslog da svijećom spali njezine rubove. Stol prekrijte prugastim bijelo-plavim papirom te ga dekoriraj podmetačima za čaše i tanjure te karticama. Po stolu posloži i nekoliko začepljenih staklenih boca s porukama te školjke i morske zvijezde. Sobu ukrasi i drvenim škrinjama s »otetim blagom«, što možeš napraviti od obične kartonske kutije, obojene u smeđu boju. Kutiju napuni zgužvanim novinskim papirom, a na vrh posloži blago koje možeš napraviti od kartona koji ćeš izrezati i obliku kruga, te ga uviti u srebrnu ili zlatnu alu foliju. Također, možeš dodati i nekoliko velikih čaša ili zdjelica koje su isto umotane u foliju, a u njih stavi nakit.

Cvjetnjak šarenih balona

Ukoliko više voliš vesele boje i balone onda svoju sobu ukrasi vedrim i veselim bojama. Sobu možeš ukrasiti veselim maskama u obliku leptira, zvijezdica, prostor pretvori u maštoviti cvjetnjak od šarenih balona. Zamoli odrasle da ti pomognu, te ispod stropa preko cijelog prostora učvrste i isprepletu uzicu ili gotovu mrežicu, na koju ćete potom zajedničkim snagama objesiti što više balona zavezanih na uzice različitih dužina te mnoštvo dužih i kraćih traka izrezanih od krep papira. Balone nabacaj i po podu, primjerice po kutovima te ispod stola. Baloni i papirnate trake neka budu u veselim raznovrsnim bojama, primjerice: žutoj, zelenoj, ljubičastoj, crvenoj, ružičastoj, narančastoj i plavoj.

Stol za hranu i napitke prekrijte papirom u boji, te ga ukasite šarenim podmetačima, koje također možete izraditi sami, te karticama s imenima. Isto tako možete izraditi i šarene kape. Tanjuri i čaše od papira neka također budu u što više različitih boja te, da sve bude još luđe, veselije i raznobojnije, na stol stavite papirnate konfete, ili konfete u obliku zvijezdica.

Zamolite tatu da običnu žarulju zamijeni žaruljom u boji.

Hrckove vijesti

Hrckov Maskenbal

Dragi prijatelji ovim putem vas sve obavještavamo kako će se Hrckov maskenbal 2010. godine održati 13. veljače (subota) u Velikoj dvorani HKK »Bunjevačko kolo« u Subotici s početkom u 11 sati. O svim detaljima ćete biti obaviješteni u sljedećem broju Hrvatske riječi.

Klizanje na ledu

Kako saznajemo iz subotičkog Javnog komunalnog poduzeća »Stadion«, klizalište za građane, u koje spadate i vi, otvoreno je od ponedjeljka do četvrtka od 10 do 12 sati i od 17:30 do 19:30, a petkom od 10 do 12 i od 18:30 do 20:30. Vikendom možete na klizanje od 10 do 12, od 15 do 17, te subotom navečer od 19 do 21 sat, odnosno nedjeljom od 18 do 20 sati. Subotom od 22 do 24 sata je noćno klizanje uz disko glazbu, to je za malo starije. Cijena ulaznice za sve termine je 110 dinara za odrasle i 50 dinara za djecu. Ukoliko nemate klizaljke, možete ih iznajmiti na Stadionu malih sportova!

PRIČA O FOTOGRAFIJI

Piše: Zlatko Gorjanac

Fotografija koja je inspirirala ovaj tekst zabilježena je negdje na ovim njivama ispod sela, na kojima su u vremenu između dva velika svjetska rata svoje su mlade živote okončali Marija i Marin, nesretni ljubavnici čiju ćemo nesretnu ljubavnu priču i tragičan kraj ispričati.

Te 1932. godine u Beregu se zbilo događaj o kome se i danas nerijetko govori. Istinita je to priča o ljubavi *Marije Ivošev Đukine* i *Marina Sitarića*, čija je ljubav tragično završila, poput ljubavi Romea i Julije *William Shakespearea*. Marija je imala 18 godina, a Marin je bio nešto stariji. Voljeli su se i željeli se uzeti, ali roditelji djevojke su se tome protivili. Marin za njihovu Mariju nije bio dobar, iako je ona mislila drugačije, a roditelji su očekivali »bolju priliku«. Ovaj zaljubljeni par pokušao je sve i svašta kako bi smekšao tvrda srca Marijinih roditelja, ali uvijek su nailazili na negiranje i nerazumijevanje, te je njihovu ljubav prekrpio crni veo tuge, očaja i bezizlaznosti.

U SMRT ZBOG NERAZUMIJEVANJA

U to vrijeme, kada još nije bilo elektroničkih uređaja bez kojih danas ne možemo, mladi su više prijateljevali, družili se na igrankama i prelama, šetali krivudavim sokacima, susretali se, razmjenjivali lijepe riječi, a pjesma se čula sa svih strana. Poslije jedne igranke u kavani kod *Marina Aljmašca*, mladež se polako razilazila kućama. Među njima su bili i Marija Ivošev i Marin Sitarić, ali umjesto da odu svatko svojoj kući, produžili su prema njivama ispod sela. Ubrzo se tu dogodila tragedija koja je uznemirila sve mještane. Marin je metkom usmrtio svoju voljenu

Bereški Romeo i Julija

Mariju, a kada je htio pucati u sebe, metak se zaglavio u cijevi staroga pištolja. Tada je pokušao nožem presjeći vratne žile, ali to mu nikako nije uspijevalo. Onako krvav, uputio se kući i s očevom lovačkom puškom vratio se kod tijela svoje voljene Marije. Ubio je i sebe. Kako mladi nikako nisu dolazili svojim roditeljskim kućama, krenuše u potragu za njima. Idući za krvavim tragom, otac momka je pronašao dvoje mladih mrtve, jedno uz drugo. Tuga, jecaji i bol. Sve bi dali da se vrate nekoliko sati unazad, sve bi im dopustili, ali bilo je kasno. U Marinovom džepu pronađeno je oproštajno pismo gdje je pisalo kako on nije kriv za ovakvu sudbinu, zahvaljuje svojim roditeljima koji su ga othranili i pozdravlja svoje prijatelje. U nastavku piše, kako su oni zajednički otišli u smrt jer Marijini roditelji nisu imali volje da ona ode »na viru«, da uskoči kod njega. Na kraju pisma je molba da oboje budu pokopani u isti grob. Posljednja želja im je i ispunjena. Obje pogrebne povorke koje su krenule od Marijine i Marinove kuće susrele su se i sjedinjene zajedno produžile prema groblju.

Stariji danas govore kako su Marija i Marin bili mladi dobra srca, obo-

je vrijedni, crnomanjasti i lijepi. Njihovu sudbinu je opjevao i nepoznati pjesnik iz Berega stihovima koji se i danas spominju:

Kratak život, dugo govorenje, / ubi Marin Maru za voljenje. / Mile majke vince vi pravite / i na groblje nama donesite. / Na Mariju sadte karanfiju, / na Marina sadte rozmarina. / Oprosti im Bože sa nebesa / neka rastu na mrtvi tjelesa.

SLIČNOST S SHAKESPEAROVIM JUNACIMA

Velika je sličnost tragične ljubavi Marije i Marina i Romea i Julije. U Shakespeareovoj priči Romeo susreće Juliju na zabavi obitelji Kapuletti i između njih se rađa ljubav, ali i i mržnja njihovih obitelji. Pretpostavlja se kako su se Marija i Marin zaljubili na zabavi, odnosno na plesu, a i posljednju noć su proveli na plesu u kavani kod Marina Aljmašca. Shakespeareov se par ipak tajno vjenča pred svećenikom, što Marija i Marin nisu uspjeli, iako su molili Marijine roditelje. Juliju njezini otac i majka žele udati za Parisa, uglednog i bogatog mladića. Tako su i Marijini roditelji tražili »bolju priliku« za Mariju. Julija radije izabire smrt zbog vječne

ljubavi prema Romeu obećane pred Bogom, nego udaju za Parisa. Nažalost, smrt izabiru i Marija i Marin, kad već ne mogu biti vjenčani pred Bogom.

Fratr Lorenzo, želeći spriječiti tragediju, daje Juliji napitak koji bi je trebao uspavati, a Romeo šalje poruku kako je ona zapravo živa. Glasnik ne stiže Romeu na vrijeme reći istinu zbog epidemije kuge koja je izolirala grad. Romeo odlazi u grobnicu Kapulettija i shvativši da mu život bez Julije više nema smisla, ispija otrov i umire. Neposredno nakon toga budi se Julija i vidjevši pokraj sebe mrtva muža, uzima bodež i oduzima sebi život. Marin, vidjevši da se metak zaglavio u cijevi staroga pištolja, ne bira sredstvo, te je prvo nožem htio prerezati vratne žile, ali ne mogavši, ubija se iz očeve lovačke puške. Pred grobnicu nakon tragedije Romea i Julije dolaze ostali članovi dviju obitelji. Nad mrtvim tijelima njihove djece oni se mire, jer shvaćaju kako je uzrok tragedije njihova nerazumna mržnja koja je donijela golemu nesreću. Dvije pogrebne povorke susreću se u Beregu i sjedinjuju, a Mariju i Marina sahranjuju u isti grob. Roditelji nažalost tek tada shvaćaju kako su pogriješili, a njihova nerazumnost je donijela veliku nesreću.

Istinitu priču o Mariji i Marinu u knjizi »Bački Breg i njegovi žitelji« pribilježio je i novinar, kroničar i publicist *Milenko Beljanski*, koji je preminuo 1996. godine.

Puno je ovakvih, nažalost istinitih ljubavnih priča s tragičnim krajem na cijeloj zemljinoj lopti, a ljubav Marije i Marina će se, izgleda, spominjati sve dok bude i Berega sela. Osobito u ovim dugim, zimskim noćima. Taj je događaj neizbrisiv kamenčić mozaika povijesti ovog malenog sela i njegovih stanovnika.

Subotica-trans

SUBOTICA-TRANS obavještava cijenjene putnike na međunarodnoj autobusnoj liniji, Subotica – Zagreb, važe cijene prijevoza s nizom pogodnosti:

- djeca do 6 godina voze se besplatno
- djeca od 6 do 12 godina imaju popust 50% (cijena povratne karte iznosi 1.225 din.)
- studenti uz prikaz studentske legitimacije (koja se dobiva na autobusnoj stanici) uživaju popust od 20% (povratna karta je 3.332 din., a u jednom smjeru 1.960 din.)

POPUSTI VAŽE ISKLJUČIVO ZA IZRAVNU LINIJU OD SUBOTICE DO ZAGREBA U OBA SMJERA I VAŽE 30 DANA.

VAŠ SUBOTICA-TRANS

Tel.: 024/555-566

Snježni motivi

Subotica, 19. siječnja

Blef

Život često sliči partiji pokera, kaubojskoj kartaškoj igri u kojoj često pobjeđuje onaj koji najbolje blefira. Istina, za jak blef potreban je i dubok džep, jer se mora puno uložiti za zastrašivanje protivnika koji ima bolje karte u rukama. A što da rade oni koji nemaju niti dobre karte, niti dubok džep, a prinuđeni su blefirati cijeli svoj život...?

Poklade su!

Australian Open

Koje je godine održano prvo otvoreno prvenstvo Australije u tenisu?

Na kojoj se podlozi igrao turnir?

Koje je godine promijenjena podloga?

Tko je jedini tenisač koji je osvojio turnir na objema podlogama?

Kako se zovu dva glavna terena u Melbourne Parku?

Koje je godine Novak Đoković osvojio Australian Open?

Tko brani naslove u muškoj i ženskoj konkurenciji?

1905. godine
Na travi
1988. godine otkad se turnir igra na tvrdi podlozi
Švedanin Mats Wilander
Rod Laver Arena i Hisense Arena
2008. godine
Rafael Nadal i Serena Williams

Prije operacije pacijent je vrlo nervozan. Liječnik ga upita:

- Što vam je čovječe?
- Doktore, ovo mi je prva operacija!
- Zamislite, i meni je... - odgovori liječnik.

Došao pacijent poslije operacije i žali se liječniku:

- Doktore, ja sam kod vas došao operati krajnike, a vi ste mi izvadili i slijepo crijevo.
- Istina. Nakon prve operacije kolege su mi pljeskale na savršenom poslu, pa sam morao uraditi nešto na bis.

Žali se mladić svom liječniku:

- Svake noći sanjam djevojke koje mi trče u zagrljaj, a ja ih guram rukama od sebe!
- Pa što ja tu mogu pomoći? – upita liječnik.
- Polomite mi ruke, molim vas – zamoli skrušeno mladić.

NOGOMET

Izborna skupština NK Dinamo Sonta

SONTA – U srijedu, 13. siječnja, u maloj dvorani MZ Sonte održana je Izborna skupština mjesnog nogometnog kluba Dinamo. Izabrano je novih 19 članova Skupštine, a potom i novi Upravni odbor kluba, u koji je desetero članova birano iz redova članova Skupštine, a jedanaesti je predstavnik igrača *Branislav Andrašić ml.* Za predsjednika Skupštine jednoglasno je izabran dugogodišnji nogometaš Dinama, a potom i sportski djelatnik *Željko Vidaković*. Skupština je završena usvajanjem financijskoga izvješća i izvješća o radu za 2009. godinu. Nakon petnaestominutne pauze održana je i konstituirajuća sjednica Upravnoga odbora, na kojoj su izabrani i članci kluba. Novi-stari predsjednik je *Marinko Domic*, dopredsjednik *Razim Hasanbašić*, tajnik *Adam Domic* i rizničar *Ana Mihaljev*. Već za četvrtak, 21. siječnja, zakazana je iduća sjednica Upravnog odbora, na kojoj će se rješavati najhitnija pitanja, poput imenovanja trenera, početka priprema za proljetni dio ligaškoga natjecanja, te najvjerojatnije angažiranje novoga domara na stadionu. Na koncu, riješeno je da Dinamova nogometna škola bude organizator humanitarnog malonogometnog turnira, čiji će prihod biti uplaćen u fond za operaciju srca teško oboljele Sončanke *Vanje Pilipović*. Za nositelja aktivnosti u realizaciji ove akcije određen je voditelj Dinamove nogometne škole *Goran Matić*. Predsjednik Domic pozvao je nove članove UO-a na slogu, razumijevanje i rad u interesima kluba. »Planovi rada neće se puno razlikovati od dosadašnjih, kontinuitet moramo zadržati, jedino se nadam efikasnijem radu članova Upravnog odbora. Pred nama je proljetna polusezona, u kojoj namjeravamo nastaviti s pomlađivanjem prve ekipe, a u prvenstvu 2010/11. pokušat ćemo se plasirati u viši stupanj natjecanja«, rekao je predsjednik UO Marinko Domic.

Prvi put u povijesti Nogometnog kluba Dinamo Sonta u upravne strukture kluba birana je jedna žena, umirovljenica Ana Mihaljev. U mladim godinama, skupa sa sad već pokojnim suprugom, otišla je u Austriju »trbuhom za kruhom«. Nakon suprugove smrti i odlaska u mirovinu vratila se u Sontu.

»Sonta mi je oduvijek bila na prvom mjestu. Sada, kad je potrebno, pomognem i 'Šokadiji' čiji sam član, a evo, kako vidite, pomažem i sportašima. Primila sam se dužnosti rizničara i sa zadovoljstvom ću je obavljati, jer nikako ne mislim da se čovjek odlaskom u mirovinu mora odreći i volonterskoga rada u športu i kulturi«, rekla je Ana Mihaljev.

I. A.

VATERPOLO

Međunarodni prijateljski susret

SOMBOR – Vaterpolo klubovi iz Sombora i Baje pripremaju veliki hepening koji će se održati ovoga vikenda. Selekcije kadeta i seniora vaterpolo klubova »Polet« iz Sombora i »Šugovica« iz Baje odigrat će prijateljske susrete u subotu, 23. siječnja, u gradskom bazenu u Mostongi. Početak je u 16 sati, a u bazen najprije ulaze kadeti. Somborski vaterpolisti i plivači redovito posjećuju kolege iz bratskog grada Baje, a suradnja se ogleda i u razmjeni igrača između klubova. Ljetos je na gradskom štrandu organiziran vaterpolo turnir čiji su sudionici, pokraj »Spartaka« iz Subotice, »Vračara« iz Beograda i domaćeg »Poleta«, bili i gosti iz Mađarske, bajška »Šugovica«.

Z. G.

Tijesna pobjeda

SUBOTICA – Vaterpolisti Spartaka zabilježili su drugu prvenstvenu pobjedu svladavši momčad Proleter (10-9) na svom plivalištu u Dudovoj šumi. Tijesna pobjeda ostvarena je u dramatičnoj završnici kao plod propuštenog velikog vodstva nakon treće četvrtine susreta (8-4), a pobjednički gol postigao je Videc svojim trećim golom na utakmici.

ODBOJKA

Spartak uspješan na tri fronte

SUBOTICA – Pobjedom protiv nizozemske ekipe PND VC Weert (3-1 i 15-12 u »zlatnom setu«), odbojkašice Spartaka izborile su plasman u osminu finala GM Capital Challenge cupa u kojoj ih očekuje francuska ekipa Istres Quest Provence. Odličnom igrom »Golubice« su nadoknadile rezultatski manjak od 1-3 iz prvog duela, a potom nadvisile sebe i ostvarile jedan od najvećih uspjeha ženske subotičke odbojke. Umor od teškog susreta rezultirao je porazom na gostovanju kod Dinama u Pančevu (2-3), ali je ekipa trenera *Saše Nedeljkovića* i dalje zadržala drugu poziciju na tablici ženske Superlige, te je očekuje i nastavak natjecanja u kupu Srbije.

»Plasman u osminu finala Challenge kupa je najveći uspjeh ove generacije, a djevojke su pokazale kako mogu izdržati opterećenje jedne važne europske utakmice, u kojoj su prvo uspjele izjednačiti rezultat, a potom i slaviti u odlučujućem, 'zlatnom setu'. Presudni trenutak ovoga susreta je, po meni, bila naša odlična igra u četvrtom setu, kada smo uspjeli odličnim blokom i igrom u napadu posve nadigrati naše protivnice, ali i prisebnost u najvažnijim momentima odlučujućeg seta koji je odlučivao pobjednika«, kratko je prokomentirao trener Nedeljković veliki uspjeh svoje ekipe.

MALI NOGOMET

DSHV ugostio Hrvate iz Rumunjske

SUBOTICA – Nogometna sekcija DSHV-a organizirala je u petak, 15. siječnja, prigodno malonogometno druženje u kojemu su sudjelovale momčadi Hrvata iz Rumunjske, Szegeda i dvije postave domaćina. U prvom susretu sastale su se prva momčad DSHV-a i Hrvati iz Rumunjske, a domaćin i organizator uvjerljivo je slavio s 7-2, potom je uslijedio susret veteranskih momčadi Szegeda i DSHV-a, a pobjednik je i ovoga puta bio domaći sastav. Lijepo sportsko druženje predstavljalo je adekvatnu uvertiru kasnijeg cjelovečernjeg druženja na »Prelu mladih«, koje je održano iste večeri u restoranu KTC-a.

»U sportskom i kulturnom kontekstu u Suboticu smo došli na poziv DSHV-a, a našu momčad smo sastavili od igrača iz nekoliko sela u

Nama je dovoljno da znate za nas...

FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće

- Subotica, Karadordev put 2,

telefon (danonoćno): (024) 55-44-33

- Horgoš, Borisa Kidriča 7,

telefon (danonoćno): (024) 792-202

Raspored sprovoda i umrlice na

Internetu: www.funero.co.yue-mail: funero@funero.co.yu

Mogućnost odloženog plaćanja

kojima živi hrvatska manjina u Rumunjskoj (Ravnik, Vodnik, Karaševo, Lupak). Došli smo se družiti s našim prijateljima, kako na sportskom terenu, tako i na večernjem Prelu mladih, kazao je u kratkoj izjavi Slobodan Gera, igrač rumunjske momčadi.

Polufinale novogodišnjeg turnira

SUBOTICA – Ovoga vikenda u gradskoj Dvorani sportova igrat će se polufinalni susreti novogodišnjeg turnira u malom nogometu, a nakon odigranih susreta četvrtzavršnice svoje mjesto među najbolje četiri ekipe izborili su: Snack bar Bus, Vojput, Šeki enetrijer i Tas šped. Veliko finale turnira na programu je u nedjelju, 24. siječnja, s početkom u 18 sati.

Rezultati četvrtfinala: Snack bar Bus – Aurometal Peščara 5-1, Vojput – Slobodna zona Subotica 7-2, Šeki interijer - Neki novi klinci 8-3 i Tas šped – Superinfo Saller 4-0

ŽFK Spartak drugi na turniru u Bajmoku

BAJMOK – Proteklog vikenda u organizaciji Ženskog nogometnog kluba »Spartak« u Bajmoku je organiziran 4. međunarodni turnir u malom nogometu »Bajmok 2010«. U konkurenciji seniorki sudjelovalo je šest ekipa podijeljenih u dvije skupine. Za naslov pobjednika borili su se: Ravan grad (Sombor), Dunaujvaroš, Morahalom (Mađarska), Rubin (Mol) te domaća ekipa Spartaka, dok su u konkurenciji juniorki sudjelovale tri ekipe: Spartak, Ravan grad (Sombor) i Dunaujvaroš (Mađarska). Nakon međusobnih nadmetanja u juniorskoj konkurenciji prvo mjesto je pripalo gošćama iz Sombora koje su zabilježile pobjedu nad mađarskom ekipom i neodlučeno odigrale sa Spartakom. Druge su bile nogometašice Spartaka, dok je treće mjesto osvojila ekipa Dunaujvaroš.

RALLY DAKAR

Saghmeister osvojio 59. mjesto na rallyju Dakar

BUENOS AIRES – Jedini predstavnik Srbije na netom završenom rallyju Dakar, Subotičanin Gabor Saghmeister uspješno je završio na 59. mjestu. Najteži i najpoznatiji svjetski rally vožen je po bespućima Argentine i Čilea. Nakon prošlogodišnjeg debitantskog nastupa i plasmana na 89. mjesto, uspio je poboljšati rezultat za čitavih 30 mjesta i dostojno pokazati svoje vozačke vrijednosti.

HOKEJ

Spartak svladao Crvenu zvezdu

SUBOTICA – Golom Nikolića u posljednjim trenucima produžetka, Spartak je još jednom na svom klizalištu pobijedio momčad beogradske

Crvene zvezde (2-1) u natjecanju Prve hokej lige Srbije. Susret je odigran u utorak, 19. siječnja, pred oko 250 gledatelja.

KOŠARKA

Poraz na domaćem parketu

ČELAREVO – Košarkašice Spartaka poražene su od ekipe Čelareva (79-84) na svom terenu u gradskoj Dvorani sportova. Prevagu u ovom prvenstvenom susretu ženske Superlige donio je odličan šut gošći (11/30 za tri poena). Najefikasnija košarkašica kod domaće ekipe je bila Orozović s 31 postignutim poenom.

STOLNI TENIS

Koso i Mesaroš najbolji

BEOGRAD – Na proglašenju najboljih sportaša i sportskih djelatnika Zajednice željezničkih klubova Srbije STK Spartak iz Subotice dobio je dva izuzetna priznanja. Stolnotenisač Atila Koso je proglašen za najboljeg sportaša u 2009. godini, a Bela Mesaroš je nagrađen kao najbolji veteran u protekloj godini. Ove, 2010. godine Rusija će biti domaćin Europskog željezničarskog prvenstva u stolnom tenisu na kojemu će reprezentaciju Srbije u ulozi izbornika predvoditi Bela Mesaroš, dok će državne boje braniti i nekoliko igrača iz subotičkog prvoligaša.

POGLED S TRIBINA

Ivica, nogometaši i tenisači

Ono što je za tenisače Wimbledon, za skijaše je staza u Wengenu koja ima 80-ogodišnju tradiciju organiziranja ski utrka (duploW je čista simbolika op.a). Pred kraj profesionalne karijere *Goran Ivanišević* je postao kralj na najčuvjenijoj travi teniskog svijeta, a prošlog vikenda *Ivica Kostelić* je, samo mjesec dana nakon operacije koljena, pobijedio u slalomu na glasovitom snijegu švicarskog skijališta. Osnajući nogu tijekom rehabilitacije u Daruvarskim toplicama samo je on vjerovao da se može tako brzo vratiti na veliku scenu. Ali ne zaboravite, on je ipak, Kostelić.

Protoklog ligaškog vikenda u engleskom Premiershipu dogodio se jedan, hrvatske nogometne povijesti vrijedan trenutak. U susretu Tottenham i Hull, u plavoj majici domaćina svih 90 minuta odigrao je hrvatski trio *Modrić*, *Kranjčar* i *Čorluka*. Istina, zahvaljujući čudesnim obranama gostujućeg vratara rezultat je ostao neodlučen (0-0), ali je veliku pobjedu izborila kvaliteta hrvatskog nogometa zahvaljujući kojoj i jedna mala zemlja ima velike nogometaše koji skupa igraju u najjačoj svjetskoj ligi.

Prvo kolo Australian Opena donijelo je stopostotni učinak svih hrvatskih tenisača koji su izborili svoje mjesto u startnom ždrijebu prvoga Grand Slam turnira u 2010. godini. Od *Čilića*, *Ljubičića* i *Karlovića* se to i očekivalo, ali su kvalifikanti *Dodig* i *Veić* zbilja ugodno iznenadili svladavši renomiranije i bolje pozicioniranije suparnike *Ferreroa* i *Kollerera*. Bravo svima!

EP U RUKOMETU

Važna pobjeda na startu

Hrvatska muška rukometna reprezentacija pobjedom protiv Norveške (25-23) uspješno je započela nastup na Europskom prvenstvu u Austriji. Teško, kao i uvijek kada se igra protiv čvrstih Norvežana, igrači izbornika *Červara* su probijali protivničku obranu, ali su discipliniranom igrom, odličnim partijama *Drage Vukovića* (7 golova) i fantastičnim obranama *Mirka Alilovića* (18 obrana) na koncu uspjeli pobjednički privesti susret kraju. Jedna posve nova hrvatska reprezentacija (*Gojun*, *Kopljarić*, *Čarapina*, *Mataija*, *Bičanić*, *Musa*), uz provjerene igrače *Balića*, *Vorija*, *Zrnića*, *Štrleka*, *Čupića* i *Duvnjaka* pokazala je snagu i kvalitetu hrvatskog rukometa predvođenu najtrofejnijim hrvatskim stručnjakom Linom Červarom.

Skupina A: 1. kolo (utorak 19. siječnja) Hrvatska – Norveška 25-23, Rusija – Ukrajina 37-33, 2. kolo (četvrtak 21. siječnja) Hrvatska – Ukrajina, Norveška – Rusija, 3. kolo (subota 23. siječnja) Hrvatska – Rusija, Ukrajina – Norveška

Reprezentacija Srbije je u svom prvom nastupu na EP odigrala neodlučeno protiv Islanda (29-29) u susretu skupine B.

Prve tri momčadi iz skupine A izborit će plasman u drugi krug natjecanja, u kojemu se križaju sa skupinom B i skupa čine novu skupinu (E) od 6 momčadi koje će se boriti za prva dva mjesta i plasman u polufinale. U drugi krug se prenose bodovi osvojeni samo protiv momčadi koje su izborile plasman u nastavak natjecanja.

KOŠARKA

Težak poraz Cibone

Veliki uspjeh i prolaz među 16 najboljih klubova Europe koštao je Cibonu teškog poraza na gostovanju kod FMP-a (95-71) u 16. kolu regionalne NLB lige. No, »vukovi« su zadržali čelnu poziciju na ljestvici, a čekaju ih susreti protiv Domžala u gostima (20. siječnja) i domaći susret protiv Hemofarma (24. siječnja). Ždrijeb Eurolige donio je, prema krutim pravilima (ne mogu se sasatati ekipe koje su bile skupa u prvom krugu i ne može biti više od dva predstavnika jedne zemlje), očekivane suparnike u nastavku natjecanja za plasman na Final Four, pa su se u skupini H pokraj Cibone našle još momčadi Olimpiacos, Himkia i Caja Laboral.

HOKEJ

Alba bolja od Medveščaka

Mađarski predstavnik u EBEL ligi Alba Volan svladao je Medveščak (3-1) u 45. kolu regionalne košarkaške lige i za jedan bod preskočio Zagrepčane na prvenstvenoj tablici. »Medvjedi« su trenutačno na sedmom mjestu s 47 osvojenih bodova, a sljedeći susret igraju u petak, 22. siječnja, na gostovanju kod Red Bull Salzburga.

NOGOMET

Bilić se obratio novinarima

Na prvoj ovogodišnjoj pressici izbornik hrvatske nogometne reprezentacije *Slaven Bilić* iznio je dojmove s male njemačke turneje, na kojoj je posmatrao nekoliko hrvatskih nogometaša koji igraju u Bundesligi. Posebno je ukazao na dva imena – *Ivicu Banovića* (Freiburg) i *Borisa Vukčevića* (Hoffenheim), uz konstantne vrijednosti *Olića*, *Pranjića* (Bayern), *Petrića* (HSV) i *Šimunića* (Hoffenheim), a najavljen je i potencijalni prijateljski susret protiv Belgije u ožujku.

TENIS

Ljubičić – Karlović u trećem kolu

Pobjedama protiv *Golubjeva* (6-3, 2-6, 6-3, 6-2), odnosno *Benneteaua* (2-6, 6-1, 6-2, 6-3), hrvatski tenisači *Ivan Ljubičić* i *Ivo Karlović* izborili su međusobni susret u 3. kolu Australian Opena, što znači da će hrvatski tenis imati barem jednog predstavnika među 16 najboljih. Bit će to njihov tek drugi međusobni susret, a u prvom je prije pet godina u Nottinghamu slavio Karlović.

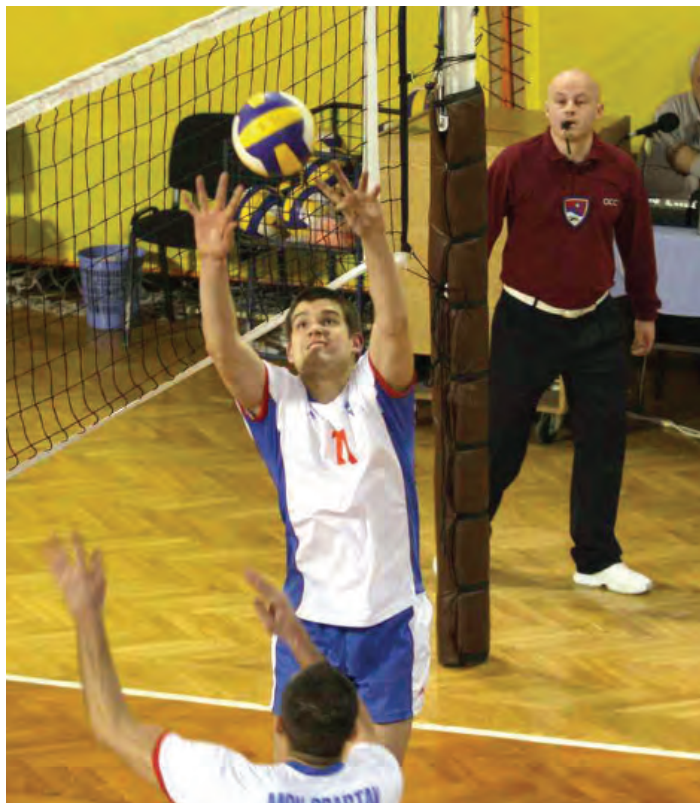
Talentirani brat

Muška i ženska ekipa odbojka Subotice, poslije godina stagnacije, ponovno se vraća na velika vrata domaćeg, ali i međunarodnog odbojkaškog sporta. Prva ekipa ŽOK Spartaka izborila je plasman među 16 najboljih europskih momčadi koje se bore za naslov Challenge cupa i trenutačno zauzima drugo mjesto u Superligi, dok se muška momčad bez poraza nalazi na prvom mjestu Druge lige i navješćuje realne šanse za povratak u viši rang ligaškog natjecanja. *Boris*, član prve muške postave, i *Bojana Fačol*, igračica druge ženske ekipe, u ovom trenutku su jedinstveni subotički odbojkaški par brata i sestre koji uspješno nastupaju u svojim ekipama i zajedno predstavljaju lijepu budućnost odbojke u Subotici.

»Devet uzastopnih pobjeda u natjecanju Druge lige, uz pobjedu protiv Petrovaradina u derbi susretu dvije dotad neporažene momčadi, donijele su nam jesenski naslov i startnu poziciju pred nastavak prvenstva koncem sljedećeg mjeseca. U momčad se na početku prvenstva vratilo nekoliko igrača i uz veliki trud i stručni angažman našeg trenera *Gorana Ilića* uspjeli smo se uigrati i zaigrati na razini povratka u viši rang natjecanja. Istina, na početku prvenstva glavni cilj je bila stabilizacija situacije u klubu i stvaranje nove momčadi, a nakon prvih rezultata se vidjelo kako je ekipa spremna za ozbiljnije rezultate. Pobjeda protiv Petrovaradina, kada smo uspjeli 'preokrenuti' 0-2 do konačnih 3-2, potvrdila je snagu momčadi i opravdanost namjere da se izbori plasman u Prvu ligu«, pojasnio je situaciju u muškom klubu Boris Fačol.

TEHNIČAR PEDAGOG

»Igram na svom starom mjestu tehničara i moja osnovna zadaća je razigrati sve članove postave koja, izuzev par starijih igrača, po svojoj mladosti ima prosjek od 19-20 godina. Zbog obveza na Fakultetu za sport i fizičku kulturu, gdje studiram u Novom Sadu, ponekad mi ih je teško uskladiti s redovi-

i sestra

Odbojka

Zanimljivo je spomenuti kako se Bojana, iako po godinama mlađa, prva počela aktivno baviti odbojkom, a zatim je i njen stariji brat Boris s nogometne trave odlučio preći na parket i započeti svoju odbojkašku priču.

tim treninzima, ali uvijek uspijem odraditi barem tri treninga tjedno s ekipom, plus po koji trening u Novom Sadu s momčadi 'AS', na čijim treninzima ponekad gostujem. Želio bih biti uspješan na oba 'fronta', te uz diplomu sportskog pedagoga u budućnosti igrati prvo u Prvoj ligi, a potom i u Superligi, gdje je i mjesto OK Spartaku«, zaključio je Boris i riječ prepustio svoj mlađoj sestri Bojani.

NAJVEĆA ŽELJA – PRVA EKIPA

»Pod stručnim nadzorom trenera *Zorana Molnara* svakodnevno treniram i igram za drugu ekipu ŽOK Spartaka, koja se natječe u Drugoj ligi. Igram, kao i moj brat, na poziciji tehničara, što je također oduvijek moja osnovna pozicija u timu. Prema riječima stručnjaka imam 'mekane prste' i dobru tehniku, a trebala bih poraditi na boljoj igri u bloku«, ukratko je rezimirala svoj igrački profil Bojana Fačol i nastavila.

»Odlične igre naše prve ekipe, koju redovito gledam na svim domaćim susretima, predstavljaju veliki motiv i podstrek za još bolji rad na treningu i nastupe na utakmicama druge ekipe u kojoj igram. Moja velika želja je prelazak u redove prve ekipe, a željela bih ove godine ući u državnu kadetsku reprezentaciju. Pohađam drugi razred Građevinske škole i uspijevam uskladiti sve školske i odbojkaške obveze, iako je to ponekad malo teže, jer moram puno učiti, ali i mnogo trenirati. Nema baš previše slobodnog vremena, preko tjedna su škola i treninzi, a vikendom ligaški susreti, ali uspijem ponekad malo izaći s svojim drugaricama, uz konstantno dopisivanje i komunikaciju na internetu. No, nije mi teško jer zbilja mnogo volim odbojku i željela bih jednog dana postati i profesionalna igračica. Naravno, uz sport ne bih željela zapostaviti ni naobrazbu i nakon svršetka srednje škole i ja, poput mog brata, namjeravam upisati Fakultet za sport i fizičku kulturu i još jače povezati svoju ljubav prema sportu.

PETAK
22.1.2010.

05.50 - Najava programa
 05.55 - Trenutak spoznaje
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 - Vijesti
 07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.35 - Vijesti
 07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
 09.08 - Dolina sunca
 09.54 - Vijesti iz kulture
 10.00 - Vijesti
 10.10 - Glavni nacist - Herman Göring, serija
 11.05 - Čudesni spas: Eksplozija u Brightonu, dokumentarne serije
 12.00 - Dnevnik
 12.30 - Oprezno s anđelom
 13.20 - McLeodove kćeri 4, serija
 14.10 - Vijesti s prijevodom za gluhe
 14.40 - Glas domovine
 15.05 - Drugo mišljenje
 15.35 - Znanstvena petica
 16.10 - Hrvatska uživo
 16.20 - Hrvatska uživo
 17.50 - Iza ekrana
 18.20 - Kod Ane
 18.35 - Dolina sunca
 19.30 - Dnevnik
 20.10 - Obračun kod OK Corrala, američki film
 22.10 - Lica nacije
 23.05 - Vijesti
 23.20 - Poslovne vijesti
 23.25 - Vijesti iz kulture
 23.35 - Drugi red partera, emisija o kazalištu
 00.30 - Zvezdane staze: Voyager 6, serija
 01.15 - Zigzag, američki film
 02.55 - Vip Music Club LP
 05.05 - Oprezno s anđelom

06.45 - Najava programa
 06.50 - Žderonja, crtana serija
 07.10 - Nove pustolovine Jure iz džungle, serija
 07.35 - TV vrtić:
 -- -- - Život u obitelji voden konja: Afrika
 -- -- - Vitaminix: Voda
 -- -- - Cipelice lualice: Kazalište iza scene
 -- -- - Mali crveni trakotor: Mr. Big
 08.10 - Dexterov laboratorij, crtana serija
 08.35 - Tracy Beaker, serija za djecu
 09.00 - Gem, set, meč - serija za djecu
 09.25 - Vip Music Club
 10.00 - Prijenos sjednice

Hrvatskog sabora
 11.20 - Kitzühel: Svjetski ski jaški kup (M) - superG
 12.25 - Prijenos sjednice Hrvatskog sabora
 13.30 - Prijatelji 8, serija
 13.50 - Happy Hour, humori stična serija
 14.10 - Ksenia - princeza ratni ca 6, serija
 14.50 - Kod Ane
 15.05 - Puni krug
 15.20 - Izazovi: Pseći najbolji prijatelj, grčki dokumentarni film za mlade
 15.35 - TV vrtić:
 -- -- - Život u obitelji voden konja
 -- -- - Vitaminix
 -- -- - Cipelice lualice
 -- -- - Mali crveni traktor
 16.15 - Zvezdane staze: Voyager 6, serija
 17.05 - Drugi red partera, emisija o kazalištu
 18.00 - Vijesti na Drugom
 18.20 - Županijska panorama
 18.50 - Vip Music Club
 19.25 - Doctor Who 1, serija za mlade
 20.15 - Čarolija 10, serija
 21.10 - Naši životi: Najveći dječak na svijetu, dokumentarna serija
 22.05 - Vijesti na Drugom
 22.20 - Krivnja i nevinost, mini-serija
 23.55 - Massimo & Big Band, koncert iz KD V. Lisinskog
 23.55 - Massimo & Big Band, koncert iz KD V. Lisinskog
 01.10 - Kraj programa

07.30 Jackie Chan
 07.55 Pocoyo, crtana serija
 08.15 Ezo TV, tarot show
 09.55 Tata i zetovi, serija
 10.25 Naši najbolji dani, serija
 11.25 Navy CIS, serija
 12.25 IN magazin
 13.15 Naša mala klinika, serija
 14.15 Provjereno, magazin
 15.15 H2O: Posljednji premijer 2, igrani film
 17.00 Vijesti Nove TV
 17.25 Naša mala klinika, serija
 18.25 IN magazin
 19.15 Dnevnik Nove TV
 20.00 Smrtonosna igra, film
 21.50 Anakonda: Lov na krvavu orhideju, igrani film
 23.40 Vatrene oluje: Pakao, igrani film
 01.25 Vidoviti Milan, show
 02.25 Vatomet taštine, film
 04.25 Uljez, igrani film
 06.00 IN magazin
 06.45 Kraj programa

07.30 Pink Panther
 07.45 Miffy, animirana serija
 08.05 Princ iz Bel-Aira, humoristična serija
 08.30 Pod istim krovom, humoristična serija
 09.20 Astro show, emisija
 11.25 Dadjilja, serija
 11.50 Malcolm u sredini, humoristična serija
 12.20 Kralj Queensa, serija
 12.45 Ekkluziv, magazin
 13.00 Večera za 5
 13.55 Tajna čokolade
 14.45 Heroji iz strasti, serija (dvije epizode)
 16.20 Princ iz Bel-Aira, humoristična serija
 16.45 Pod istim krovom, humoristična serija
 17.10 Dadjilja, serija
 17.35 Malcolm u sredini, humoristična serija
 18.05 Kralj Queensa, humoristična serija
 18.30 Vijesti, emisija
 18.55 Ekkluziv, magazin
 19.05 Večera za 5
 20.00 Specijalne postrojbe, igrani film, akcijski
 21.35 Tajna postrojba, film
 23.25 Vijesti
 23.35 Robocop, igrani film
 01.15 Specijalne postrojbe, film
 02.50 Astro show, emisija

SUBOTA
23.1.2010.

06.40 - Najava programa
 07.00 - Znanstvena petica
 07.30 - Iza ekrana
 08.00 - Vijesti
 08.15 - Kinoteka - ciklus kla sičnog vesterna: Čovjek sa zapada, film
 09.50 - Skica za portret
 10.00 - Vijesti
 10.10 - Vijesti iz kulture
 10.15 - Kućni ljubimci
 10.50 - Veterani mira
 11.55 - Pastel
 12.00 - Dnevnik
 12.30 - Oprezno s anđelom
 13.20 - Prizma, multinacionalni magazin
 14.05 - Duhovni izazovi
 14.35 - Reporter: Auschwitz jesen, serija
 15.45 - Euromagazin
 16.20 - Vijesti
 16.30 - Kulturna baština: Novigrad
 16.45 - Gorski kotar: Goranska jesen, serija
 17.20 - Eko zona
 17.50 - Svirci moji, emisija
 18.40 - Luda kuća 5, serija

19.15 - LOTO 7/39
 19.30 - Dnevnik
 20.10 - Evergreen (3.)
 22.05 - Vijesti
 22.30 - Filmski vikend Leonarda DiCapria: Bande New Yorka, film
 01.10 - Filmski maraton: Ostati na mjestu, film
 02.35 - Filmski maraton: Coronado, film
 04.00 - Reporter: Auschwitz
 05.05 - Oprezno s anđelom

07.05 - Najava programa
 07.10 - Vrijeme je za Disneyja: 101 dalmatinac
 07.35 - Vrijeme je za Disneyja: Legenda o Tarzanu
 08.00 - Danica
 08.05 - Ninin kutak
 08.10 - Čarobna ploča
 08.25 - Izazovi: Pseći najbolji prijatelj
 08.40 - Navrh jezika
 08.50 - Kokice
 09.15 - Briljanteen
 10.00 - Cortina d'Ampezzo: Svjetski ski jaški kup za žene - spust
 11.00 - Sportski program
 11.20 - Kitzühel: svjetski ski jaški kup za muške: spust
 12.40 - Hrvatski pisci na TV ekranu - A.Kovačić: U registraturi
 13.45 - Auto-magazin
 14.15 - 4 zida
 14.50 - Novi istraživači s Olivierom Aubertom - Iznad horizonta, serija
 15.45 - Kimberly, film
 17.30 - Rukomet, EP (M) - emisija uoči utakmice
 18.00 - Rukomet, EP (M): Hrvatska - Rusija, prijenos
 19.45 - Rukomet, EP (M) - emisija uoči utakmice
 20.05 - City Hunter, film
 21.45 - Sportske vijesti
 22.00 - Dobre namjere, serija
 22.50 - Noć u kazalištu: Suzanin dnevnik
 23.12 - Noć u kazalištu: Krhotine
 00.00 - Garaža
 00.30 - Kraj programa

07.10 Ezo TV, tarot show
 09.10 Bumba, crtana serija
 09.25 Superheroj Spiderman, crtana serija
 09.50 Graditelj Bob, serija
 10.05 Winx, crtana serija
 10.30 Dora istražuje, serija

HRT1 NEDJELJA, 24.1.2010., 23.00
FILMSKI VIKEND LEONARDA DICAPRIA
ŽAL - američki film
(THE BEACH, 2000.)

Pustolovna drama. Mladi Amerikanac Richard (L. DiCaprio) putuje jugoistočnom Azijom i zaustavi se na kratko u Bangkoku. U opskurnom hotelu u kojem je odsjeo upoznaje ekscentričnog Daffyja (R. Carlyle) koji mu otkrije da se na jednom od tajlandskih otoka krije prekrasna plaža na kojoj se živi kao u raju. Richard sutradan na vratima sobe pronade Daffyjev zemljovid do tajanstvenog otoka, ali

10:55 Tko je Samantha?, serija
 11:25 U sedmom nebu, serija
 12:25 Smallville, serija
 13:25 Vatrene oluje: Pakao, igrani film
 15:15 Titanic: Duh morskih dubina, film
 17:00 Vijesti
 17:10 Nad lipom 35, show
 18:10 Lud, zbunjen, normalan, serija
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:00 Sad je dosta, igrani film
 22:05 Traži se heroj, film
 23:45 Slučajno ubojstvo, film
 01:25 Vidoviti Milan, tarot show
 02:25 Zdrpi i briši, igrani film
 04:05 Vrhunac u Ohio, film
 05:35 Sad je dosta, igrani film
 07:25 Kraj programa

07.30 Heroji iz strasti, serija (dvije epizode)
 09.00 Pink Panther, serija
 09.10 Astro Boy, crtana serija
 10.00 Miffy, animirana serija
 10.55 Tajna čokolade
 11.55 Skrivenne poruke, humoristična serija
 12.20 3 ninje, igrani film, akcijska komedija
 13.55 Živjeti san, igrani film, sportska drama
 15.55 Premier liga: Manchester United - Hull City, prijenos
 18.00 Zvijezde Ekstra: 20 najčudnijih ljubavnih priča (1. dio)
 18.30 Vijesti
 19.10 Discovery: Dubai - grad čuda, film
 20.00 Najbolji tim, igrani film, sportska drama
 22.05 Cijena straha, igrani film, triler
 00.05 44 minute: Pucnjava u

otkriva da je Daffy počinio samoubojstvo. Udruživši se s francuskim ljubavnim parom, Françoise (V. Ledoyen) i Čtienneom (G. Canet) iz susjedne hotelske sobe, Richard krene put otoka. Nakon napornog puta troje mladih napokon stignu na očaravajuću plažu shvativši da je otok naseljen. Na otoku žive dvije

skupine ljudi: beskrupulozni uzgajivači marihuane i radišni pacifisti koje vodi zagonetna Sal (T. Swinton)...
Uloge: Leonardo DiCaprio, Tilda Swinton, Virginie Ledoyen, Guillaume Canet, Paterson Joseph, Robert Carlyle
Scenarist: John Hodge
Redatelj: Danny Boyle

Hollywoodu, igrani film, kriminalistički
01.30 Tajna postrojba, igrani film, akcijski

NEDJELJA
24.1.2010.

HRT 1

05.45 - Najava programa
05.50 - Eko zona
06.20 - Glas domovine
07.00 - Euromagazin
07.30 - Duhovni izazovi
08.00 - Vijesti
08.10 - U Verdi u Scali pod ravnanjem Daniela Barrenboima
09.25 - Opera box
10.00 - Vijesti
10.20 - Monk 5, serija
11.05 - Monk 5, serija
12.00 - Dnevnik
12.30 - Plodovi zemlje
13.25 - Split: More
14.00 - Nedjeljom u dva
15.05 - Mir i dobro
15.40 - Vijesti
15.55 - Turner i Hooch, američki film
17.35 - Lijepom našom: Poličnik (1/2)
18.35 - U istom loncu, kulinarski show
19.15 - LOTO 6/45
19.30 - Dnevnik
20.10 - Tko želi biti milijunaš?, kviz
21.10 - Odmori se, zasluži si 4 - TV serija
22.00 - Paralele
22.35 - Vijesti
22.50 - Vijesti iz kulture
23.00 - Filmski vikend
Leonarda DiCapria: Žal, američki film
01.00 - Monk 5, serija
01.45 - Monk 5, serija
02.30 - Fotografija u Hrvatskoj

02.45 - Lijepom našom: Poličnik (1/2)
03.40 - U istom loncu, kulinarski show
04.20 - Plodovi zemlje
05.10 - Split: More

HRT 2

06.30 - San o slavi, serija za djecu
06.55 - Zubičvila, britanski animirani film
08.25 - Prijatelji (zadnji premijerni)
09.20 - Cortina d'Ampezzo: Svjetski skijaški kup za žene - veleslalom, 1. vožnja
10.20 - Kitzühel: svjetski ski jaški kup za muške: slalom, 1. vožnja
11.20 - Biblija
11.30 - Velika Gorica: Misa, prijenos
12.30 - Cortina d'Ampezzo: Svjetski skijaški kup za žene - veleslalom, 2. vožnja
13.40 - Kitzühel: svjetski ski jaški kup za muške: slalom, 2. vožnja
14.45 - Igrani film (strani)
16.00 - Olimp - emisija
19.35 - Garaža
20.10 - Upravo vjenčani, američki film
21.45 - Sportske vijesti
22.00 - Dobre namjere, serija
22.50 - Nove avanture stare Christine 3, serija
23.15 - Vrijeme je za jazz: Juvavum Brass Featuring James Morrison, Međunarodni dani jazz (2. dio)

nova

07.55 Bumba, crtana serija
08.10 Superheroj Spiderman, crtana serija
08.35 Graditelj Bob, serija
08.50 Winx, crtana serija
09.15 Dora istražuje, serija
09.40 Tko je Samantha?, serija
10.10 Ulica sjećanja, serija
11.10 Automotiv, auto-moto magazin
11.40 Novac, magazin
12.10 Eli Stone, serija
13.10 Kevin Hill, serija
15.10 Teksaška pravila, film
17.00 Vijesti Nove TV
17.10 San za životom, film
19.15 Dnevnik Nove TV
20.00 Nad lipom 35, show
21.00 U zmajevom gnijezdu, igrani film
22.40 Red Carpet, showbiz magazin

00.00 Televizijska posla, serija
00.30 Zdrpi i briši, igrani film
02.10 Smrtonosni Twister, igrani film
03.40 Teksaška pravila, film
05.10 Red Carpet, showbiz magazin
06.30 Kraj programa
RTL Televizija

RTL

07.15 Zvijezde Ekstra: 20 najčudnijih ljubavnih veza (1. dio), emisija
07.35 Grupna terapija, serija
08.05 Pink Panther, serija
08.15 Astro Boy, crtana serija
09.00 Miffy, animirana serija
10.00 Najbolje godine, serija (dvije epizode)
10.50 Jedna od dečki, serija
11.20 Bibin svijet, serija
12.00 Autoškola, film, komedija
13.30 Vrijeme leptira, igrani film, drama
15.05 Cijena straha, igrani film, triler
17.05 Odred za čistoću, dokumentarna emisija
17.35 Jezikova juha, show
18.30 Vijesti
19.15 Ekkluziv, magazin
20.00 Crna vjetrenjača, igrani film, triler
21.45 CSI: Miami, kriminalistička serija
22.40 Lovac i ubojica, igrani film, triler
00.35 Autoškola, igrani film, komedija

PONEDJELJAK
25.1.2010.

HRT 1

05.40 - Najava programa
05.45 - Mir i dobro
06.15 - Drugo mišljenje
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
07.05 - Vijesti
07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
07.35 - Vijesti
07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
09.10 - Dolina sunca
10.00 - Vijesti
10.10 - Vijesti iz kulture
10.15 - Metropolis 1, serija
11.10 - Treća dob, emisija za umirovljenike
12.00 - Dnevnik
12.30 - Oprezno s anđelom
13.20 - McLeodove kćeri 4, serija
14.10 - Vijesti s prijevodom za gluhe
14.40 - Normalan život, emisija o osobama s invaliditetom
15.35 - Mijenjam svijet: Roda

16.10 - Hrvatska uživo
17.40 - Najslabija karika, kviz
18.20 - Kod Ane
18.35 - Dolina sunca, serija
19.30 - Dnevnik
20.10 - Film
21.55 - Potrošački kod
22.35 - Otvoreno
23.30 - Vijesti
23.45 - Poslovne vijesti
23.50 - Vijesti iz kulture
00.00 - Na rubu znanosti: Nevidljivi Svemir Harrya Oldfielda
00.55 - Zvezdane staze: Voyager 6, serija
01.40 - Ksena - princeza ratnica 6, serija
02.25 - Dr. House 5, serija
03.10 - U tuđoj koži 2, serija
03.55 - Skica za portret
04.05 - Mijenjam svijet: Roda
04.35 - Potrošački kod
05.05 - Oprezno s anđelom, telenovela

HRT 2

06.45 - Najava programa
06.50 - Žderonja, crtana serija
07.10 - Nove pustolovine Jure iz džungle, crtana serija
07.35 - TV vrtić:
-- -- - Nogalo: Nogalomatik
-- -- - Vitaminix: Mahunarke
-- -- - Braća Koale: Noa se prehladio
07.55 - Čarobna ploča 2 (9.)
08.10 - Dexterov laboratorij, crtana serija
08.35 - Tracy Beaker, serija za djecu
09.00 - Gem, set, meč - serija za djecu
09.25 - Vip Music Club
10.00 - Ally McBeal 5, serija
10.45 - Evergreen (3.)
12.35 - Dokumentarni film/emisija
13.30 - Prijatelji 8, humoristična serija
13.50 - Happy Hour, humoristična serija
14.10 - Ksena - princeza ratnica 6, serija
14.50 - Kod Ane
15.05 - U zdravom tijelu zdrav duh (4/6)
15.20 - Boli glava (4/6)
15.35 - TV vrtić:
-- -- - Nogalo
-- -- - Vitaminix
-- -- - Braća koale
15.55 - Čarobna ploča 2
16.15 - Zvezdane staze: Voyager 6, serija
17.05 - Na rubu znanosti: Nevidljivi Svemir Harrya Oldfielda
18.00 - Vijesti na Drugom
18.20 - Županijska panorama
18.50 - Vip Music Club
19.25 - Doctor Who 1, serija

za mlade

20.15 - TV Bingo Show
21.10 - Bitange i princeze 5, serija
21.50 - Vijesti na Drugom
22.05 - Dr. House 5, serija
22.55 - Ničiji sin, hrvatski film
00.35 - U tuđoj koži 2, serija
01.20 - Kraj programa

nova

07.30 Jackie Chan, serija
07.55 Pocoyo, crtana serija
08.15 Ezo TV, tarot show
09.50 Tata i zetovi, serija
10.20 Naši najbolji dani, serija
11.20 Zakon brojeva, serija
12.20 IN magazin
13.10 Naša mala klinika, serija
14.10 Najbolje godine, serija
15.10 U zmajevom gnijezdu, igrani film
17.00 Vijesti Nove TV
17.25 Naša mala klinika, serija
18.25 IN magazin
19.15 Dnevnik Nove TV
20.00 Najbolje godine, serija
21.00 Ninja s Beverly Hillsa, igrani film
22.45 Vijesti
23.00 Zakon brojeva, serija
00.00 Seinfeld, serija
00.30 Post mortem, serija
01.30 Ezo TV, tarot show
02.30 Traži se heroj, film
04.00 Dokaz zločina, serija
04.45 Zakon brojeva, serija
05.30 Post mortem, serija
06.15 Seinfeld, serija
06.40 IN magazin
07.15 Kraj programa

RTL

06.55 Pink Panther, serija
07.10 Miffy, animirana serija
07.25 Princ iz Bel-Aira, humoristična serija
07.55 Pod istim krovom, humoristična serija
08.40 Astro show, emisija
10.45 Dadilja, humoristična serija
11.15 Malcolm u sredini, humoristična serija
11.40 Kralj Queensa, humoristična serija
12.10 Ekkluziv, magazin
13.00 Večera za 5, lifestyle emisija (dvije epizode)
13.55 Tajna čokolade
14.45 Heroji iz strasti, serija (dvije epizode)
16.20 Princ iz Bel-Aira, humoristična serija
16.45 Pod istim krovom, humoristična serija
17.10 Dadilja, serija
17.35 Malcolm u sredini, humoristična serija

18.05 Kralj Queensa, humori
stična serija
18.30 Vijesti, emisija
18.55 Ekkluziv, magazin
19.05 Večera za 5, lifestyle
emisija (dvije epizode)
20.00 Delta Force 2, igrani
film, akcijski
21.45 Zmajeva igra smrti,
igrani film, akcijski
23.40 Vijesti, emisija
23.50 Crna vjetrenjača, igrani
film, triler
01.35 Astro show, emisija

**UTORAK
26.1.2010.**

HRT 1
05.50 - Najava programa
05.55 - Normalan život,
emisija o osobama s
invaliditetom
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
07.05 - Vijesti
07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
07.35 - Vijesti
07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
08.35 - Vijesti
09.10 - Dolina sunca
10.00 - Vijesti
10.10 - Vijesti iz kulture
10.15 - Metropolis 1, serija
11.10 - Danny na moru 2,
serija
11.40 - Kulturna baština:
Novigrad
12.00 - Dnevnik
12.30 - Oprezno s anđelom
13.20 - McLeodove kćeri 4,
serija
14.10 - Vijesti s prijevodom
za gluhe
14.40 - Među nama
15.35 - Bla'ske munde, emisi-
ja pučke i predajne
kulture
16.10 - Hrvatska uživo
16.20 - Hrvatska uživo
17.40 - Najslabija karika, kviz
18.20 - Kod Ane
18.35 - Dolina sunca
19.30 - Dnevnik
20.10 - Globalno sijelo
20.45 - Ribar ribi grize rep,
dokumentarna serija
21.20 - Poslovni klub
22.00 - Otvoreno
22.55 - Vijesti
23.10 - Poslovne vijesti
23.25 - Drugi format
00.20 - Zvezdane staze:
Voyager 6, serija
01.05 - Ksena - princeza
ratnica 6, serija
01.50 - Zakon i red: Odjel za
žrtve 9, serija
02.35 - U tuđoj koži 2, serija
03.20 - Danny na moru 2,
dokumentarna serija
03.50 - Skica za portret
04.05 - Globalno sijelo

04.35 - Poslovni klub
05.05 - Oprezno s anđelom
HRT 2
06.45 - Najava programa
06.50 - Žderonja, crtana serija
07.10 - Nove pustolovine Jure
iz džungle, crtana serija
07.35 - TV vrtić:
-- -- - Danica: Danica i dabar
-- -- - Gusarske priče: Oklada
-- -- - Matylida: Jutarnje
kukurijekanje
-- -- - Profesor Baltazar:
Vatrogasna priča
08.10 - Dexterov laboratorij,
crtana serija
08.35 - Tracy Beaker,
serija za djecu
09.00 - Gem, set, meč -
serija za djecu
09.25 - Vip Music Club
10.00 - Ally McBeal 5, serija
10.45 - Dreamrider, film
12.20 - Dokuteka - Koraci
13.15 - Prijatelji 8, serija
13.35 - Happy Hour, serija
13.55 - Ksena - princeza ratni-
ca 6, serija
14.35 - Kod Ane
14.50 - Koga briga
15.20 - TV vrtić:
-- -- - Danica
-- -- - Gusarske priče
-- -- - Matylida
-- -- - Profesor Baltazar
16.00 - Zvezdane staze:
Voyager 6, serija
16.45 - Drugi format
17.35 - Schlading: Svjetski
skijaški kup (M) -
slalom, prijenos
18.50 - Vip Music Club
19.25 - Doctor Who 1, serija
za mlade
20.15 - Sportski program
20.40 - Schlading: Svjetski
skijaški kup (M) -
slalom, prijenos 2.
21.45 - Vijesti na Drugom
22.00 - Ciklus antifašističkog
filma
23.45 - Zakon i red: Odjel za
žrtve 9, serija
00.35 - U tuđoj koži 2, serija
01.20 - Kraj programa

07.30 Jackie Chan, crtana
serija
07.55 Pocoyo, crtana serija
08.15 Ezo TV, tarot show
09.55 Tata i zetovi, serija
10.25 Naši najbolji dani, serija
11.25 Zakon brojeva, serija
12.25 IN magazin
13.15 Naša mala klinika, serija
14.15 Najbolje godine, serija
15.15 Ninja s Beverly Hillsa,

igrani film
17.00 Vijesti Nove TV
17.25 Naša mala klinika, serija
18.25 IN magazin
19.15 Dnevnik Nove TV
20.00 Najbolje godine, serija
21.00 Taj vražji telefon, igrani
film
22.55 Vijesti
23.10 Zakon brojeva, serija
00.10 Seinfeld, serija
00.40 Post mortem, serija
01.40 Ezo TV, tarot show
02.40 Marijini ljubavnici,
igrani film
04.25 Dokaz zločina, serija
05.15 Seinfeld, serija
05.40 Zakon brojeva, serija
06.25 Naši najbolji dani, serija
07.10 Kraj programa

07.30 Pink Panther, crtana
serija
07.45 Miffy, animirana serija
08.05 Princ iz Bel-Aira,
humoristična serija
08.30 Pod istim krovom,
humoristična serija
09.20 Astro show, emisija
11.25 Dadija, humoristična
serija
11.50 Malcolm u sredini,
humoristična serija
12.20 Kralj Queensa, humori-
stična serija
12.45 Ekkluziv, magazin
13.00 Večera za 5, lifestyle
emisija
13.55 Tajna čokolade
14.45 Heroji iz strasti, dram-
ska serija
16.20 Princ iz Bel-Aira,
humoristična serija
16.45 Pod istim krovom,
humoristična serija
17.10 Dadija, humoristična
serija
17.35 Malcolm u sredini,
humoristična serija
18.05 Kralj Queensa, humori-
stična serija
18.30 Vijesti, informativna
emisija
18.55 Ekkluziv, magazin
19.05 Večera za 5, lifestyle
emisija
20.00 Bibin svijet, humoristič-
na serija
21.00 Jezikova juha: The Best
Of, reality show
21.50 Ledom do slave, igrani
film, komedija
23.25 Vijesti, informativna
emisija
23.40 Savršeno oružje,
znanstveno-fantastična
serija
00.20 Grad uragana, kriminal-
istička serija
01.10 Astro show, emisija

**SRIJEDA
27.1.2010.**

05.50 - Najava programa
05.55 - Među nama
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
07.05 - Vijesti
07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
07.35 - Vijesti
07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
09.10 - Dolina sunca
10.00 - Vijesti
10.10 - Vijesti iz kulture
10.15 - Metropolis 1, doku-
mentarna serija
11.10 - Oprah show
12.00 - Dnevnik
12.30 - Oprezno s anđelom,
telenovela
13.20 - McLeodove kćeri 4,
serija
14.10 - Vijesti s prijevodom
za gluhe
14.40 - Ekumena, religijski
kontakt program
15.35 - Alpe Dunav Jadran
16.10 - Hrvatska uživo -
Vijesti
16.20 - Hrvatska uživo
17.35 - Najslabija karika, kviz
18.15 - Kod Ane
18.30 - Dolina sunca
19.15 - LOTO 7/39
19.30 - Dnevnik
20.10 - A sad u Europu
21.00 - Dokumentarni film
21.50 - Proces
22.30 - Otvoreno
23.25 - Vijesti
23.40 - Poslovne vijesti
23.55 - e-Hrvatska
00.30 - Znanstvene vijesti
00.50 - Zvezdane staze:
Voyager 6, serija
01.35 - Ksena - princeza ratni-
ca 6, serija
02.15 - Nevini, serija
03.05 - U tuđoj koži 2, serija
03.50 - A sad u Europu
04.35 - Alpe Dunav Jadran
05.05 - Oprezno s anđelom,
telenovela

06.45 - Najava programa
06.50 - Žderonja, crtana serija
07.10 - Legenda o Tarzanu,
crtana serija
07.35 - TV vrtić:
-- -- - Ninin kutak:
Kineski zmaj
-- -- - Vitaminix: Kukuruz
-- -- - Honzik i Samuel
07.55 - Čarobna ploča 2 (10.)
08.10 - Dexterov laboratorij,
crtana serija

08.35 - Tracy Beaker, serija
za djecu
09.00 - Gem, set, meč - serija
za djecu
09.25 - Vip Music Club
10.00 - Prijenos sjednice
Hrvatskog sabora
13.30 - Prijatelji 8, humoristič-
na serija
13.50 - Happy Hour, humori-
stična serija
14.10 - Ksena - princeza ratni-
ca 6, serija
14.50 - Kod Ane
15.05 - Koga briga
15.35 - TV vrtić:
-- -- - Ninin kutak
-- -- - Vitaminix
-- -- - Honzik i Samuel
15.55 - Čarobna ploča 2 (10.)
16.15 - Zvezdane staze:
Voyager 6, serija
17.05 - e-Hrvatska
17.40 - Znanstvene vijesti
18.00 - Vijesti na Drugom
18.20 - Županijska panorama
18.50 - Vip Music Club
19.25 - Doctor Who 1, serija
za mlade
20.15 - Život je lijep, talijan-
ski film
22.10 - Vijesti na Drugom
22.25 - Nevini, serija
23.20 - Ciklus azijskog filma:
Samarina, film
01.00 - U istoj koži 2, serija
01.45 - Kraj programa

07.30 Jackie Chan, serija
07.55 Pocoyo, crtana serija
08.15 Ezo TV, tarot show
09.45 Tata i zetovi, serija
10.15 Naši najbolji dani, serija
11.15 Zakon brojeva, serija
12.15 IN magazin
13.05 Naša mala klinika, serija
14.05 Najbolje godine, serija
15.05 Taj vražji telefon, film
17.00 Vijesti Nove TV
17.25 Naša mala klinika, serija
18.25 IN magazin
19.15 Dnevnik Nove TV
20.00 Najbolje godine, serija
21.00 Lud, zbunjen, normalan
22.00 Doktor s Beverly Hillsa,
serija
23.05 Vijesti
23.20 Zakon brojeva, serija
00.20 Seinfeld, serija
00.50 Post mortem, serija
01.50 Ezo TV, tarot show
02.50 Marijini ljubavnici, film
04.35 Dokaz zločina, serija
05.25 Seinfeld, serija
05.50 Zakon brojeva, serija
06.35 Naši najbolji dani, serija
07.20 Kraj programa

07.30 Pink Panther, serija
 07.45 Miffy, animirana serija
 08.05 Princ iz Bel-Aira, humoristična serija
 08.30 Pod istim krovom, humoristična serija
 09.20 Astro show, emisija
 11.25 Dadilja, serija
 11.50 Malcolm u sredini, humoristična serija
 12.20 Kralj Queensa, humoristična serija
 12.45 Ekkluziv, magazin
 13.00 Večera za 5, lifestyle emisija (dvije epizode)
 13.55 Tajna čokolade,
 14.45 Heroji iz strasti, dram
 ska serija (dvije epizode)
 16.20 Princ iz Bel-Aira, humoristična serija
 16.45 Pod istim krovom, humoristična serija
 17.10 Dadilja, serija
 17.35 Malcolm u sredini, humoristična serija
 18.05 Kralj Queensa, humoristična serija
 18.30 Vijesti
 18.55 Ekkluziv, magazin
 19.05 Večera za 5, lifestyle emisija (dvije epizode)
 20.00 CSI: NY, kriminalistička serija
 20.45 Mentalist, kriminalistička serija
 21.30 L.A. Dragnet, kriminalistička serija
 22.15 Zakon braće, kriminalistička serija
 23.55 Vijesti
 00.05 Ledom do slave, igrani film, komedija
 01.30 Astro show, emisija
 PRVI PROGRAM

ČETVRTAK 28.1.2010.

05.50 - Najava programa
 05.55 - Ekumena, program
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 - Vijesti
 07.35 - Vijesti
 07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.35 - Vijesti
 07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
 09.10 - Dolina sunca
 10.00 - Vijesti
 10.15 - Metropolis 1, dokumentarna serija
 11.10 - Oprah show
 12.00 - Dnevnik
 12.30 - Oprezno s anđelom
 13.20 - McLeodove kćeri 4, serija
 14.10 - Vijesti s prijevodom za gluhe
 14.40 - Trenutak spoznaje
 15.35 - Domaći dokumentarni film
 16.10 - Hrvatska uživo
 16.20 - Hrvatska uživo
 17.40 - Najslabija karika, kviz
 18.20 - Kod Ane
 18.35 - Dolina sunca
 19.30 - Dnevnik
 20.10 - Tko želi biti milijunaš?, kviz
 21.10 - Dossier.hr
 22.00 - Pola ure kulture
 22.35 - Otvoreno
 23.30 - Vijesti
 23.45 - Poslovne vijesti
 23.50 - Vijesti iz kulture
 00.00 - Indeks, emisija o školstvu

00.30 - Zvezdane staze: Voyager 6, serija
 01.15 - Ksena - princeza ratni
 ca 6, serija
 02.00 - Bez traga 5, serija
 02.45 - Fotografija u Hrvatskoj
 03.25 - Domaći dokumentarni film
 03.55 - Dossier.hr
 04.40 - Pola ure kulture
 05.05 - Oprezno s anđelom

06.45 - Najava programa
 06.50 - Žderonja, crtana serija
 07.10 - Legenda o Tarzanu, crtana serija
 07.35 - TV vrtić:
 --- - Danica: Danica i skakavci
 --- - Profesor Baltazar: Ptica
 --- - Zauvijek prijatelji: Papagaj
 --- - Luckaste pačje pustolo
 vine: Velika podvala
 08.10 - Dexterov laboratorij, crtana serija
 08.35 - Tracy Beaker, serija za djecu
 09.00 - Gem, set, meč - serija za djecu
 09.25 - Vip Music Club
 10.00 - Prijenos sjednice Hrvatskog sabora
 13.30 - Prijatelji 8, humoristična serija
 13.50 - Happy Hour, humoristična serija
 14.10 - Ksena - princeza ratni
 ca 6, serija
 14.50 - Kod Ane
 15.05 - Kokice

15.35 - TV vrtić:
 --- - Danica
 --- - Profesor Baltazar
 --- - Zauvijek prijatelji
 --- - Luckaste pačje pustolovine
 16.15 - Zvezdane staze: Voyager 6, serija
 17.05 - Domaći dokumentarni film
 17.30 - Indeks, emisija o školstvu
 18.00 - Vijesti na Drugom
 18.20 - Županijska panorama
 18.50 - Vip Music Club
 19.25 - Doctor Who 1, serija za mlade
 20.15 - Škola za frajere, film
 22.00 - Vijesti na Drugom
 22.15 - Bez traga 5, serija
 23.05 - Vip Music Club LP
 00.35 - Kraj programa

07:30 Jackie Chan, serija
 07:55 Pocoyo, crtana serija
 08:15 Ezo TV, tarot show
 09:45 Tata i zetovi, serija
 10:15 Naši najbolji dani, serija
 11:15 Zakon brojeva, serija
 12:15 IN magazin
 13:05 Naša mala klinika, serija
 14:05 Najbolje godine, serija
 15:05 Tulum, igrani film
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:25 Naša mala klinika, serija
 18:25 IN magazin
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:00 Najbolje godine, serija
 21:00 Provjereno, magazin
 22:00 Navy CIS, serija
 23:05 Vijesti

23:20 Zakon brojeva, serija
 00:20 Seinfeld, serija
 00:50 Post mortem, serija
 01:50 Vidoviti Milan show
 02:50 Nostradamus, film
 04:20 Dokaz zločina, serija
 05:10 Zakon brojeva, serija
 05:55 Seinfeld, serija
 06:20 Naši najbolji dani, serija
 07:05 Kraj programa

07:30 Pink Panther, serija
 07:45 Miffy, animirana serija
 08:05 Princ iz Bel-Aira, humoristična serija
 08:30 Pod istim krovom, humoristična serija
 09:20 Astro show, emisija
 11:25 Dadilja, serija
 11:50 Malcolm u sredini, 12:20 Kralj Queensa, serija
 12:45 Ekkluziv, magazin
 13:00 Večera za 5, emisija
 13:55 Tajna čokolade
 14:45 Heroji iz strasti, serija
 16:20 Princ iz Bel-Aira, serija
 16:45 Pod istim krovom
 17:10 Dadilja, serija
 17:35 Malcolm u sredini
 18:05 Kralj Queensa, serija
 18:30 Vijesti
 18:55 Ekkluziv, magazin
 19:05 Večera za 5
 20:00 Dobrotvor, serija
 20:50 Uvod u anatomiju, serija
 22:25 Kućanice, serija
 23:15 Vijesti
 23:25 CSI: NY, ka serija
 00:10 Mentalist, serija
 00:50 L.A. Dragnet, serija
 01:35 Astro show, emisija

GLAS DOMOVINE

Emisija o životu Hrvata izvan domovine pod nazivom »Glas domovine«, emitira se na HRT1 petkom od 14,40 sati.

»TV Hrvatska riječ« nedjeljom od 12,30 na YU ECO televiziji

Polusatna emisija »TV Hrvatska riječ«, u produkciji NIU »Hrvatska riječ«, emitira se svake nedjelje od 12 i 30 sati na kanalu RTV YU ECO. U »Hrvatskoj riječi« bilježimo i tumačimo događaje važne za život hrvatske nacionalne manjine u Vojvodini, predstavljamo ljude, njihove poslove i običaje. Podsjećamo na povijest, ali govorimo i o budućnosti ove zajednice. Radijska emisija »Hrvatska riječ« emitira se na valovima Radio Sombora, nedjeljom od 17 do 18 sati.

KRONIKA

Polusatna emisija na hrvatskom jeziku »Kronika« u produkciji »Cro Medije« prikazuje se subotom od 16,30 sati na drugom programu Radiotelevizije Vojvodine i nedjeljom na subotičkoj kabelskoj televiziji K23 s početkom u 13,15 sati, kao i na somborskoj Televiziji »Spektar« u istom terminu.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrtkom u 19 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

PRIZMA

Emisija na hrvatskom jeziku »Prizma« emitira se svake druge subote u 16,30 na RTV2 a repriza utorkom u 12.10 sati. E-mail emisije je: prizma@rtv.co.yu

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

SHEMA ZA RADNE DANE:

18,00 - 19,00

• Najava programa • Večernji dnevnik • Agencijske vijesti iz zemlje • Agencijske vijesti iz RH • Kronologija - Dogodilo se na današnji dan • Jezični savjetnik 'Govorimo hrvatski'

19,00 - 19,30

• Poetski predah • 'Populame melodije' - zabavna glazba (ponedjeljkom) • 'Na valovima hrvatske glazbene tradicije' - narodna glazba (utorkom) • 'Veliki majstori glazbe' - ozbiljna glazba (srijedom) • 'Rock vremeplov' (četvrtkom) • 'Minute za jazz' (petkom)

19,30 - 20,00

• 'Europski magazin' - magazin Radija Deutsche Welle (ponedjeljkom) • 'Kulturna povijest' (utorkom) • 'Putokazi' (srijedom) • 'Iz hrvatske književne baštine' (četvrtkom) • 'Tjedni vodič' (petkom)

20,00 - 20,30

• »Razgovor s povodom« (ponedjeljkom) • »DW Aktualno« - regionalni magazin Radija Deutsche Welle (utorkom) • »Otvoreni studio« (srijedom) • »Kultur café« - magazin iz kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom) • »Vodič za moderna vremena«

- emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20,30 - 21,00

• Narodna glazba • Blic vijesti i odjava programa

104, 4 Mhz

SHEMA ZA DANE VIKENDA:

Subota

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana, Vojvodanski tjedan, Kronologija, zabavna glazba • 18,30 'Deutsch - warum nicht?' - tečaj njemačkog jezika Radija Deutsche Welle • 19,00 'Vjerska emisija', duhovna glazba • 20,00 'Stazama agrara', narodna glazba • 20,55 Odjava programa

Nedjelja

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana • 18,10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti, zabavna glazba) • 18,30 'Deutsch - warum nicht?' - tečaj njemačkog jezika Radija Deutsche Welle • 19,30 »Putnici kroz vrijeme« - emisija za djecu Hrvatskoga radija • 20,00 'Ljudi nizine' - talk show Bele Franciskovića • 20,30 Narodna glazba • 20,55 Odjava programa

KRIŽALJKA

www.kviskoteka.hr

	CRVENI PLANET	UBOJIT ANČICEV SERVIS	MOČVARNO TLO (KO-PAČKI ...)	MIOMIRIS	POK. PJEVAČ DVORNIK	"REFREN" OJKALICE	TRAVNJAK ILI VINO-GRAD	PRVO SLOVO ABECEDE		DVOGLAVI GEMANSKI ORAO	INDIJSKI SVETI CVIJET	DIO GRADA	ŠVEDSKI NOGOMETNI KLUB (SOLNA)
ARG. NOGOMETNA LEGENDA, DIEGO ARMANDO									MORSKA BILJKA, HALUGA, ŠAV NA NAJLONKI				
SEMIRA-MIDINA DRŽAVA								NAORANE BRAZDE PRIMITIVAN ČOVJEK					
"RADIJUS"		GLAZBENI ZVUK BITI U MIRNU STANJU				VOĐA PO- BUNE RIM. ROBOVA VRSTA SALATE							
SOPHIE MARCEAU			WOLFGANG AMADEUS OBRAĐI- VAČI KAMENA							OLIVER DRAGOJE- VIC ZAMARATI			MUŠKI LIJK U AIDI
MJESTO KOD OPATJE					GRAŠINA PJESMA				ENGLESKA KRATICA ZA SSSR				
PTICA UKRŠTEN KLJUNA					GRČKI KIPAR (ONATA)				TOLSTOJEV ROMAN				
GLAS GAVRANA				JEDINICA EL. OTPORA EGIP. MJE- SEC (obri- to: RITA)			MAMLJENJE STARO- RIMSKI UROTNIK				KARLOVAC SLIKAR HENRI de TOULOUSE- LAUTREC		
FRANCUZI ILI RUMUNJI													
OTOK KOD ROVINJA (I BIOGRA- DA)													
BRITANSKA PJEVAČICA (TWIST IN MY SOBRIETY)													
OSLOBA- ĐATI SE ČEGA NEPOŽELJ- NOG													
OSNIVAČ PERZIJE				TRGOVCI SALOM ČUTURA							SNIŽEN TON E ADIOS, ...!		
SLOŽENO SLOVO		IVANA PETKOVIĆ GLAVNI GRAD SENEGALA			PREDNJA STRANA GLAVE ESTETSKI ZNALAC					ANATOLI LJADOV DIONICA UTRKE			PRITOK NERETVE (KULJA)
RUKA ILI NOGA			BRIT. REŽI- SER, DAVID BRIT. GLUMICA, DIANA					RIJEKA U BJELORU- SIJI I LITVI JEDINICA EL. NAPONA					
DODATI KAKAV NASTAVAK, NASTAVITI NA ŠTO												"OTOK" ADAM I ...	
PRIREDILA REDAKCIJA ENIGMATSKOG TJEDNIKA "KVISKOTEKE"	POK. REDATELJ SPAČ BOŠKO PETROVIĆ						AZIJSKI DIVLJI MAGARAC SHARON STONE						
MORSKI ČAMCI						VODOPADI KISIK							
"OBDARE- NOST" GRUDIMA, SISATOST									ASANOVI- CEV NADIMAK (PO PRE- ZIMENJU)				

maradona, alga, asirija, naor, i, ton, spartak, sm, mozar, od, ika, om, mam, ka, romanski narod, sveta katarina, ian-
ta tikaram, otarasivati se, kir, salart, es, lj, ip, lice, all, ud, lean, njemem, nadostaviti, o, kosta, onager, barke, slapovi, prslost, asan,

RIJEŠENJE KRIŽALJKE